NATIONAL LIBRARY
AUG 12 1968
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE
192/A 120/4-7

THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U.S.A.
Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi"
Business Office: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Telephones: 921—7121, 465—7902
Editor-in-Chief: ALFRĒDS VINČELS
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. Irbe,
4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466, U.S.A.
Chicago: Editor — Z. Kēlere,
2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill., 60647, U.S.A.
SATURDAY, FEBRUARY 10, 1968

LATVIJA AMERIKĀ

12. N-RS. SESTDIENA, 1968. GADA 10. FEBRUĀRIS 18. GADS

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT OTTAWA AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKĀ
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi."
ATB. REDAKTORS: ALFRĒDS VINČELS
Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 8, Ont., Canada; tālr. 465—7902.
Birojs: 491 College St., Toronto 4, Ont., Canada tālr. 921—7121.
Ņujorkas redakcijas vadītājs V. IRBE
4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466. U.S.A
Tālrunis 994—7917
Čikagas redakcijas vadītāja Z. KĒLERE,
2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill., 60647. U.S.A., tālrunis 486—8975

Eiropas integrācijas centieni turpinās

P. Reinhards ievēlēts Eiropas kustības federālās padomes valdē

MŪSU LĪDZSTRĀDNIECES ZIŅOJUMS NO ANGLIJAS

Eiropas kustības federālā padome, kas jaunajā sastāvā sanāca pirmajā sesijā 19. un 20. janvārī līdzšinējā prezidenta Morisa Fova vadībā, par jauno prezidentu vienbalsīgi ievēlēja vācu prof. Valteru Halšteinu, bet par viceprezidentu Marseļas lielvecāko un Francijas parlamenta locekli Gastonu Defjēru. Eiropas kustības līdzekļu pārzināšanu padome uzticēja Beļģijas bij. ministru prezidentam T. Lefevram, bet ģenerālsekretāra postenī palika līdzšinējais — holandietis Roberts van Šendels.

Par sesijas gaitu mūsu laikraksta līdzstrādniecei tuvāk izteicās latviešu komitejas pr-dis P. Reinhards:

„Sesijā piedalījās ap 100 delegātu no 17 Rietumeiropas valstīm, pārstāvji no 8 Centrālās un Austrumeiropas tautu Eiropas kustības komitejām, kā arī Eiropas apvienoto valstu rīcības komitejas priekšsēdis — pazīstamais franču politiķis Žans Monē. Igauņu komiteju pārstāvēja tās ģenerālsekretārs V. Mulds, lietuviešus — ministrs Lozoraitis un latviešu komiteju — es.

Debates par Eiropas politisko stāvokli ievadīja Vācijas bundestāga viceprezidents K. Mommers, kas plašā runā pakavējās pie daudzajām grūtībām, kuras vēl pārvaramas, iekām Eiropas apvienošanu varēs īstenot. Pašreizējo problēmu centrā ir Francijas pretestība uzsākt sarunas ar Lielbritaniju, Dāniju, Īriju un Norvēģiju par šo valstu uzņemšanu Eiropas koptirgus valstu saimē. K. Mommers jo sīki analizēja kā panākumus, tā arī grūtības, kuras vēl vienmēr pārvaramas vienotās Eiropas pašreizējam kodolam — 6 koptirgus valstīm politiskās, saimnieciskās, finanču un technoloģijas attīstības laukā. Runas nobeigumā viņš uzsvēra: „Eiropa netaps pati no sevis. Vienotu Eiropu īstenot spēs tikai to cilvēku griba, kas sapratuši mūsu laikmeta cilvēces grandiozākā pasākuma nozīmi."

Nenoliedzamu iespaidu uz padomes locekļiem un preses pārstāvjiem atstāja jaunievēlētā Eiropas kustības prezidenta prof. Halšteina programmatiskā runa, kuru cieņā pret mājastēviem sāka itāliski un turpināja franciski. Prof. Halšteina lielā pieredze koptirgus valstu ekonomiskās sadarbības izveidošanā lika sesijai ar sevišķu uzmanību sekot viņa domu gaitai, zīmējoties uz prioritāšu noteikšanu Eiropas integrācijas ceļā. Nepalika neievēroti arī viņa konstatējumi starptautiskās politikas laukā. Analizējot Eiropas attieksmes ar abām lielvalstīm ASV un Pad. savienību, Halšteins konstatēja, ka kopš apm. 1964. gada ASV interese par Eiropu sākusi mazināties, ārpolitikā prioritāti piešķirot Tālajiem austrumiem. Turpretim Pad. savienības centieni ietelp ne vien status quo nostiprināšana Eiropā, bet arī Rietumeiropas militārās, saimnieciskās un politiskās konsolidācijas aizkavēšana, it sevišķi koptirgus valstu integrācijas izjaukšana, lai nodibinātu ekskluzīvu hegemoniju pār Eiropu, Baltijas telpu un, kā pēdējie mēneši rādījuši, arī Vidusjūru ieskaitot. Bet tieši Eiropas integrācija ir laikmeta vēsturiska nepieciešamība. Eiropas vitālie spēki ir pietiekami, lai to īstenotu. Kopīgo interešu, loģikas un apvienošanās procesa spēki, acīm redzot, ir neapturami. Sākot ar šā gada 1. jūliju, kad muitas līnija un lauksaimniecības produktu kopīgais tirgus stāsies spēkā, integrācijas centieni ies plašumā un turpināsies līdz 1980. gadam, kad Eiropas vienību varēs ietvert juristu formulējumos. — Prof. Halšteina runai visi sekoja ar nedalītu uzmanību, un tā atstāja dziļu iespaidu.

Daudz interesantu un konstruktīvu runu debatēs teica franču, angļu, vācu, itāliešu, beļģu un holandiešu pārstāvji, kā arī norvēģu ministrs Lange. Pēc politiskās rezolūcijas pieņemšanas Eiropas lielāko laikrakstu korespondenti bija vienis prātis, rakšturodami šo sesiju kā pagriezienu Eiropas kustībā un atzīdami, ka ar prof. Halšteina ievēlēšanu par prezidentu tā kļūs par īsti militantu organizāciju, ar kuras balsi būs jārēķinās kā parlamentiem, tā valdībām.

Var vienīgi nožēlot, ka, par spīti tam, ka angļu delegācijā ietilpa vairāki augšnama un apakšnama locekļi, britu lielā prese šo sesiju pieminēja tikai netieši, atšķirībā no kontinentālajiem laikrakstiem, kuri to atzīmēja kā ievērības cienīgu notikumu.

Sesijas nobeigumā Eiropas kustības federālā padome ievēlēja arī pārējos locekļus savai eksekūtivkomitejai un saskaņā ar jaunajiem statūtiem, arī jauno valdi (Comité Directeur), kuru pēc noteiktas sistēmas veido Rietumeiropas nacionālo komiteju un starptautisko organizāciju pārstāvji un to vietnieki." —

Austrumeiropas tautu nacionālās komitejas vienojās nominēt par kandidātu valdei rumāņu prof. Venjaminu, kas jau daudzus gadus darbojas Eiropas kustībā Parīzē, bet par viņa vietnieku latvieti P. Reinhardu. Federālā padome abus arī vienbalsīgi ievēlēja. Statūti noteic, ka vietnieka amatam ir permanents raksturs un tas nav aizstājams ar citu personu.

A. L.

TORONTO ZIBULĒTĀJI SEKMĪGĀKIE

Sv. Katrīnu, Hamiltonas un Toronto latviešu mednieku un makšķernieku klubu gadskārtējās zibulēšanas sacīkstēs uz Simko ezera ledus 4. februārī uzvarēja Toronto vienība, iegūstot personīgajā īpašumā kausu, kas bija jau iegūts 9 gadus. Augšējā uzņēmumā: Toronto zibulētāji; priekšā no kreisās — D. Kivils, J. Krasovskis, kluba pr-ks Dr. P. Bārdiņš, J. Greizis un D. Lapkovskis; aizmugurē — J. Veckars, N. Ģēģeris, A. Zilgalvis, H. Stefānijs un J. Sviķis; trūkst K. Krieviņa. — Apakšā pa kreisi: Individuālajā sacensībā sekmīgākie izrādījās katrīnieši, uzvarot Rumānam Aukmanim (pa labi), bet 2. vietā ierindojoties Jurim Ivanovskim. — Apakšā pa labi: torontietis E. Deklavs, kas ieguva 2. vietu jaunatnes grupā, sacensību laikā, sargoties no aukstā vēja, par aizsegu izmantoja automašīnu.

Foto: J. Ligers

Piedalīsimies visi!

LATVIEŠU NACIONĀLĀS APVIENĪBAS KANADĀ AICINĀJUMS LATVIJAS DIBINĀŠANAS 50 GADU ATCERĒ

Šogad aprit 50 gadu kopš brīvās un neatkarīgās Latvijas valsts dibināšanas. Tas ir liels un zīmīgs notikums, kura piemērotā atzīmēšanā jāpiedalās mums visiem.

Brīvību un neatkarību gan latviešu tauta varēja baudīt tikai pusi no šī laika, jo svešā un naidīgā vara, laužot starptautiskos līgumus un pašas svinīgos solījumus, iebruka mūsu zemē, laupot tai brīvību un tautu pakļaujot verdzībai. Kaut Latvija ir okupēta un latviešu tauta apspiesta, Latvijas valsts tiesiski un idejiski turpina pastāvēt. Mēs nešaubīgi ticam, ka taisnības uzvaras rezultātā agri vai vēlu Latvija atkal brīvību atgūs. Līdz tam laikam mums visiem, it sevišķi tiem, kam laimējies izkļūt brīvībā, jābūt nomodā un jārūpējas, lai Latvijas vārds netiktu aizmirsts, lai latviskais nezustu, kas ir stipri apdraudēts kā apspiestajā dzimtenē, tā brīvās pasaules plašumos.

Latvijas 50. dzimšanas diena ir gadījums, kas dod mums iespēju un iemeslu pacelt balsi, runājot par Latviju un latviešu tautai nodarītajām pārestībām. To mums visiem, kā atsevišķām personām, tā organizācijām ir pilnvērtīgi jāizmanto.

Lai atvērtu pārticībā pagurušās un brīžiem miegainās brīvās pasaules draugu acis, mums katram atsevišķi jābūt nomodā par brīdi, kad varam būt savas verdzinātās dzimtenes sūtņi un runasvīri. Piemērotos apstākļos mums nav jākavējas ne mirkli teikt atklātu vārdu cittautiešu pulkā, un ja kādam spējas un izdevība, to jādara, izmantojot presi, sabiedriskus notikumus, pat draudzīgas sanāksmes. Sevišķi tas attiecināms uz mūsu studējošajiem, jauno akadēmisko saimi, dažādu pienākumu veicējiem kanadiešu vai starptautiskos iestādījumos. Ko nevaram veikt individuāli, to uzticēsim organizācijām, ejot tām talkā ar ierosinājumiem, balstot tās morāli un materiāli. Ja šādā veidā mēs visi liksim kopā plecus un sirdis, panākumi neizpaliks.

Šis gads Kanadas latviešiem ir lielu pienākumu un atbildības pilns. Blakus Latvijas dibināšanas 50. gadskārtai, kura ir visu mūsu rūpju degpunktā un kuru ar sevišķu uzsvaru atzīmēsim visos Kanadas latviešu centros, latvieši šogad vada arī dažus svarīgus vairāku tautību iestādījumus, kā Baltijas tautu federāciju, Baltijas sieviešu padomi Kanadā u.c. Viens no pirmajiem baltiešu kopīgajiem sarīkojumiem visu trīs Baltijas valstu dibināšanas 50. gadskārtu zīmē būs Baltijas tautu festivāls Toronto laikā no 8.—15. jūnijam. Citi sarīkojumi sekos gada otrā pusē. Mums, latviešiem, 50 gadu atceres sarīkojumu kulminācija būs latviešu nedēļā pirms 18. novembra ar sevišķi plašu un iespaidīgu valstssvētku aktu nedēļas nobeigumā.

Lai visas šīs ieceres labi izdotos, visi Kanadas latvieši sirsnīgi aicināti cieši nostāties aiz savām organizācijām un amatpersonām, palīdzot priekšdarbu veikšanā un pēc tam sarīkojumus apmeklējot.

Sekojot LNAK aicinājumam, īpašas Latvijas dibināšanas 50 gadu atzīmēšanas komitejas radītas visos lielākajos Kanadas latviešu centros. Ja kur tādas vēl nedarbotos, ir pēdējais laiks tās nodibināt. Latvijas lielās gadskārtas atzīmēšanā ir jāpiedalās visiem, un to iespaidīgi jāatzīmē visur, kur brīvie latvieši mīt.

Visi, it visi sevišķi draudzīgi aicināti neliegt savu iespējamo atsaucību tikko sāktajai līdzekļu vākšanas akcijai. No tās rezultātiem lielā mērā atkarāsies veikums mūsu dzimtenes labā šai zīmīgajā un svarīgajā gadā.

Izraudzītās amatpersonas iecerējušas šogad iespējami plaši izmantot presi, radio, pat televīziju un citas pieejamās iespējas Latvijas vārda un tās likteņa apgaismošanai. Tāpat iecerēta vesela virkne dažādu sarīkojumu cittautiešu iepazīstināšanai ar latviešu kultūru un brīvības centieniem. To visu varēsim īstenot tikai tad, ja radīsies līdzekļi, un tos varam sagādāt tikai mēs paši labprātīgu un draudzīgu ziedojumu veidā.

LNAK ar draudžu un organizāciju starpniecību jau izsūtīt visiem Kanadas latviešiem individuālus aicinājumus ziedot Latvijas brīvības darbam, kultūras kopšanai, jaunatnes latviskai audzināšanai un kopdarbības veicināšanai. Ceram, ka tautiešu atsaucība, kā vienmēr, būs iepriecinoša.

Līdzīgus aicinājumus šogad izsūta arī visiem Kanadas latviešu uzņēmējiem, kurus citās reizēs neapgrūtinājām. Laipni aicinātas arī draudzes un organizācijas neliegt savu iespējamo palīdzību.

Ja kāds tautietis, organizācija vai uzņēmums pārskatīšanās vai adreses nezināšanas dēļ īpašu aicinājumu nesaņemtu, tas savu ziedojumu katrā laikā var nodot arī bez tā, čeku vai naudas pārvedumu nosūtot LNAK Latvijas dibināšanas 50 gadu atceres fondam vai kādam citam mērķim.

Ir pienācis brīdis, kad nav laika un nozīmes daudzvārdībai, kad jāveic pavisam noteikti pienākumi, tādā veidā parādot, cik lielā mērā esam palikuši uzticīgi saviem kādreizējiem solījumiem un cik atsaucīgas ir mūsu sirdis kopīgajam latviskajam un savai dzimtenei.

Šai lielajā Latvijas gadā nekavēsimies ne mirkli likt draudzīgi kopā sirdis un plecus, panākumi būs iepriecinoši, tos apbrīnos kā draugs, tā ienaidnieks.

Jānis Niedra
LNAK valdes priekšsēdis

Jānis Mežaks,
LNAK izglītības nozares vadītājs

Ingrīda Vīksna,
LNAK kultūras nozares vadītāja

Brežņevs dusmojās un sarka

IZŠĶIRĪGAIS PAGRIEZIENS ČECHOSLOVAKIJAS KOMŪNISMA IEKĀRTĀ

Mūsu laikrakstā jau ziņots par pārmaiņām Čechoslovakijas komūnistu partijas vadībā un līdzšinējā lielvagara Antonija Novotnija atstādināšana no partijas pirmā sekretāra pienākumiem, gan atstājot viņu valsts prezidenta amatā. Tomēr šī tukšā dekorācija viņam atstāta, lai kaut cik nomierinātu piesmieto Pad. savienības komūnistu partijas šefu Brežņevu. Vērts atzīmēt kādu sīkumu: atstādināšanas rakstā Novotnijam izteikta partijas atzinība un pateicība par paveikto darbu... Tā ir nepiedzīvota parādība, komūnistiem savstarpēji izrēķinoties!

Rietumos tagad saņemta informācija no čechu avotiem, kā īsti norisinājušās šīs tālejošās pārgrozības un kā tās uzņemtas sabiedrībā. Vecā autokrata Novotnija nobīdīšana pie malas radījusi prieku un pat sajūsmu plašās čechu un slovaku aprindās — ne vien cerību, bet arī pārliecību, ka beidzot sākusies jau sen gaidītā jaunā ēra. Šāds noskaņojums pārņēmis galvenokārt vidējo un jauno paaudzi, turpretim vecākā paaudze, kuŗa augusi Masarika demokratijas gaisotnē, raugās uz stāvokli daudz skeptiskāk, pat vienaldzīgi. Tā gan apsveic izšķirīgo pagriezienu komūnistu partijas vadībā, bet ieskata, ka — grozi, cik gribi — Čechoslovakijā paliek tā pati komūnistiskā iekārta kā līdz šim, un daudzi no vecākās paaudzes, laikam, vairs nepiedzīvos Masarika un Beneša demokratijas atjaunošanu. Turpretim partijas „liberāļi", kuŗi pēdējos mēnešos bija aizrautīgi iestājušies kā par politiskajām, tā arī saimnieciskajām reformām, neslēpj savu prieku un optimismu. Tas pats jāsaka arī par čechu inteliģenci.

Kas īsti noticis aiz kulisēm Prāgā decembŗa pirmajā un pēdējā nedēļā, kā arī janvāŗa sākumā, kļuvis zināms tikai daļēji. Iekšpolitiskā krize Čechoslovakijā, kuŗa jau kopš mēnešiem gailēja kā ogles dziļi pelnos, pēkšņi uzliesmoja decembŗa pirmajās dienās. Iespējams, ka tikai pieredzes trūkuma dēļ Pad. savienības vēstnieks Prāgā Stepans Červoņenko „iekrita" panikā, kad viņam likās, ka jau apdraudēta komūnistu režīma tālākā pastāvēšana Čechoslovakijā. Viņš telefonēja uz Maskavu un lūdza Brežņevu nekavējoties ierasties Prāgā. Bet Brežņevs, cik var secināt, viņam norādījis braukt lēnāk pār tiltu, jo čechu komūnistu partija varētu ļaunoties, ja viņš, Brežņevs, lielais Maskavas varasvīrs, negaidot un bez aicinājuma ierastos Prāgā un sāktu kārtot citas partijas iekšējās lietas, tādēļ būtu labāk, ja no Prāgas pienāktu oficiāls ielūgums. Pēc šīs telefona sarunas Červoņenko, manāmi samulsis, ieradies pie čechu partijas centrālkomitejas prezidija un pēc ilgākas tielēšanās to piedabūjis nosūtīt Brežņevam ielūgumu apmeklēt Prāgu.

Jau pēc pāris dienām Brežņevs bija klāt. Lidlaukā viņu jo silti apsveica Novotnijs, bet pārējie dižbiedri Kremļa varasvīru sagaidīja bez smaida. Apspriedē ar viņiem Brežņevs gan uzsvēris, ka negrib jaukties čechu partijas iekšējās lietās, bet vēl mazāk prātā diktēt, kādi vīri atceļami un ieceļami amatos Prāgā. Viņa vienīgā rūpe esot aizkavēt brāļu partijas iekšēju saplaisāšanos. Uz to toreizējais slovaku komūnistu vadītājs un pašreizējais ģenerālsekretārs Dubčeks bez mazākās vilcināšanās un pavisam skaidriem vārdiem aizrādījis Brežņevam, ka čechu partija gan pratīšot pati tikt galā ar savām problēmām — bez jebkādas palīdzības no ārpuses. Dubčeku pilnā mērā atbalstījuši tikpat kā visi pārējie prezidija locekļi.

Šī čechu biedru pašapzinīgā valoda ļoti pārsteigusi Brežņevu. Viņš pat pietvīcis īgnumā, tomēr savaldījies, kaut kā vēl atjokojies un laiciņu sarunas vēl turpinājis, tad aizbraucis uz padomju sūtniecību, pavadījis tajā nakti un nākošajā rītā izlidojis atpakaļ uz Maskavu. Vēlāk čechu komūnistu partijas biedri tomēr nospriedusi, ka nebūtu vēlams mest Maskavai acīs tiešu izaicinājumu, kas neizbēgami notiktu, ja tūlīt īstenotu partijas centrālkomitejas jau pieņemto lēmumu par Novotnija atcelšanu. Tādēļ prezidijs viņu atstāja ģenerālsekretāra amatā vēl vienu mēnesi un parūpējās, lai presē neparādītos pat niecīgākais norādījums par partijas dižvīru savstarpējo rīvēšanos. Laikraksti to arī stingri ievēroja. Kad Dubčeks bija stājies Novotnija vietā, to nostādīja kā parasto kārtējo „sardzes maiņu".

Kādas pārmaiņas radīs šī sardzes maiņa? Mūsu laikrakstā jau ziņots, ka jaunā partijas vadība ar lielu sparu lūkos īstenot jauno saimniecisko sistēmu vai, kā mēdz teikt Prāgā, jauno ekonomisko modeli. Bet to „modelēt" sāka jau turpat pirms viena gada, panākumi tomēr bija gaužām vāji, pat nekādi, jo vecā komūnistu gvarde centrā darīja iespējamo, lai atjaunotu veco „komandas saimniecību", balstītu uz partijas disciplīnas negrozāmajiem pamatiem. Čechoslovakijas saimnieciskais stāvoklis, par spīti skaļi izbazūnētajām reformām, ne vien neuzlabojās, bet kļuva pat ļaunāks, jo, kā apgalvo zinātāji čechi, vecie partijas prauli paklusām visu sabotēja, lai tikai panāktu atgriešanos pie vecās kārtības, kuŗā visu izlēma centrs un funkcionāri-karjēristi.

Visu to vērojot, kopš pērnā gada septembŗa augtin auga opozicija partijas jaunās paaudzes rindās, it īpaši labi kvalificētajos technokratos, bet galvenokārt čechu un slovaku inteliģencē. Tad 450 intelektuāļu Rietumu presē publicēja atklātu protestu pret ilgāk vairs neciešamajiem žņaugiem Čechoslovakijas politiskajā, saimnieciskajā un kultūras dzīvē. Tajā cita vidū bija lasāms: „Brīvie rietumnieki, prasiet arī jūs, lai mums būtu brīvas domas izteikšanas iespēja, kritizēšanas brīvība un izbeigtu cilvēku vajāšanu! Mēs lūdzam jūs par to gādāt! Mēs griežamies it īpaši pie jums, intelektuāļiem, jo jūs vēl joprojām dzīvojat bīstamajā ilūzijā par demokratijas un brīvības šķietamu pastāvēšanu arī sociālistiskajās (t.i. komūnistiskajās) zemēs. Jūs parasti mēdzat protestēt pret fašismu

(Nobeigums 8. lpp.)

Eleonora Upatniece

Kā iemācīt bērniem latviešu valodu svešā zemē

(Nobeigums)

Nav jāaizmirst, ka nepietiek tikai ar latviešu valodas runāšanu ģimenē. Bērns jau no mazotnes jāieaudzina latviešu gara mantās. Kamēr bērns vēl nespēj saprast priekšā lasīto, jāstāsta viņam piemērotas pasakas, stāstiņi, bērnu dzejolīši, tautasdziesmas. Vēlāk izmantojama piemērota bērnu literatūra.

Ja vecāki ievēros pareizo psicholoģisko pieeju bērnam un radīs latvisku gara pasauli ģimenē, tad bērns ieaugs latviešu valodā un kultūrā, un nevajadzēs runāt par latviešu valodas kā svešvalodas apmācību, kā uzsvēra Dr. L. Streips.

Ļoti svarīgs solis ir lasīt mācīšana latviešu valodā, pirms bērns sācis mācības vietējā valodā vietējā skolā. Bērnam jāiemācās vispirms latviski lasīt, jo lasīšana latviešu valodā ir fonetiska, t. i. katrai skaņai atbilst noteikta rakstu zīme — burts. Lasīšana ir tāpat dabiska kā runāšana; kā ar ausi uztveŗam skaņu kompleksus, tā ar aci rakstīto vārdu — tā grafisko attēlu. Vienādi ir arī runāšanas un lasīšanas psicholoģiskie pamati. Runāt nozīmē asociatīvi saistīt skaņu kompleksus ar izrunas kustību priekšstatiem (motoriski - akustiskais akts) un ar vārdu un teikumu nozīmi. Lasīšanā šiem trim momentiem pievienojas vēl viens loceklis — vārda grafiskais attēls, vārda „glezna". Lasīšanā skaņu izrunas kustība un vārda nozīme jāsaista ar vārdu optisko priekšstatu. Bērnam jāaptver, ka viņš runāto vārdu var arī redzēt. Tāpat kā runāt mācoties bērns uztveŗ visu vārdu, ne atsevišķu skaņu, tāpat lasīt mācoties viņam jāuztveŗ viss vārds. Tāpēc iepriekšējā burtu mācīšana apgrūtina lasīt mācīšanu. Bērns nespēj lasīt, kamēr viņa uzmanība pievērsta atsevišķam burtam, bet tikai tad, ja uztveŗ visu vārdu. Bērnam jārada dabiska pāreja uz lasīšanu, izejot no viņa dzīvās, jēgpilnās runas. To panāk lasīt mācīšanas metode, ko saucam par veseluma jeb analitisko metodi. Psicholoģiskās atziņas liecina par bērna uztveres veseluma principu, nevis par pāreju no viena elementa uz otru. Bērna redzes un dzirdes uztvere ir vesela vienība. Bet Dr. L. Streips runā par burtu krāsošanas grāmatiņas izdošanu burtu mācīšanai. Tātad, Mazputniņa apgāds gatavo mācības līdzekļus vecu vecajai skaņošanas metodei — burtu mācīšanai, kas Vakareiropā atmesta jau pirms 40 gadiem. Kur tad nu paliek solījums palīdzēt latviešu skolai ar jaunām modernām metodēm?! Atsevišķas skaņas, burtus bērns nekā nespēj saistīt ar savu dzīvo valodu, ko viņš runā. Turpretim, ja bērns lasa veselu vārdu, iesaistītu jēgpilnā saturā, tad lasīt mācīšana saistās ar bērna interesi.

Tas ir ļoti svarīgi ieaudzināšanai latvietībā, lai bērns ar prieku un interesi iemācītos latviski lasīt. Ar to tiks iedēstīta mīlestība uz latviešu grāmatu. Bērnu žurnālam „Mazputniņš", visām J. Širmaņa grāmatām un citām latviešu bērnu grāmatām vajadzētu atrasties katrā latviešu mājā, kurā aug bērni.

Lasīt mācīšanas metodes nevar pārņemt no angļu valodas metodikiem, jo angļu valodai ir vēsturiskā rakstība (ne fonētiskā kā latviešu valodai), kuŗai ir pavisam citas grūtības un problēmas. Ļoti ieteicams iepazīties ar lasīt mācīšanas metodēm Vācijā un Šveicē, kur arī ir fonētiskā rakstība. Vācijā Arturs Kerns atklāja analitisko jeb veseluma metodi 1928. gadā, ko drīz vien pārņēma Šveice un citas valstis visā pasaulē.

Mazputniņa apgādam nebūtu vis jāizdod grāmatiņa burtu mācīšanai, bet gan jauna ābece, kas sastādīta pēc jaunākās un vienīgi dabiskās veseluma jeb analitiskās metodes, lai bērns varētu viegli iemācīties lasīt. Cik bieži lasīt iemācīšanās grūtības bērnu aizbaidījušas no grāmatu lasīšanas uz visu mūžu, to esmu pieredzējusi savā ilggadējā darbā Rīgas pils. paidagoģiskās psicholoģijas institūtā (20 g.). Sargaities bērnam sariebt lasīt mācīšanos ar tā psiches īpatnībām nepiemērotām metodēm (piem. burtu iepriekšēju mācīšanu)! Tā var bērnu aizbaidīt ne tikai no grāmatas, bet arī no latvietības.

Lai jaunie vecāki spētu savus bērnus ieaudzināt latvietībā svešā vidē, vecāki būtu šiem uzdevumiem jāsagatavo. Mums gan notiek jauniešu apmācīšana latviešu valodā un iepazīstināšana ar gara mantām 5 nedēļu nogaļu kursos, bet darbs latviešu skolā un kursos būtu daudz sekmīgāks, ja jauniešiem jau agrā bērnībā būtu likti dzimtās valodas stipri pamati. Latvijā mātes skolas un mātes kursi sagatavoja nākošās mātes saviem bērnu audzināšanas uzdevumiem. Vai trimdā nevajadzētu organizēt mātes kursus, kas tās sagatavotu savu bērnu ieaudzināšanai latvietībā? Ja bērnam savā ģimenē latviešu valoda būs ieaudzināta kā pirmā, tad arī mācības līdzekļi Mazputniņa apgādam būs jāiecer citādi nekā Dr. L. Streips domā, pieņemdams latviešu valodas mācīšanu kā svešvalodu.

LATVIJA
AMERIKĀ

12. N-RS. SESTDIENA, 1968. GADA 10. FEBRUĀRIS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO

Atbildīgais redaktors — **Alfrēds Vinčels**, 508 Palmerston Blvd. Toronto 4, Ont.; tālr. 531—4533;

Atb. redaktora vietniece — **Silvija Ancāne**, sasniedzama redakcijā, tālr. 465—...

Iekšlietu redaktors — **Rūdolfs Norītis** 1765 Victoria Park Ave., Apt. 307, Scarborough Ont.; tālr. 759—8076;

Sporta redaktors — **Valdis Teteris**, 17 Chester Hill Rd., Toronto 6, Ont., tālr. 463—4226.

REDAKCIJA EIROPĀ:

Vācijā — **Pauls Strante**, 44 Münster/Westf., Von Einem Str.19

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa: ASV un Kanadā — par mēnesi $ 1.50; 3 mēn. $ 4.50; 6 mēn. $ 8.50; par gadu $16.00 Atsevišķa numura cena 20 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $ 2.10, bet tekstā $ 4.20 — $ 6.40 par 1 collas slejas telpu.

LASĪTĀJU VĒSTULES

AR IZBRĪNU UN NOŽĒLU

Pie „Latvija Amerikā" 31. janvāra numurā ievietotā raksta „Nesaprotams pagodinājums" vēlos pievienot piebildi:

1) Būtu bijis labāk, ja raksta autors Vč, pirms rakstīja par filmām no okupētās Latvijas, būtu tās pats personīgi noskatījies; tātā ziņā viņa aplinkus secinājumus būtu aizstājis pamatots spriedums. (Šo rindu autore šīs kino chronikas ir noskatījusies divas reizes un nejūtas savā latvietes stājā maitāta).

2) Rakstu lasot, atklājas, ka raksta autoram Richards Spuris ir sveša, bet apšaubāma persona. Šo rindu autore minēto personu pazīst jau 12 gadu, vērojusi viņa izcilo rosmi šī kontinenta latviešu kultūrāli sabiedriskajā dzīvē un jūtas tiesīga pievienot dažus faktus.

Pirms pāris gadiem likvidētā skaņu studija Daina, kas piederēja R. Spurim un V. Rūvaldam, devusi mums 20 izcilākās kvalitātes skaņu plates, kā: vīru ansamblis Kalvis — 3 plates, garīgās mūzikas koncerts — 1 plate, Dainas koris — 2 plates, 2. latviešu dziesmu svētki Kanadā — 1 plate, Dziesmu vairogs (jaukts koris) — 1 plate, dubultkvartets Tēvija — 1 plate, Latvian Trio — 2 plates, tenors Vald. Salna — 4 plates u.c. Autoram, kas parakstās Vč, ieteicu DV grāmatnīcā atšķirt 1. un 2. latviešu dziesmu svētku Kanadā skaņu krājumu, atvērt 21. lappusi un izlasīt parakstu zem fotouzņēmuma, kas skan: Jaundarbu koncertu un dziesmu svētkus skaņu lentēs un platēs iemūžināja Dainas studija Čikagā — R. Spuris un inž. V. Rūvalds.

Piebilstams, ka tajos pašos svētkos, 1957. gadā 2. jūnijā, minētā Dainas studija resp. R. Spuris un V. Rūvalds arī rakstnieku cēlienu pacietīgi un rūpīgi, vismaz 3 stundas ilgi, uzņēma skaņu lentē. Hm, un tāds cilvēks nebūtu ielaists Preses ballē?

Bez jau uzskaitītās aktivitātes piebilstams, ka R. Spuris pieder pie Sv. Pāvila draudzes Čikagā; jaunceļamam dievnamam ziedojis 500 dolarus, kā arī darba stundas. Viņa 2 meitas un dēls apmeklējuši Divreizdivi nometnes.

3) Rietumu pasaules sabiedrībā pieņemts, ka dāmas ierodas ar pavadoni. Minētajā Preses ballē Richards Spuris bija mans viesis un pavadonis, tātad, kad man piešķīra nule bēdīgi slaveno pagodinājumu iet polonēzes 4. pārī, Vč nav ko brīnīties, ja, balles rīkotājas saukti, kā šo rindu autore, tā ņas pavadonis sojoja paceltām galvām.

Izbrīnu un nožēlu rada arī jau minētā „Latvija Amerikā" numura 1. lapā ievietotā fotomontāža, kas, jāsecina, bija atbildīga redakcijas darbinieka pieprasīta: pagarinātā dāmas bruņču aste, kas aizsedz mana dejas partneŗa seju un vairāku aizmugurē sojojošo ballinieku galvas.

Jājautā: kādām preses tradicijām, ētikai vai gaumei kalpo šis apvainojošais darījums?

Velta Toma, Toronto

Piebilde: Augšējā vēstulē minētā raksta autora šifrs ir tik nepārprotami skaidrs, ka katrs regulārs šī laikraksta lasītājs zina, kas aiz tā „slēpjas"... Vēstules autorei nebija nemaz jācenšas uzskaitīt visas skaņu plates, kuŗas apgādājusi Dainas studija, jo par R. Spuŗa nopelniem šai laukā tāpat labi zināms katram, kas regulāri lasa latviešu avīzes. Neviens arī nedomā šo R. Spuŗa pirms gadiem diviem viņa noteikti būtu arī pelnījis pagodinājumu Preses ballē Toronto, it sevišķi vēl tad, ja viņš tiešām ciemiņš. Laiks un apstākļi tomēr mainās, un viens vienīgs pējams darbs var iznīcināt daudzus labus, iepriekš paveiktus.

Jānožēlo, ka vēstules autore nav kritizēto rakstu izlasījusi rūpīgāk, citādi būtu ievērojusi, ka par okupētās Latvijas filmu izrādīšanu R. Spurim nav izteikti tieši pārmetumi, jo Čikagā viņu aicināja to darīt skolas vadība, bet Toronto filmas demonstrēja pilnīgi cits cilvēks. Vēstules autores par apvainojošu atzītā rakstā R. Spurim gan pārmesta tūrisma braucienu organizēšana uz okupēto Latviju un izteikta doma, ka šādu braucienu organizētājam nepienākas pagodinājums Preses ballē, ja neievēroti paliek ievērojami nacionāli darbinieki — atbildīgas amatpersonas un lielu organizāciju vadītāji; ja neievēroti paliek arī rakstnieki, kuŗus LPB Kanadas kopas valde par goda viesiem aicinājusi. R. Spuri kopas valde katrā ziņā nebija aicinājusi par goda viesi, iepriekš par viņa runāja, ka viņš Toronto ieradīsies.

Vēl arī jānožēlo, ka vēstules autore savā paskaidrojumā apgājusi tieši pašu nozīmīgāko punktu — R. Spuŗa organizētos Latvijas apciemojumus, šo rīcību pat ar vārdu nepieminot. Būtu interesanti zināt, vai vēstules autore šo R. Spuŗa darbību atzīst par tik lielu nacionālu nopelnu, ka tas būtu tik lielā mērā slavināms un godināms, ka patiešām nacionālie darbinieki „atstājami ēnā"? Vēstules autores kritizētā raksta autora ieskats ir un paliek — un tas pilnībā atbilst mūsu centrālo organizāciju viedoklim! — ka tūrisma braucienu organizēšana uz okupēto Latviju mūsu nacionālpolitiskajiem uzdevumiem nekalpo. Šo ieskatu klaji atzīstot, kritizētā raksta autoram atliek tikai nožēlot, ka vēstules autore izvairījusies šim jautājumam pieskarties.

Vč alias Alfrēds Vinčels

☆

LAIKS PAMOSTIES

Kā pastāvīgs „Latvija Amerikā" lasītājs gribu izteikt laikrakstam un tā redaktoram A. Vinčelam sirsnīgu pateicību par laikrakstā ieturēto nesalaužami nacionālo stāju un drosmi pateikt arī lietas, kuŗas nedara godu mūsu nacionālajai apziņai, reizē aicinot visus pozitīvos nacionālos spēkus apvienoties kopīgā cīņā par Latvijas nākotni un pret visas brīvās pasaules ienaidnieku komūnismu.

Jo sevišķi vēlos pateikties par LA 31. janvāra numurā ievietotajā rakstā „Nesaprotams pagodinājums" izteiktajām domām. Arī man ir nesaprotami, kā gan balles rīkotāja — Latviešu preses biedrības kopa, kuŗas noteikts uzdevums taču ir izteikti nacionālas stājas uzturēšana, varēja atļauties „aizmirst" latviešu nacionālās dzīves Kanadā vadītājas personas, lai viņu vietā pagodinātu kādu cilvēku, kas apzināti vai neapzināti kalpo mūsu tēvzemes okupantu interesēm. Ja vēl saprotams, ka nacionālpolitiskajā darbā nepiedzīvojušas personas Čikagā izdarīja kļūdu un, trūkstot drosmei šo kļūdu atzīt, nevarīgi un pretrunīgi, izpalīdzoties pat ar naiīvi uzrakstītu sludinājumu laikrakstā, cenšas savu rīcību attaisnot, pavisam nesaprotams tomēr ir fakts, ka līdzīgu kļūdu izdarījuši piedzīvojušākie un katrā ziņā nacionālie Preses balles rīkotāji Toronto. Var vienīgi vēlēties, ka šāda kļūme notikusi pirmo un reizē arī pēdējo reizi.

Pateicīgs lasītājs ASV

☆

LASĪTĀJA VĒSTULES VIETĀ

Polonēzē negāju,
Un negāju skatīties
Viltotus skatus,
Jo šķita,
Ka miesai
Pielipusi bija
Sarkana
Pārbarota uts.

Sengadus atpakaļ
Riebumā
Pašu pirmo
Savās paslēpenēs
Gūstīju —
Ciltsmāti
Vaislīgai sugai...
Ar mazbērniem
Vēl gadiem
Cīnījos
Aukstumā,
Badā
Un gūstā.

Šķita,
Vairs nebija —
Pazuda.
Bet māņi —
No paslēpenēm
Atkal
Rāpo un lien
Ciltsmātes
Vaislīgai sugai
Kā senāk.
Nu atkal būs
Jākauj,
Jākauj,
Un jākauj —
Līdz pēdējai...

Modris Lorbergs, Toronto

REIŅA BIRZGAĻA PAREĢOJUMI 1968. GADĀ (6)

Lielbritanija saglabās savu saimniecību ar ārzemju kapitāla palīdzību.

NATĀLIJA KALUPE

Apmātība

STĀSTS

(1. turpinājums)

„Tas tiešām ir neglīts salīdzinājums."

„Nedusmojiet, lūdzu, jo man pašam neklājās labāk."

„Kā tā?"

„Ja atļausit, tad pastāstīšu."

„Lūdzu."

„Kādu rītu, no kaŗa lauka atgriezies, es ieraudzīju jūs stāvam dārza vārtiņos. Man jau likās, ka jūs tūlīt iziesiet uz ielas un nāksit man pretim, bet jūs pēkšņi atskatījāties un uzsmaidījāt kādam, kas stāvēja aiz loga aizkariem. Un tomēr es redzēju, ka stāvētājs jums atsmaidīja. Jūs ātri novērsāties un, laimē starodama, pagājāt man garām, manis pat neredzēdama. — Labrīt, — es nenocietos neuzsaucis. — Ko, lūdzu? — jūs, kā no mākoņiem nokritusi, jautājāt. Tikai tad jūs mani beidzot pazināt. Bet es, savā istabā iegājis un nejauši spogulī paskatījies, ievēroju savā sejā to pašu nopērtā suņa izteiksmi, kas reizēm bija jūsu sejā."

„Es gan tādas izteiksmes jūsu sejā nekad neesmu redzējusi..."

„Tai laikā jūs vispār nekā cita neredzējāt kā vienīgi savu līgavaini!"

„Jā, mana apmātība bija ļoti liela. Tā bija liela, kad Jorģa nebija klāt, bet vēl lielāka, kad viņš atradās manā tuvumā. Taču visaugstāko pakāpi tā sasniedza, kad Jorģis, visas rūpes atmezdams, pēkšņi pievērsās man un saņēma manu roku savējā. Viņa roka bija liela, ļoti sausa un izstrāvoja to pašu tīksmi reibinošo siltumu, kas izplūda no visa viņa spēcīgā stāva. Liksmi tvīkdama, es raudzījos Jorģa sejā un katru reizi no jauna to izjutu neizsakāmi pievilcīgu. Mani valdzināja Jorģa mazās ausis, kuŗas tik skaisti piekļāvās viņa kakla sievišķīgi maigajai ādai, viņa paplatā mute un tumšie mati virs baltās, gudrās pieres. Bet par visu vairāk mani valdzināja Jorģa nelielo, zilpelēko, ļoti latvisko acu neļatvisķā izteiksme, kas pauda, ka viņš mani redz caur un cauri; ka visu, ko manī saskata, atzīst par labu un skaistu, pat par pielūgšanas vērtu. Un šī Jorģa acu dievinātāja izteiksme bija kā eļļa uz uguns, kas dega manās asinīs un kuŗas atspulgā dzīve man likās tik bagāta un krāšņa — kā teiksmains kāzu nams.

Tā pagāja dienas, nedēļas un mēneši. Pēdīgi es mātei uzrakstīju vēstuli, kuŗā paziņoju par tēva un brāļa nāvi, un kādu vakaru, pati no sevis kaunēdamās, to iemetu tuvējā pasta kastītē.

Drīz pēc tam Jorģis sāka pazust veselām nedēļām, pat mēnešiem. Bet kad viņš beidzot ieradās un es viņam jautāju, kur tik ilgi bijis, viņš man parasti teica:

— Nejautā nekā. Tici man, ka citādi nevaru. Mana dzīve ir sarežģīta un grūta, to tu zini, bet nezini, ka reizēm tā man pašam liekas nepanesama. Tad es steidzos pie tevis. Un tavā tuvumā man kļūst vieglāk. Tā vien liekas, ka tā daļa smaguma, kas ir pārāka par maniem spēkiem, pāriet tad uz tevi, kur tā izgaist, jo, jādomā, no mums abiem tu esi garīgi stiprākā. Jeb vai tu, varbūt, jūti, ka uzveļu tev to, ko pats nespēju nest? — viņš daļēji jokodams, daļēji nopietni paskaidroja.

— Nē, es nekā nejūtu, — es atbildēju. Un tiešām, es nekā nejutu, bet, ja tomēr kaut ko, tad vienīgi to, ka Jorģis beidzot atkal ir pie manis un ka viss ir labi.

Tā, Jorģi sagaidot, izvadot un atkal sagaidot, nemanot pienāca laiks, kad vācu armijas, zaudējušas kaŗu Krievijā, sāka atgriezties Latvijā. Daļa Latgales jau bija krievu rokās, kad Jorģis, kas atkal reiz bija vairākas nedēļas pazudis, atgriezās pie manis. Šoreiz viņš bija vēl vairāk sadrūmis nekā parasti. Tikko sasveicinājies, viņš teica:

— Vācu policija man atkal ir uz pēdām. Šai dzīvoklī mēs vairs neesam droši, tādēļ mums Rīga vēl šodien jāatstāj un jābēg uz tavām tēva mājām. Gan es tur nolīdīšu kādā meža stūrī, kamēr vajātāji manas pēdas būs pazaudējuši. Man ir samaksāts dubultnieks. Tas jauks vācu policijas darbu, un tādēļ es ceru, ka tiksim līdz tavām mājām. Tās par laimi atrodas netālu no Lietuvas robežas. Mēs tur viegli tiksim pāri un dosimies uz Vāciju, pēc tam, protams, tālāk. Domāju, ka ar savu Latvijas pasi, no lielākiem centriem izvairīdamies, tiksim cauri.

Jutos pārsteigta, ka Jorģis, kas nekad nebija interesējies par mana tēva mājām, pēkšņi tik labi zināja, kur tās atrodas. Es tomēr, daudz nedomādama, piekritu visam, ko Jorģis teica. Tai pašā rītā mēs atstājām Rīgu.

Mēs būtu varējuši tikt tēva mājās vēl tai pašā dienā. Mēs vilcienā tomēr iekāpām nevis Rīgas stacijā, bet dažas piestātnes aiz tās, pāris reižu arī mainījām virzienu, tādēļ gala stacijā nokļuvām tikai otras dienas pievakarē. Kaut no lielās staigāšanas un uztraukuma, — Jorģis visu ceļu apgalvoja, ka viņam sekojot, — bijām abi vienādi noguruši, es, tikusi beidzot uz mūsu māju gana ceļa, sāku skriet, tā ka Jorģis netika līdz, bet palika gabaliņu iepakaļ. Tā iznāca, ka pagalmā iesteidzos viena. Un pirmais, ko es ieraudzīju, bija māte. Viņa stāvēja pie akas, turēdama rokās spaini, kuŗā taisījās ūdeni iesmelt.

— Māt! — es iesaucos.

Ātri apgriezusies, viņa ļāva spainim izslīdēt no rokām un mirkli raudzījās manī kā apstulbuši. Bet kad viņa beidzot aptvēra, ka esmu atbraukusi, viņas seja nodrebēja un asarām acīs viņa steidzās man pretim.

— Meitiņ, manu meitiņ! — viņa iesaucās, mani skūpstīdama un asaras slaucīdama. — Kā es pēc tevis ilgojos! Viena pati tu man nu esi palikusi. Un tik ilgi nebrauci, — māte šņukstēja, bet viņas skaidrās acis laistījās mīlestībā, kuŗu neaptumšoja ne mazākā pārmetuma ēna.

— Apmierinies, māmiņ, apmierinies, — es teicu, arī asaras slaucīdama.

— Jā, jā, tūliņ. Gan jau apmierināšos. Tagad viss būs labi. Tagad es tevi, meitiņ, projām vairs nelaidīšu, — viņa runāja, vezdama mani pie rokas uz istabu.

Bet tikko mēs bijām pāris soļu pagājušas, pagalmā ienāca arī Jorģis.

— Kas tas tāds? — māte paklusām jautāja, redzot, ka Jorģis smaidīdams nāk mums klāt.

— Tas ir Jorģis, māt, mans bijušais priekšnieks un draugs. Es tev par viņu jau esmu rakstījusi, — es atbildēju, un vienu mirkli man bija tā, it kā reizē ar Jorģi mūsu pagalmā būtu ienākusi kāda tumša ēna.

Bet tikko Jorģis bija apstājies man blakus, šī sajūta izgaisa.

— Māmiņ, Jorģis paliks dažas dienas pie mums, — es paskaidroju pēc tam, kad viņš bija ar māti apsveicinājies. — Pēc tam viņš brauks tālāk. — Man nebija dūšas pateikt mātei jau tagad, ka taisos Jorģim līdz.

(Turpinājums sekos)

Angelika Gailīte

Piemiņas zīme lielam māksliniekam

„JĀNIS NIEDRA", DZIEDOŅA PIEMIŅAI VELTĪTS RAKSTU KRĀJUMS, SAKĀRTOJIS Z. RITMANIS, OPERDZIEDOŅA J. NIEDRAS FONDA IZDEVUMS, TORONTO, 1967. GADĀ

Trimdā daudz runāts par mūsu kultūru, bet nevar noliegt, ka arī kaut kas darīts kā tās saglabāšanai, tā jaunradei.

Kas attiecas uz pirmo, lai vispirms minam K. Mülenbacha un J. Endzelīna „Latviešu valodas vārdnīcu" 6 sējumos 2. izdevumā, ko veikusi Čikagas baltu filologu kopa 1953. — 1956. gadā. Vairāku autoru darbs ir „Latvijas vēstures" 4 lieli sējumi, izd. Daugavas apgāds. Prof. Arvēds Švābe savas dzīves pēdējā posmā paspēja vēl savākt un izrediģēt „Latviešu enciklopēdiju" 3 sējumos. Šādu kapitāldarbu uzskaiti mēs varētu vēl turpināt.

Pēdējos gados sākušas parādīties monografijas par atsevišķiem māksliniekiem: māsas Jēgeres Daugavas apgāda iespiedumā laida klajā monografiju par savu brāli, gleznotāju Jūliju Jēgeru ar māksl. J. Soikāna apcerējumu un daudz attēliem krāsās un melnbaltā. Un tagad mēs skatām un lasām Operdziedoņa Jāņa Niedras fonda izdoto piemiņas rakstu krājumu „Jānis Niedra" ar ļoti daudziem attēliem. Vāks un mākslinieciskā apdare tēlnieka A. A. Kopmaņa.

Sakārtotājs Z. Ritmanis savācis tādus attēlus, kas šeit, trimdā, nebūtu pieejami. Viņš izkārtojis Jāņa Niedras draugu un kollēgu rakstus, kuŗus ievada Andŗa Auninieka jaunības un vēlāko gadu atmiņas „Un aiz ziliem sapņu kalniem".

Pēc „Biografiskas skices" (autors nav minēts) un daudz fotoattēliem lasām prof. Dr. R. Markus rakstu „Jānis Niedra — lielais dziedātājs". Autors te atklāj savu ilgo pazīšanos (no pat savas bērnības) ar vēlāko dziedoni un vienkāršā, nosvērtā stāstījumā rāda, kā tā kļuvusi par mūža draudzību. Profesors saista ar savu sirsnību pret J. Niedru kā cilvēku un lielu mākslinieku.

J. Niedras kollēgu rakstus Z. Ritmanis sniedz pēc iespējas chronoloģiskā kārtībā, sākot ar Ed. Ramata apcerējumu „Pāvula Jurjāna gvarde", turpinot ar tā laika biedru un Nacionālās Operas dziedoņu Emīla Mauriņa, Ādolfa Kaktiņa, Natālijas Ūlandes, Hertas Lūses, Elzas un Oskara Žubīšu, Teodora Brilta un baletmeistara E. Leščevska atmiņām. Izvilkumus no M. Vētras grāmatas „Mans baltais nams" ar nel. dziedoņa ģimenes atļauju izmeklējuši Operdz. J. Niedras fonda dalībnieki.

Šai pašā nodalījumā tālāk atrodam citu mākslinieku un draugu rakstus: Annija Vītola atceras J. Niedru trimdā. Viņa arī atsūtījusi fondam Jāzepa Vītola komponētās dziesmas „Gaidās" (ar J. Niedras tekstu) oriģinālu, kuŗa fotokopija ievietota šai grāmatā.

Tur lasām bij. Nacionālās Operas inspektora O. Krolla, Dr. Jūlija Brača, Ludmilas Muižarekas —Albertiņas, Dr. P. E. Cukura, Aidas Niedras un E. Reinvaldes atmiņas.

Nodaļa beidzas ar J. Niedras dziedāšanas skolnieka basa Otmara Pello, igauņu mācītāja Toronto sirsnīgu un lietpratīgu J. Niedras lielā talanta un cilvēka draudzīgu novērtējumu.

Operas kollēgas un citi dziedātāji, dažs īsākā, dažs gaŗākā izklāstā, raksturo Jāni Niedru kā sirsnīgu, izpalīdzīgu darba biedru, un visi atzīst viņa lielo Dieva doto talantu.

Otru nodaļu sākot, Z. Ritmanis uzsveŗ, ka Jāņa Niedras 40 gadu darbības atcere, kas notika 1953. gada 1. martā Toronto, dziedoni iepriecinājusi un palikusi viņam ilgi atmiņā ar lielo sirsnību un tautiešu atsaucību.

Seko raksti no tā gada laikrakstiem. M. Derums laikrakstā „Laiks" rakstā „Pirms 40 gadiem Rīgā" raiti stāsta par Jāni Niedru un Latviešu Operu, jo dziedoņa un šis mākslas iestādes darbība noritēja līdztekus: J. Niedra bija Latviešu Operas solists no tās pirmās (1912.) līdz pēdējai izrādei (1944. g. Nacionālajā Operā).

Komponists Tālivaldis Ķeniņš tā laika „Latvija Amerikā" vaicā: Kas to Rīgu dimdināja? Atbilde: Jānis Niedra dzied 40 gadus. T. Ķeniņš izceļ J. Niedru īpaši R. Vāgnera ķēniņu un daudz citās šī komponista operu lomās. Tālāk viņš raksta: „. . kaut arī Mocarts nav īstais Niedras amplua, man neizdzēšamā atmiņā viņa Priesteŗa tēls Mocarta „Burvju flautā", kuŗā dziedājumu ‚Šais svētās velvēs' neesmu dzirdējis līdzīgu pat Parīzes Lielajā operā.— Neskaitāmas ir lomas, kuŗās J. Niedra bija īsti pirmklasīgs. Visneaizmirstamākais man ir un paliek Grēmins Čaikovska „Jevgēnijā Oņeginā". Nav bijis izdevības dzirdēt kādu, kas šai lomā būtu bijis iespaidīgāks par jubilāru," (87. lp.).

Par notikušo jubileju krājumā ievietota M. D. atsauksme, ko referents nobeidz vārdiem: „Jubileja, ko kopīgi rīkoja latviešu organizācijas, noritēja īstā sirsnībā." (89. lp.).

Savas atmiņas par dižo operdziedoni devuši: A. Stunda, Alīse Ose, Vilis Roga. Nikolajs Kalniņš Jānim Niedram veltījis dzejoli „Dziesmu ozols", Zigurds Ritmanis — atmiņas „Divi silueti".

Ar to beidzas atmiņu klāsts, un jauna nodaļa sākas ar Toronto DV sēru vēsti par operdziedoņa J. Niedras aiziešanu mūžībā. Nekrologus devuši Tālivaldis Ķeniņš, Mariss Vētra un Olģerts Liepiņš.

Prof. Tālivaldis Ķeniņš, raksturodams Jāni Niedru, saka: „Liels patriots, latviskā sīkstuma un neatlaidības piesātināts, ar visām savām cilvēciskajām vājībām, savā dvēselē viņš bija īsts mākslinieks un mākslu allaž stādīja augstāk par visu." (100. lp.).

Mariss Vētra, pieminēdams savu kollēgu, sāk ar vārdiem: „Vecā gvarde apklususi," tomēr viņš nevar pielaist, ka tā būtu pilnīgi zudusi, un tā beidz: „Veco gvardi nevar iznīdēt, tā nemirst, kaut apklust." (102. lp.).

Olģerts Liepiņš, kas ar Jāni Niedru tuvāk iepazinies kā ar cilvēku trimdā, aizgājējam veltījis sirsnīgu piemiņas rakstu, kuŗā viņš izsaucas: „Atkal ir aizrauta viena no spilgtākajām personībām, esam kļuvuši daudz, daudz nabagāki. Neviens nesaistās dziedoni Jāni Niedru! Bagāts mūžs, plašs, skaisti nodzīvots līdz galam godīgi un uzticībā Latvijai." (102. lp.).

Nodaļa beidzas ar laikraksta „Latvija Amerikā" rakstu par operdziedoņa Jāņa Niedras izvadīšanu no Londonas (Ont.) ev. lut. baznīcas uz turienes kapiem. Garīgo ceremoniju vadījuši mācītāji V. Šēfers un Ā. Čops no Toronto. Ērģeļu sēru mūziku atskaņojusi brīvm. Rita Šēfere, bet ar solodziesmām aizgājēju pavadījuši viņa kollēgas Herta Lūse un Mariss Vētra, kā arī J. Niedras skolnieks bass O. Pello, igauņu mācītājs no Toronto.

Skaisti, ka pēc mākslinieka dzīves gaitu nobeiguma latviešiem ir dota iespēja būt it kā garīgā saskarsmē ar aizgājēju viņa rakstos, kaut dažos, un lasīt viņa novēlējumu: Dzīvot savas tautas nākotnei un Latvijai.

Beigās krājuma sakārtotājs Z. Ritmanis izsaka sirsnīgu pateicību visiem, kas atbalstījuši šo rakstu un attēlu kopojumu.

Operdziedoņa Jāņa Niedras piemiņas fonda priekšsēdis tēlnieks A. A. Kopmanis dod īsu pārskatu par fonda tapšanu tā pirmā priekšsēža, nel. komponista Jāņa Cīruļa vadībā un tā tālāko veikumu.

Grāmatai pievienots iepriekšējo pasūtinātāju saraksts.

Par visu to varam priecāties un pateikties pašaizliedzīgajiem fonda dalībniekiem.

Diemžēl, skumdina kāds fakts, un tam nevar vienaldzīgi paiet garām. Tās ir daudzās iespieduma, rakstības un arī valodas kļūdas. Šķiet, it kā salikums nemaz nebūtu lasīts un labots pirms galīgās iespiešanas. Varbūt tas izskaidrojams ar to, ka grāmata iznāca Kanadā, bet tās sakārtotājs dzīvo ASV.

Jo — kā gan lai izprot tādu nesaskaņotību, piemēram, ka viens un tas pats īpašvārds rakstīts dažādi: Priednieks—Kavara (44. lp.) un Priednieks—Cavarra (54. lp.)? Visvairāk dabūts Grēmina vārds, tas pat „latviskots": Grēmiņš (57.) vai pārkrosts — Grēvins (64); dziedātājs Foriņš kādās atmiņās nodēvēts par Poriti (62) u. t. t.

Tagad par vēlu kādu par to vainot. Kā redzams, vainojami būs trimdas apstākļi un — steiga.

Lai tas būtu par brīdinājumu nākamiem līdzīgos gadījumos. Jo tik tiešām, ja mums savā valstī bija augsti vērtējama Nacionālā Opera ar pirmšķirīgiem māksliniekiem; ja mums bija citas augstas mākslas iestādes; ja mums bija sava universitāte, tad gan mums jābūt spējīgiem izsargāties no šīkām kļūmēm.

Uzņēmumā Čikagas latviešu dziedātāja Marta Cakare nepiedalās modes skatē, bet pēc koncerta DV Toronto nodaļas jaunajā namā atstāj skatuvi: kāpņu veids prasa mazu kleitas pavilkšanu augšup, kā dažreiz mēdz būt modes skatēs. Foto: J. Liģers

KULTŪRAS CHRONIKA

Bernda Kāsinga galerijā Minsterē, Vācijā, 3. februārī atklāja mākslinieka Jura Soikāna grafiku skati, kura būs atvērta līdz 1. martam. Izstādes atklāšanas runu teica pazīstamais vācu grafiķis Freds Jakobsons no Hanoveras.

Marta Tūtere

Austrālijas jauniešu koncerts

Vijolnieku Mairitas un Gunāra Larsena koncerts Toronto notika archibīskapa A. Lūša ierosmē 3. februārī Sv. Jāņa baznīcā. Tas bija pulcinājis klausītāju pilnu zāli.

Pirms koncerta archibīskaps apmeklētājus iepazīstināja ar jaunajiem māksliniekiem, kuŗus pērn bija sastapis savā Austrālijas ceļojumā. Mākslinieku uzstāšanos viņš pamatoja ar Latvijas 50. dibināšanas atceres gadskārtu, kas izsludināta par jaunatnes gadu, cerībā, ka latviešu jaunatne runās latviski arī tad, kad vecā paaudze būs apklususi.

Šis ir Larsenu vienīgais koncerts Ziemeļamerikā, kur viņi pašreiz pavada savu skolas brīvlaiku. Abi mākslinieki ir tikai 18 gadu veci. Viņi apmeklē Adelaides konservātoriju un cer to beigt nākošajā gadā. 1964. gadā Larseni papildinājušies vijoles spēlē Vācijā un Austrijā, daudzkārt uzstājušies koncertos, radiofonā un televīzijas uzvedumos. Uzrunu beidzot, archibīskaps izcēla abu jauniešu latviskumu, kas skan ne tikai valodā, bet arī sirdīs. Toronto koncerta programmu mākslinieki sāka ar Bacha koncertu divām vijolēm. Runājot par pašu kompoziciju, jāpiemin, ka šis meistardarbs rakstīts kontrapunktā, ar divām patstāvīgām balsīm — abiem instrumentiem. Atskaņotāji nevainojamā saspēlē rādīja temas pārņemšanu te vienā, te otrā balsī, kā arī abu instrumentu saplūšanu apbrīnojamā saskaņā un vienveidībā.

Ja klausītāju uztverē fugas forma it kā saistīta ar matēmatiskām aplēsēm, tad pieminētais darbs abu mākslinieku priekšnesumā rādīja, ka šāda veida kompozicija tomēr spēj izraisīt ne tikai dziļu pārdzīvojumu, bet — runājot ar kāda Bacha pētnieka vārdiem — var tajā saklausīt pat mūžības balsis.

Programmas turpinājumā Mairita Larsena atskaņoja Brucha „Skotu fantazijas" pirmo daļu, ar labo frazējumu skaisti izveidojot galvenās temas (adagio cantabile) mūzikālo līniju.

Gunāra Larsena solo gabali bija Frankēra - Kreislera „Siciliana et Rigaudon", kā arī Veņavska „Romance". Abi darbi pazīstami ar savu līdz šim nesatricināmo vietu visu vijolnieku repertuāros. Bet Gunāra Larsena izsvērtajā un techniski drošajā priekšnesumā tos varēja par jaunu klausīties visā romantiskajā vieglumā un pievilcībā.

Jauka bija P. Jurjāna svīta par latviešu tautas dziesmām, tāpat J. Mediņa „Tautas dziesmu rapsodija", kuŗu komponists veltījis abiem māksliniekiem.

Otrā programmas daļā skanēja Dvoržaka, Sensānsa, Sindinga un Sarazates darbi, un —kāda „Polka" (Perkina), kas pēc sava mūzikālā satura gan īsti neiekļāvās programmas mākslinieciskajos ietvaros. Nekavējoties pie katra darba atsevišķi, bet vērtējot visu kopā, vispirms jāpiemin abu vijolnieku lieliskā saspēle: tā savā precīzitātē tiešām šķita īsta „dvīņu" spēle! Tāpat izceļama izkoptā technika un jaukais tonis, kas gan ir stabilāks Gunāram, bet Mairitai reizēm skan it kā nejaušu, negribētu impulsu varā. Abiem kopīgs izpildījuma spraigums, kas koncertu darīja mākslinieciski iespaidīgu no sākuma līdz pat beigām.

Jūtīga pavadītāja bija Anita Rundāne—Grigale. Šo trīs mākslinieku iedvesmotā spēle un viņu jaunības plaukums vedināja tos domās salīdzināt ar Skalbes pasaku varoņiem, kas, vējam dziedot un zvaniem skanot, kāpj kalnā rozes plūkt. Tā ir viņu daļa, un — tas viņiem pienākas.

Jāvēlas, lai tālie viesi atkal atgrieztos.

Lidija Lideka

ATRAUTAS LAPAS ROMANTIKA

Kvēl lapa rudens rotā —
Vizoša no koka ris . . .
Min, degot neziņā:
„Uz kuŗu citu, svešu pusi
Zars tautās mani košu aizvadīs?"

Skauj lapu vēja brāzma —
Virpulī ap sevi griež . . .
„Tu neprāts, mīlinieks!"
Čukst lapa, vējam pieplakusi:
„Kas kailām rokām mani ceļ un sviež!"

Kaist lapa saulē žilbusi —
Vējš vaigam pieglaudies,
San maigi, klusi:
„Tu mani, degošā, sev piebūrusi,
Uz rudens zelta pili ceļš tavs ies!"

Plok zemei lapa kaltusi,
Vējš stājies, aizsnaudies.
„Kur rota košā?"
Čaukst lapa sausā zālē piekususi,
Nāks nakts un mēness ripa brīnīsies. —

DV Toronto nodaļas jaunā nama oficiālo atklāšanas svinību laikā Kanadas DV valdes vicepriekšsēdis un kultūras nozares vadītājs J. Gailītis (pa kreisi) ar grāmatas velti sveic dziedoni Pēteri Geistautu 50. šūpļa svētkos. Foto: J. Liģers

(93. turpinājums)

Brunis brīdi klusēja. Tad viņš atsāka:

— Vai tu tikai izliecies, jeb vai tev tiešām ar Ilgu viss cauri?

— Man ar viņu nekad nekas nav bijis.

— Netēlo. Kādreiz tu viņā biji ieķēries pāri ausīm.

— Tas gan, bet būt man ar viņu nekas nav bijis.

— Nepieķeries vārdiem. Labi zini, ko domāju. Tātad, viņa tev vēl vienmēr nedod miera?

Uldis brīdi klusēja.

— Tomēr, — viņš beidzot teica.

— Kas — tomēr? Tu vēl vienmēr par viņu — ē— domā?

— Nē, — Uldis iesmējās. — Es tikai skaļi domāju. Nē, viņa tomēr mani atstāj aukstu. Pilnīgi.

— Kāpēc tad negribi viņu satikt?

— Gribi zināt patiesību?

— Ja negribi, nesaki.

— Redzi: man kauns. Kauns, ka biju viņā tik nejēdzīgi iemīlējies.

— Par to nav jākaunās.

— Ir gan. Un otra lieta — man bailes.

— Tātad tomēr!

— Jā, bet ne tā, kā tu domā. Alkoholiķis arī atzīst, ka alkohols tam kaitīgs, ka to nedrīkst lietot. Un dažreiz tas gadiem piliena neņem mutē. Bet tas nenozīmē, ka kādā nelāgā dienā tas nevarētu iekrist vecajā nelaimē atpakaļ. Pietiek tikai vienas lāses, un visa atturība nekā nav līdzējusi.

— Tādā gadījumā nebija pareizi, ka braucām uz Grenetu, — Brunis nopietni teica.

— Nē, nebija.

— Kāpēc neteici jau sākumā? Tikpat labi būtu varējuši doties uz kādu citu pilsētu.

— Es jau par to iedomāju. Bet ko tas dotu? Reiz mēs tikpat satiktos. Un tas ir tāpat kā ar pīpēšanu. No tās es atradinājos tikai tad, kad kabatā bija cigaretes. Kad pirmo reizi noņēmos nepīpēt, visu tabaku aizdāvāju. Bet tad mani pārņēma tāda kāre, ka bija vien jāiet uz veikalu pakaļ. Bet tad, kādā citā reizē, kad biju nopircis jaunu paciņu, nolēmu: tagad vairs ne! Un nēsāju cigaretes kabatā līdz, sak', ja gribu — varu uzsmēķēt. Tā es atradinājos. No vienas puses tas tā kā būtu bijis gribas spēks, no otras — gļēvums. Bet ar Ilgu, liekas, man jādara tāpat. Viņa ir tikpat bīstama un indīga kā nikotīns vai alkohols. Ar bēgšanu no viņas izbēgt nevar.

Dažas dienas vēlāk Uldis saņēma Monikas vēstuli. Monika un Rudīte atradās izceļotāju nometnē Šveinfurtē un gaidīja, kad tās sūtīs tālākām pārbaudēm uz Ludvigsburgu un tad uz kuģi. Vēstules beigās Monika ziņoja jaunumu:

„Nebrīnies, ja saņem (jeb laimīgais, varbūt, būs Brunis?) kādas dāmas vēstuli. Uzmini, ko satikām!??? Eriku! Kaut kā iekļuvusi nometnes ambulancē. Ārstu — rentgenologu te, laikam, maz, tāpēc pieņēmuši vācieti. Lasot mūsu rentgena uzņēmumus, viņa ieraudzījusi manu vārdu un mūs sameklēja. Izstāstīju par Jums abiem un iedevu Tavu adresi. Bet liekas, viņu visvairāk sajūsmināja, ka Tu dzīvo ar Bruni kopā. Vēl vienmēr neprecējusies, to Tu vari Brunim pastāstīt. Vai Ilgu jau esi sastapis? Kas to būtu domājis, ka mēs, vecie Jelgavas Lielās ielas slīpētāji, reiz sastapsimies aizjūrā kādā pilsētā, par kuŗas eksistenci līdz šim tikpat kā nezinājām?! Rudīte . . ."

Uldis ļāva vēstulei noslīdēt uz galda.

Erika.

Rentgenoloģe. Tātad, tomēr beidzot kļuvusi ārste.

Nē, viņš Brunim nekā neteiks. Labi būtu, ja Erika rakstītu ne viņam — Uldim, bet Brunim. Būtu interesanti vērot, kāda kļūst Bruņa seja, ieraugot Erikas rokrakstu!

Bet Erikas vēstule kavējās, un Uldim bija citas lietas kārtojamas. Vispirms bija jāsameklē dzīvoklis, lai, Monikai un Rudītei atbraucot, viņiem visiem četriem nebūtu kaut viena diena jāpavada šīs telpas šaurībā. Vācijas nometnēs palikušajiem draugiem ieceļotāji rakstīja par vietējo apstākļu lieliskumu, par to, ka dažs jau ticis pie sava auto, ka par nedēļas algu iespējams mēnesi dzīvot un tad vēl paliek pāri, par to, ka pat nabagākajam dzīvoklī ir elektriskais ledus skapis — un tā vēl daudz. Viņš pats dzīvi tik rožainu nebija tēlojis, bet nebija arī slēpis, ka dzīve te daudz ērtāka. Tagad nu bija jāgādā, lai atbraucējas nejustos vīlušās.

Katru brīvo stundu Uldis staigāja pa Grenetu un pētīja iespējas.

Bet dzīvokļu nebija, vai arī tie bija tik dārgi, ka to samaksai Ulža algas nepietika. Tad kāds latvietis Uldim ieteica:

— Kāpēc īrēt? Pērciet! Iemaksai daudz nevajaga, bet, ja jums būs māja, daļu varēsit izdot citiem. Tā jūs vieglāk dabūsit pajumti, nekā meklējot dzīvokli. Te daudzi tā dara.

Uldis sarunu izstāstīja Brunim un nobeidza ar jautājumu:

— Vai tu būtu ar mieru ar mani uz pusgrauda? Vienam man tik daudz iekrāts nav, bet par abiem mēs varētu.

Savā mājā viņi ievācās tieši tai dienā, kad no Vācijas pienāca Dr. B. Leidem adresēta vēstule. Nosūtītāja: Dr. E. Rotbauma. Brunis pašreiz nesa lejā savu koferi, kad saimniece tam pasniedza vēstuli.

— This for you, — viņa teica. — You a doctor? Oh, mamma mia! Un es jūs visu laiku saucu par Bruno! Mamma mia, mamma mia!

— Ko nu mammojies! — Brunis apjucis grozīja vēstuli pirkstos. Tad viņš pievērsās Uldim:

— Vai tu zini, kā tas skuķis dabūjis manu adresi?

Uldis izlikās nesaprotam.

— Kāds skuķis un kādu adresi?

Brunis iebāza vēstuli kabatā.

— Neizliecies! Tev tas nepiedien, un ka tu šai lietā nebūtu iejaukts. . . .tad es apēdu savu cepuri.

(Turpinājums sekos)

Ceļā uz pirmo latviešu klubu Toronto

DV TORONTO NODAĻAS GADA SAPULCE

Aizvadītajā darbības gadā miruši 4 DV Toronto nodaļas biedri — Edgars Vilks, Valdemārs Ābele, Kazimirs Arbidāns un Valdemārs Grava, kuru piemiņu 4. februāra gada sapulces dalībnieki godināja ar klusuma brīdi. Nodaļas valdes un dažādo nozaru darbības pārskati jau iepriekš bija piesūtīti visiem biedriem īpaša apkārtraksta veidā, tādēļ īsu vispārēju atskati sniedza vienīgi valdes pr-dis I. Zamoiskis. Plašāku ziņojumu par jauniegūtā nama pārbūvi un tā pārvaldes darbību sniedza R. Kadiķis. Ziņojums aptvēra tikai 5 mēnešu darbības laiku, bet, pateicoties atsaucīgajiem talciniekiem un dāsnajiem ziedotājiem, izbūves darbi jau ievirzīti noslēguma stadijā un nama oficiālā atklāšana varēja notikt jau 27. janvārī. Sarīkojuma laikā izdošanās liecina, ka arī pārējās latviešu organizācijas izpratušas šī īpašuma nepieciešamību un nozīmi. Sevišķi iepriecina teicamā sadarbība ar Latviešu nama vadību, par ko arī sapulces dalībnieki izteica atzinīgu pateicību. Nama pārbūvē un dažādo jautājumu kārtošanā sevišķi rosīgi bijuši R. Puriņš, Marta Adama, V. Jospiņš un N. Brasliņš, bet R. Kadiķis kārtojis piekrītīgajās pilsētas iestādēs atļauju sagādi, kuras nepieciešams dažādajiem pārbūves darbiem.

Sarežģītāka ir t.s. kluba atļaujas iegūšana restorāna iekārtošanai ar alkoholisko dzērienu pārdošanas tiesībām. Tā alkoholisko dzērienu pārvaldei pieprasīta jau novembrī. Pārvalde 15. novembra sēdē arī atzinusi DV Toronto nodaļu par piemērotu kandidātu šīs 300 pieprasītājiem. Tas ir pirmais solis šādas atļaujas saņemšanai, kuru, cerams, nodaļa iegūs jau tuvākajā laikā. Saskaņā ar noteikumiem iesniegti sešu personu vārdi, kuri būs atbildīgi par kluba darbību, par ko pašreiz izdara šādu izziņu. Atļaujas saņemšanas gadījumā nama augšstāvā iekārtotā kluba telpā varēs izsniegt tikai ēdienus, arī un dažādus vīnus. Klubu varēs apmeklēt vienīgi nodaļas biedri ar ievestiem viesiem, bet visiem būs stingri jāievēro pastāvošie noteikumi, kas ievērojami atvieglinās arī pārējo alkoholisko dzērienu pārdošanas atļaujas iegūšanu vēlāk. Atļaujas iegūšanas gadījumā DV Toronto nodaļa būs pirmā latviešu organizācija Toronto, kas tādu saņēmusi. Zināmi gan daži agrāki privāti mēģinājumi, bet no organizācijām par šādiga kluba iekārtošanu domājusi arī Latviešu nama vadība.

Jaunajā DV namā jau notikušas vairāk nekā 20 dažādas sanāksmes vai sarīkojumi. Pārvaldes pagaidu budžetā paredzēti 15.100 dol. ieņēmumos un 10.506 dol. izdevumos. Nama pārvaldē darbojas priekšsēdis I. Zamoiskis, R. Kadiķis, A. Kalniņš, V. Jospiņš, R. Puriņš, M. Adama un N. Brasliņš, kas jau sanākuši 21 sēdē.

Sakarā ar kluba atļaujas pieprasījumu nama pārvalde vēl nav uzsākusi paredzētās bingo spēles vakarus. Kā paskaidroja R. Kadiķis, šādos gadījumos pastāv īpaši noteikumi, bet ir cerības arī šo jautājumu nokārtot un vajadzīgo atļauju saņemt. Bingo spēļu jautājumu kārto N. Brasliņš un A. Civzelis.

Rakstveida ziņojumu kasiera A. Kalniņa pārskats rādīja, ka kases apgrozījums pērnā gadā bijis 53.590,10 dol., bet atlikums uz šāgada 1. janvāri 4146,59 dol. Nodaļas biedru skaits pieaudzis no 229 uz 251 un 2 biedriem veicinātājiem. Tāpat [illegible] biedrība V. Cipa ziņojumā. Biedru skaitā ir 42 vanadzes. Sekretārs N. Brasliņš sniedzis [illegible] darbu; dažādu jautājumu izlemšanai notikušas 15 sēdes.

Apgādes daļas vadītājs J. Meļderis ar palīgu A. Civzeli kārtojuši 14. jūnija un Ziemsvētku akciju līdzekļu vākšanu nodaļas ietvaros. Pirmā devusi 1195,94 dol., bet otra 3295,95 dol., kas nodoti vispārējai apgādei Kanadas DV zemes valdei. No nodaļas līdzekļiem 250 dol. trīs gadījumos izsniegti grūtībās nonākušo atbalstam. Par notikušajām demonstrācijām un izplatītajām informācijas brošūrām komūnisma apkarošanai vispusīgu ziņojumu sniedzis informācijas daļas vadītājs V. Cinis. Darbs šai nozarē bijis aktīvs un izveidota teicama sadarbība arī ar vairākām citām organizācijām, it sevišķi ar latviešu jaunatnes pulciņu Staburags.

Vanadžu kopas darbība R. Zamoiskas vadībā bijusi ļoti rosīga, gan sekmējot nodaļas vispārējos sarīkojumus, gan rīkojot pašai savus. Visvairāk darba prasījis gadskārtējais Ziemsvētku tirdziņš, tāpat pirmās vanadžu rosmes dienas, kurās galveno darbu paveica Toronto nodaļas vanadžu kopa. Vismaz 25 gadījumos apmeklēti un ar dāvanām iepriecināti slimie tautieši.

Pilnīgu pārskatu par visiem nodaļas sarīkojumiem un sabiedriskās rosības sniedzis O. Klaviņnieks. Sporta klubā, kuru vada R. Kadiķis, ir 32 biedri un 9 jaunieši. Basketbolā senioru vienība jau 13. reizi izcīnījusi Kanadas latviešu meistarību, arī jaunatnes vienība meistarsacīkstēs guva teicamus panākumus, bet to diskvalificēja. Futbola vienība atkārtoti izcīnījusi Ziemeļamerikas latviešu meistarību, bet pirmo reizi Ziemeļamerikas baltiešu meistara nosaukumu.

Revīzijas komisijas pr-dis E. Ozols norādīja, ka kase, grāmatvedība un visi dokumenti atrasti labā kārtībā. Arī valdes un amatpersonu darbība bijusi sekmīga, it sevišķi izceļams vanadžu kopas darbs. Sekmīgi darbojies arī sporta klubs, bet nav istenots lēmums saistīt kluba dalībniekus sapulcē. Pēc īsām un lietišķām debatēm visus ziņojumus pieņēma un izteica darbiniekiem pateicību.

Stājoties pie valdes un citu amatpersonu vēlēšanām, par ko jau ziņojām mūsu laikraksta iepriekšējā numurā, daži sapulces dalībnieki izteica iebildumus par valdes izraudzīto nominācijas komisiju. Tā bija izraudzīta, lai jau iepriekš apzinātu biedrus, kas sapulcē vēlēšanās ar mieru kandidēt, tā ievērojami ietaupot laiku un atvieglinot sapulces darbu. Lielākais dalībnieku vairums atzina šādu nominācijas komisiju par lietderīgu, bet izmantoja arī tiesības nominēt citus kandidātus no sapulces dalībnieku vidus. Nominācijas komisijā darbojās A. Lucs, A. Civzelis un R. Kadiķis, un tās minētos kandidātus pa lielākai daļai arī ievēlēja.

Pārrunas izraisīja arī nama pārvaldes priekšnieka vēlēšanas. R. Kadiķis savā ziņojumā ieteica nama pārvaldi radīt kā patstāvīgu orgānu, kas darbības pārskatus sniegtu gada sapulcei. Tāpat, ievērojot lielo darba slodzi, nebūtu vēlama nama pārvaldes un valdes priekšsēža vai citu amatpersonu pienākumus apvienot, ko sapulces vairums arī atzina par pareizu. Attiecībā uz nama pārvaldes darbību vienojās, ka tai jābūt saskaņā ar valdes lēmumiem un tā pakļauta tieši valdei kā visas pārējās nodaļas nozares.

Iezīmējot turpmāko darbību, vislielāk pakavējās pie dažādiem nama jautājumiem. Tā [illegible] dzams, ka Kanadas DV delegātu sapulcē [illegible] ierosinājumā namu pārvaldes [illegible] par visas Kanadas DV namu, tomēr Toronto nodaļai piekritis galvenā atbildība un visu darbu lielākais vairums.

Plašākas pārrunas izraisīja arī nodaļas bibliotēkas darbības jautājums. To kopš vecā nama pārdošanas neizmanto, bet grāmatas atrodas glabāšanā atsevišķu biedru mājās. Bibliotēkas pievienošana LN AK centrālajai bibliotēkai Latviešu namā ar valdes lēmumu atlikta. Pievienojoties gadījumā nodaļai būtu jāpiedalās arī šīs centrālās bibliotēkas iekārtošanas un uzturēšanas izdevumos, ko vairāki atzina par nelietderīgu, [illegible] (R. Puriņš, N. Brasliņš, E. Plūme u. c.). Pievienošanos kopīgajai bibliotēkai aizstāvēja M. Toža, K. Purmals, E. Ozols u.c., norādot, ka pašreizējā nodaļas bibliotēkā galvenokārt ir tikai agrākos gados izdotās grāmatas, kuras daudzi jau [illegible], maz pieprasītas; grūti arī atrast darbiniekus, kas uzņemtos bibliotēkas vadību. E. Plūmem un N. Brasliņam apsolot piedalīšanos bibliotēkas iekārtošanā, sapulces dalībnieki vienojās to paturēt nodaļas [illegible]

Pašreizējā darbības gada budžetu pieņēma 2625 dol. apmērā ienākumos un izdevumos. Sapulces nobeigumā tās vadītājs E. Krūka izteica pateicību visiem dalībniekiem un nodaļas vanadžēm, kas bija gādājušas par siltām pusdienām un cepumiem darba gaitas starplaikā. R. N.

BALTIJAS TAUTU FEDERĀCIJAS KANADĀ JAUNAIS PREZIDIJS

No kreisās: vicepriekšsēdis lietuvietis J. Simanavičius, līdzšinējais priekšsēdis igaunis H. Kullango, prezidija loceklis igaunis E. Aruja, sekretārs H. Jeckalējs, priekšsēdis T. Kronbergs, vicepriekšsēdis A. Kalniņš, vicepriekšsēdis igaunis I. Heinso un kasieris lietuvietis A. Nauseta. Foto: JAK

Žibulētāju kauss beidzis ceļot

Toronto, Sv. Katrīnu un Hamiltonas latviešu mednieku un makšķernieku klubu žibulētāji 4. februārī pulcējās uz Simko ezera ledus klāja pie Gilfordas, lai gadskārtējās sacensībās noskaidrotu šāgada uzvarētājus kā vienību, tā individuālajā konkurencē, jauniešiem sacenšoties atsevišķā grupā. No Toronto kluba piedalījās 11 žibulētāju, to vidū 3 jaunieši, Sv. Katrīnas pārstāvēja 23 (1), bet Hamiltonu 9 sacensoņi.

Katrā vienībā bija 10 žibulētāju, kas karodziņiem norobežotajā ledus laukā 4 stundu ilgā sacensībā izmēģināja savu laimi un prasmi. Tiesnešu kollēģija rezultātu izvērtējumā par „derīgiem" atzina tikai par 8 collām garākus asarus, konstatējot, ka uzvaru un kausu izcīnījusi Toronto vienība ar 54 asariem, 2. vietā Sv. Katrīnas ar 44 un 3. vietā Hamiltona ar 7 asariem. Toronto desmitniekā žibulēja D. Kīvlis, J. Krasovskis, J. Greizis, D. Lapkovskis, J. Veckars, N. Gēģeris, A. Zīlgalvis, H. Stefānijs, J. Sīlis un K. Krieviņš.

Tā pēc 6 gadu ceļošanas lielais draudzības kauss šogad atrada galīgo „mājvietu", to savā īpašumā ieguva Toronto žibulētāji, jo savas izcīņas noteikumi paredzēja, ka visu trīs klubu kopīgi iegādāto sudraba kausu īpašumā saņem tā vienība, kas to izcīna trīs reizes pēc kārtas vai piecas reizes pavisam. Iegravējumi kausa vairodziņos rādīja, ka to ik pa četrām reizēm aizvadītajos gados jau ieguvuši Toronto un Sv. Katrīnu kluba pārstāvji, un tā nule panākā 5. uzvara ļika kausam doties pēdējā ceļojumā uz Toronto kluba mītni. Kaut kā sagadījies, ka šī kausa vēsturē hamiltonieši nav uzvarējuši ne reizes, kaut Hamiltonas klubs labi pazīstams ar izciliem makšķerniekiem un medniekiem.

Individuālajā konkurencē veiksmīgākie žibulētājitomērizrādījās Sv. Katrīnu kluba pārstāvji: uzvarēja Romāns Aukmanis ar 31 asari, bet Juris Ivanovskis izvilka vienu „strīpaini" mazāk; 3. vietā ierindojās torontietis D. Kīvlis ar 19 asariem. Jauniešu grupā uzvarēja vienīgais katrīnietis Omars Ivanovskis ar 14 asariem, atstājot tālākajās vietās torontiešus E. Deklavu ar 8 un I. Kīvli ar 7 asariem.

Sacīkstes šoreiz organizēja Toronto klubs, tās vadīja J. Veckars, bet uzvarētājiem balvas pasniedza kluba priekšnieks Dr. P. Bārdiņš.

Nākošās žibulēšanas sacīkstes notiks 25. februārī plkst. 7 rītā uz Simko ezera ledus pie Douglas Point. J. V.

Gādāsim veselas sirdis

Sirds un asinsrites slimības ik gadu ir cēlonis ap 74.000 nāves gadījumiem Kanadā, kas ir vairāk nekā visu pārējo slimību vai citu nāves cēloņu kopsumma. Traģiski, ka sirdstrieka pārgriež dzīves pavedienu visbiežāk gimeņu uzturētājiem viņu briedumа gados — 45 līdz 65 gadu vecumā, bet arī jaunākos, 35 — 44 mūža gados sirds slimnieku skaits ir 44%.

Tādēļ svarīgi izprast, ka Kanadas sirds fonds nav tikai iestāde, kas vāc ziedojumus, bet maz dara, lai tos izpelnītos. — Sirds fonda darbība ir reizē nacionāla un starptautiska. Tās ietvaros ietilpst nemitīgi pētījumi sirdstriekas, reumatisma drudža, augsta asins spiediena un artēriju pārkaļķošanās cēloņu apkarošanā, kā arī iedzimtu sirds defektu novēršana.

Kanadā februāris ir Sirds fonda mēnesis un 11. februāris svētdiena — Sirds diena, kad fonda locekļi apmeklēs pilsoņus mājās, lai vāktu ziedojumus tālākiem pētījumiem, kā sekmīgi cīnīties pret pašreiz lielāko nāves cēloni — sirds slimībām.

Nometne ziemas salā un vējā

Fābula „Ceļojums no Daugavgrīvas uz Staburagu" un sekošana dažādām skautu zīmēm bija Rīgas (72.) skautu vienības Toronto dižskautu pulciņa gadskārtējās ziemas nometnes ievadījums. Nometne notika 3. un 4. februārī ap 120 jūdžu attālumā no Toronto, Halibatanas apkārtnē, piedaloties 12 dižskautiem L. Gobas un A. Aldermaņa vadībā.

Pareiza ziemas nometnes iekārtošana un ugunskura iedegšana bija viena no galvenajām nodarbībām, jo nometnes laikā temperatūra bija noslīdējusi uz 5 Fārenheita grādiem zem nulles, bez sala pūšot arī reizēm it spēcīgam vējam. Nometnes apkārtne bija visai pirmatnēja, un tā interesants un sarežģīts izvērtās sirojums un sazināšanās ar izvilņu raidītājiem. Nozīmju iegūšanai dažādās skautu mākās notika pārbaudījumi skriešanā ar sniega kurpēm. Veicot 440 jardu distanci ātrāk par 4 minūtēm, pārbaudījumu izturēja E. Šmits, I. Piorīņš, N. Goba, M. Treiguts, V. Lucs, A. Pukītis, A. Upeslācis un A. Māliņš.

Dažādas nodarbības notika arī skautu mākas 1. klases skautu pārbaudījumu ietvaros, žibulēšana, dabas pētīšana un, protams, arī nakts sardzes pie ugunskura. Visi nometnes dalībnieki bija piemēroti sagatavojušies, bet siltuma uzturēšanai tomēr nācās sadedzināt ap 30 paliełu bērzu. Pēc salā un vējā pavadītajām daudzajām stundām visi nometnes dalībnieki pilsētā atgriezās apmierināti un priecīgi.

Pavasarī dižskautu pulciņš paredzējis organizēt kanoēbraucienu, kuru šogad iecerējis plašāku nekā iepriekšējos gados. R. N.

SNIEGBALTĪTE UN SARKANGALVĪTE MĒRNIEKU LAIKOS PIGBRIDŽĀ

Hamiltonas DV nodaļa pirmā atklāja latviešu masku baļļu sezonu ar 13. Pigbridžas karnevālu 3. februārī Royal Connaught viesnīcas Šeratona zālē. Šogad tomēr apmeklētāju un arī masku skaits bija vismazākais, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem: tikai 150 apmeklētāju, no tiem ap 20 maskās. Kādēļ? Šķiet, ka hamiltonieši un arī pārējie tautieši plašā apkārtnē jau drudžaini gatavojas lielajai Draudzības ballei 16. martā, šūdinot vakartērpus, un tā neatlika laika padomāt par masku kostīmiem. Jeb vai vienkārši nelaimīgs bija karnevāla 13. gads — kārtas skaitlis?

Pigbridžas karnevālā raibu dzīvību radīja Hamiltonas vanadžu organizētā masku grupa „Sniegbaltīte ar princi un 8 rūķiem". Sniegbaltīti stūraini „graciozā" gaitā reprezentēja Jānis Gailītis, ģērbies baltā tērpā ar zelta kronīti ogļu melnajos matos, Sniegbaltītes pavadonis bija sīks, bet stalts princis (vanadze E. Adītāja), rūķu lomās labi iejutās 8 vanadzes (G. Ieviņa, N. Pulciņa, T. Gailīte, I. Jēkabsone, A. Vilka, E. Šteina, L. Remkina un E. Snikere). Bez pieminētajām maskām karnevāla virpulī jautri griezās vēl kādas 10 maskas (Sarkangalvīte, Sikspārnis, Japāniete, Nāve, Pulkstenis, Čūska un citas). Masku godalgošanas komisija (Lidija Reimane un Edg. Breikšs māksl. Zentas Polas vadībā) izšķīra: 1. vietā — grāmata „Mērnieki laiki" (Dzidra Zujeva), 2. vietā — Sniegbaltīte ar princi un 8 rūķiem, 3. vietā — Hipiju meitene (Astrīda Robežgruntniece), 4. vietā — Bite (Ruta Tuklere) un 5. vietā — Galds ar augļu trauku (Dace Ieviņa).

Balvas masku godalgošanai un laimestus loterijai bija ziedojuši Hamiltonas latviešu uzņēmumi Val Tukler Real Estate (transistoru radio), E. Robez Real Estate (papīāri), Ted's Ancaster Hardware, T. Krīgers (kamīna pulkstenis), ACE Hardware, V. Sebriņš (kafijkanna), Atlantic Jewellery, M. Zimans (rotu kastīti) un O. Andersons Delicatessen (dūmdesas likumu), bet mākslinieks B. Treimanis — gleznu. Loterijas laimestus ieguva torontiete E. Cukule, E. Snikere un V. Avens.

Karnevāla zāli rotāja A. Robežgruntnieces sienu gleznojumi — Pigbridžas sīvēni. Karnevāla priekš Pigbridžas aizskanēja jautrā un intīmā gaisotnē. T. G

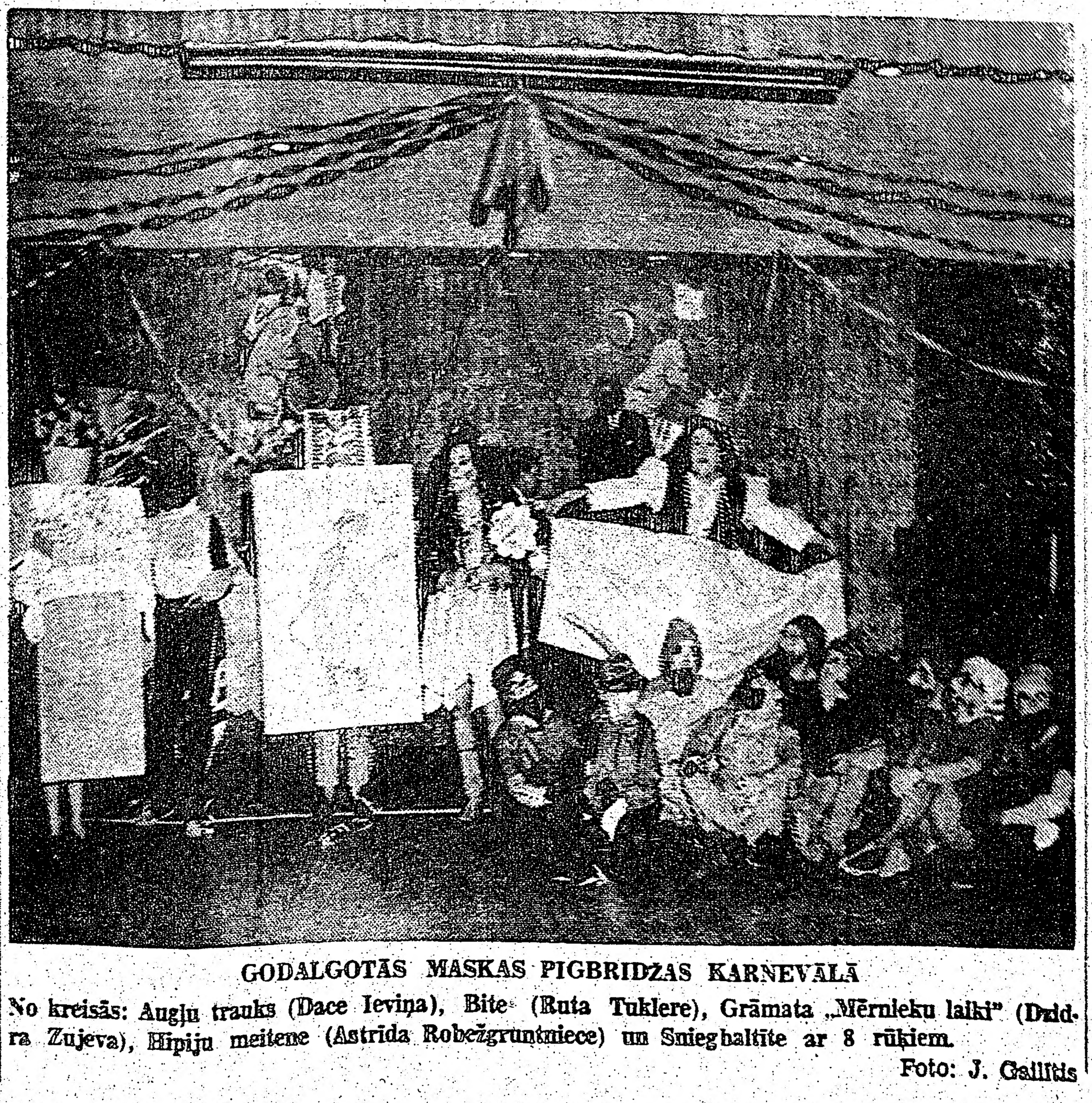

GODALGOTĀS MASKAS PIGBRIDŽAS KARNEVĀLĀ

No kreisās: Augļu trauks (Dace Ieviņa), Bite (Ruta Tuklere), Grāmata „Mērnieku laiki" (Dzidra Zujeva), Hipiju meitene (Astrīda Robežgruntniece) un Sniegbaltīte ar 8 rūķiem. Foto: J. Gailītis

TORONTO ZIŅAS

● DV teātris Kanadā savu jaunāko iestudējumu — [illegible] „Pasts [illegible]" [illegible] Toronto, sākot 4. maijā plkst. 7.30 vakarā [illegible] Park [illegible] telpās [illegible] no 5. maija līdz 1. jūnijam [illegible].

0 Toronto latviešu [illegible] priekšsēdis [illegible] A. [illegible] I. Brekis un M. Maliņa, kas vada arī [illegible] V. [illegible], kas [illegible] 2. janvāra [illegible]; kasiere bija [illegible] J. Brekis, biedrzinis V. Sabanskis un valdes locekle I. Alksnis, kas vada arī Latviešu biedrības 100 gadu atceres rīcības komiteju.

0 Par Toronto latviešu filatelistu kluba priekšnieku nākošajam darbības posmam ievēlēts līdzšinējais Manfrēds Zichmanis, par sekretāru Pauls Rudiaps un kasieri Erna Albertiņa. Valde aicina Toronto un apkārtnes tautiešus, īpaši jauno paaudzi, kas interesējas par filateliju un numizmatiku, piedalīties kluba biedru sanāksmēs. Nākošā filatelistu sanāksme paredzēta 18. februārī plkst. 2 dienā kluba telpās — 371 St. Clarens Ave.

0 Edītes Tirmermanes klavieŗstudijas audzēkņu vakars 4. februārī Sv. Andreja baznīcas zālē bija pulcinājis ap 120 klausītāju. Programmā 27 audzēkņi spēlēja kā solo, tā arī duetus. Par teicamo darbu un panākumiem studijas vadītāja saņēma daudz ziedu un audzēkņu kopīgu dāvanu, bet audzēkņu vecāki bija sarūpējuši kafijas galdu.

0 Vīru koŗa Viesturs internajā draudzības vakarā piedalījās ap 80 koristu ar lūgtiem viesiem. Sarīkojumu ar uzrunu ievadīja koŗa pr-ks Ž. Šmits, atzīmējot arī komponistu un diriģentu I. Saksu sakarā ar viņa nesen aizvadītajiem 50 mūža gadiem. Jaunās paaudzes koristam A. Anšmitam pasniedza grāmatu „Dziesmu svētku vēsturi" sakarā ar nesen pabeigtām studijām mākslas kolledžā. Priekšnesumu daļā jautru skeču uzveda F. Vilmanis, V. Ķuze, Maija Ķuze un J. Grīnbergs.

0 Ungāru, igauņu, latviešu, ukraiņu un poļu apvienotās studentu organizācijas HELUP gadskārtējā balle notika 3. februārī Ukraiņu nacionālās federācijas telpās, piedaloties ap 500 viesiem, to vidū ap 50 latviešu studentiem.

0 DV Toronto nodaļas gadskārtējais karnevāls, kas šogad saucas „Zem lielgabaliem", notiek 10. februārī plkst. 7.30 vakarā DV namā (125 Broadview Ave.). Telpu dekorēšanu vada A. Strucis, bet par deju mūziku gādās vācu Dana kapella. Paredzams, ka ieradīsies arī populārais dižkareivis Vilibalds Drosmiņš. Labākās maskas godalgos.

0 Sv. Andreja draudzes lauku īpašuma Sidrabenes izbūves komisijas sēdi 3. februārī vadīja R. Roze, no draudzes padomes piedaloties māc. A. Čopam, J. Liberim un A. Kalnam, bet no Sidrabenes pārvaldes B. Upānam, A. Rāviņam un K. Zariņam, kā arī pieaicinātajam inž. J. Švankam. Pārrunāja no Burlingtonas pilsētas valdes saņemto Sidrabenes eventuālo plūdu apdraudēto vietu plānu, sakarā ar kuŗu dažus paredzētos apbūves gabalus nāksies iedalīt citā vietā. Pašreiz jau uzceltās vasarnīcas iespējamo plūdu rajonā neietilpst. Sēdē projektu par sporta laukuma un estrāžu izbūvi iesniedza LS AK pr-dis V. Sališs un R. Bulte. Pēc vispusīgām pārrunām īpašā komisija vienojās šo projektu, ko varētu apvienot ar jaunatnes mītnes iekārtošanu, nodot galīgai izlemšanai draudzes padomei.

0 Kanadas latviešu 5. dziesmu svētku rīcības komitejas sēdē pr-ža Ž. Šmita vadībā plašākas pārrunas veltīja teātŗa izrādei, bet konkrētus lēmumus vēl nepieņēma. Komiteja nolēma aicināt A. Bāliņu vadīt svētku tautas deju lieluzvedumu.

0 Sv. Andreja draudzē māc. A. Čops kristījis Andri Linardu Luksu, Linarda un Intas dēlu.

HAMILTONA

0 Ventas gaidu vienības vadītājas savā pirmajā šāgada sanāksmē 24. janvārī pārrunāja kopīgo gadasvētku rīkošanu 17. februārī ar Aiviekstes skautu vienību. Priekšnesumu daļā paredzēts uzvedums „Tēvzemes nometne atmiņās" abu vienību dalībnieku izpildījumā. Gaidas savam labajam darbam Latvijas dibināšanas 50. gadskārtas gadam pieņēma G. Upītes ierosinājumu sagādāt līdzekļus kādam mērķim, kas saistīts ar Latvijas vārdu. Tā izvēli atstāja vienības dalībnieču izlemšanai. Līdzekļus sagādās pašas gaidas, sagatavojot konservus, cepumus, konfektes, rokdarbus, sveces un citu, ko pārdos kādā sarīkojumā septembrī. Vienības jubilejas gada projekts: iedēstīt atceres ozolu pie Hamiltonas latviešu baznīcas.

NIAGARA

0 DV Niagaras nodaļas biedru gada sapulce notiks 18. februārī plkst. 3 pēcpusdienā J. Celma mājā (1011 Delaware St., Niagara Falls). Paredzētajā laikā neieradoties statūtos noteiktajam biedru skaitam, pusstundu vēlāk sapulce būs pilntiesīga pie jebkura ieradušos biedru skaita.

PILNSAPULCE

Toronto Daugavas Vanadžu kopa sasauc 1968. g. 18. februārī, pl. 4 p.p. DV namā — 125 Broadview Ave., vanadžu pilnsapulci. Kvoruma nesanākšanas gadījumā pilnsapulce būs tiesīga lemt pie katra ieradušos skaita plkst. 4.30 p.p.

ANDREJSONS
APDROŠINA
463-7313

TO ZIŅAS

Programmā 27 audzēkņi spēlēja kā solo, tā arī duetus. Par teicamo darbu un panākumiem studijas vadītāja saņēma daudz ziedu un audzēkņu kopīgu dāvanu, bet audzēkņu vecāki bija sarūpējuši kafijas galdu.

● Vīru koŗa Viesturs internajā draudzības vakarā piedalījās ap 80 koristu ar lūgtiem viesiem. Sarīkojumu ar uzrunu ievadīja koŗa pr-ks Ž. Šmits, suminot arī komponistu un diriģentu I. Saksu sakarā ar viņa nesen aizvadītajiem 50 mūža gadiem. Jaunās paaudzes koristam A. Anšmitam pasniedza grāmatu „Dziesmu svētku vēsturi" sakarā ar nesen pabeigtām studijām mākslas koledžā. Priekšnesumu daļā jautru skeču uzveda F. Vilmanis, V. Ķuze, Maija Ķuze un J. Grīnbergs.

● Ungāru, igauņu, latviešu, ukraiņu un poļu apvienotās studentu organizācijas HELUP gadskārtējā balle notika 3. februārī Ukraiņu nacionālās federācijas telpās, piedaloties ap 500 viesiem, to vidū ap 50 latviešu studentiem.

● DV Toronto nodaļas gadskārtējais karnevāls, kas šogad saucas „Zem lielgabaliem", notiek 10. februārī plkst. 7.30 vakarā DV namā (125 Broadview Ave.). Telpu dekorēšanu vada A. Strucis, bet par deju mūziku gādās vācu Dana kapella. Paredzams, ka ieradīsies arī populārais dižkareivis Vilibalds Drosmiņš. Labākās maskas godalgos.

● Sv. Andreja draudzes lauku īpašuma Sidrabenes izbūves komsijas sēdi 3. februārī vadīja R. Roze, no draudzes padomes piedaloties māc. A. Čopam, J. Līberim un A. Kalnam, bet no Sidrabenes pārvaldes B. Upānam, A. Rāviņam un K. Zariņam, kā arī pieaicinātajam inž. J. Švankam. Pārrunāja no Burlingtonas pilsētas valdes saņemto Sidrabenes eventuālo plūdu apdraudēto vietu plānu, sakarā ar kuŗu dažus paredzētos apbūves gabalus nāksies iedalīt citā vietā. Pašreiz jau uzceltās vasarnīcas iespējamo plūdu rajonā neietilpst. Sēdē projektu par sporta laukuma un estrāžu izbūvi iesniedza LS AK pr-dis V. Sališs un R. Bulte. Pēc vispusīgām pārrunām īpašā komisija vienojās šo projektu, ko varētu apvienot ar jaunatnes mītnes iekārtošanu, nodot galīgai izlemšanai draudzes padomei.

● Kanadas latviešu 5. dziesmu svētku rīcības komitejas sēdē pr-ža Ž. Šmita vadībā plašākas pārrunas veltīja teātŗa izrādei, bet konkrētus lēmumus vēl nepieņēma. Komiteja nolēma aicināt A. Bāliņu vadīt svētku tautas deju lieluzvedumu.

● Sv. Andreja draudzē māc. A. Čops kristījis Andri Linardu Luksu, Linarda un Intas dēlu.

HAMILTONA

● Ventas gaidu vienības vadītājas savā pirmajā šāgada sanāksmē 24. janvārī pārrunāja kopīgo gadasvētku rīkošanu 17. februārī ar Aiviekstes skautu vienību. Priekšnesumu daļā paredzēts uzvedums „Tēvzemes nometne atmiņās" abu vienību dalībnieku izpildījumā. Gaidas savam labajam darbam Latvijas dibināšanas 50. gadskārtas gadam pieņēma G. Upītes ierosinājumu sagādāt līdzekļus kādam mērķim, kas saistīts ar Latvijas vārdu. Tā izvēli atstāja vienības dalībnieču izdomai. Līdzekļus sagādās pašas gaidas, sagatavojot konservus, cepumus, konfektes, rokdarbus, sveces un citu, ko pārdos kādā sarīkojumā septembrī. Vienības jubilejas gada projekts: iedēstīt atceres ozolu pie Hamiltonas latviešu baznīcas.

NIAGARA

● DV Niagaras nodaļas biedru gada sapulce notiks 18. februārī plkst. 3 pēcpusdienā J. Celma mājā (1912 Delaware St., Niagara Falls). Paredzētajā laikā neierodoties statūtos noteiktajam biedru skaitam, pusstundu vēlāk sapulce būs pilntiesīga pie jebkura ieradušos biedru skaita.

PILNSAPULCE

Toronto Daugavas Vanadžu kopa sasauc 1968. g. 18. februārī, pl. 4 p.p. DV namā — 125 Broadview Ave., vanadžu pilnsapulci. Kvoruma nesanākšanas gadījumā pilnsapulce būs tiesīga lemt pie katra ieradušos skaita plkst. 4.30 p.p.

ANDREJSONS
APDROŠINA
463-7313

MILVOKU LATVIEŠU PĀRSTĀVJI PIE MIČIGENAS GUBERNATORA

ASV jau sākusies spraiga priekšvēlēšanu aģitācija, kurā valsts prezidenta amata tīkotāji cenšas iekļūt šīs lielās cīņas „finālā" — izvirzīties par savas partijas vienīgo kandidātu, lai tad cerētu iekļūt Baltajā namā. Mičigenas gubernators G. Romnijs, februāra sākumā atrazdamies aģitācijas ceļojumā pa Viskonsinu, brokastīs bija ielūdzis dažādo Milvoku tautību un to preses pārstāvjus, viņu vidū arī pulciņu latviešu. Uzņēmumā no kreisās — E. Čaks, R. Prūsis, Ināra Prūse, N. Kļaviņš, gubernators Romnijs, J. Inveiss, kāds amerikānis, N. Radziņš un V. Aparjods.

Draudzīgā aicinājuma atcere Čikagā

Latviešu Kr. Barona skolas rīkoto Draudzīgā aicinājuma atceres sarīkojumu Čikagā 28. janvārī atklāja vecāku padomes pr-dis A. Birkens, novēlot jaunatnei, lai ceļš nebūtu par tālu un darbs par grūtu, latviešu skolu apmeklējot, kā arī pateicoties daudzajiem sarīkojuma apmeklētājiem, jo skolēni nesa un nesa papildkrēslus, kamēr Latviešu nama Viestura zāle bija pilna līdz pēdējai iespējai.

Runu teica prof. Dr. Pauls Anstrats. Salīdzinot skolotāju un sabiedrības darbošanos latviešu skolās, viņš atzina, ka skolotāji pa lielākai daļai veic ideālisma darbu iespēju robežās, bet sabiedrībai un tās vadībai vajadzētu plānot un būt devīgākai ar atbalstu skolām. Pieņemot, ka vēlēšanās saglabāt latvisko kultūru pastāv, vispirms jārūpējas par valodu — jādibina interešu un studiju grupas, jāveicina piemērotu grāmatu izdošana, nemācot tik daudz sausu faktu, bet radot interesi par tiem. Pašreizējais stāvoklis garantē skolu pastāvēšanu lielākais 30 gadu. „Vai mēs gribam, lai tad būtu beigas?" nopietni jautāja runātājs.

Valodas mācīšanā un saglabāšanā galvenā un vissvarīgākā loma piekrīt ģimenei. Pirmajos 6 — 8 gados, kad svešvalodas (angļu) iespaids mazāks un nespēcīgāks, bērnu vajadzētu iemācīt labi runāt un lasīt latviski, lai paradums vēlāk kļūtu par tikumu. Vecāku priekšzīme nepieciešama, citādi nonākam pie smieklīgajiem gadījumiem, kad bērni sūdzas, ka „vecais" tikai pērk grāmatas un krauj plauktā, pats tās nelasīdams, bet spiežot bērnus lasīt. Tāpat daudzi vecāki iedomājas, ka bērns lasīs latviešu grāmatas, kamēr viņi paši skatīsies televīziju. Daudzkārt bērni savas zināšanas negrib atklāti parādīt kautrības dēļ, un vecāki, kas to nesaprot, nodara daudz ļauna, nemudinot bērnu vismaz mēģināt.

Profesors pakavējās pie kāda pētījuma par vācu un franču mācības spēku bērniem, kas dzīvo un skolu apmeklē ASV. Bērni ģimenes un angļu valodu pārvalda vienlīdz labi un mājās runā tikai mātes valodā. Turpretim pētījums par portorikāņu ģimenēm rāda, ka bērni cenšas runāt angliski un īsā laikā aizmirst dzimto valodu. Angļu valoda viņiem saistīta ar augstāku sociālo un materiālo stāvokli, tādēļ tā jārunā, lai pielīdzinātos „augstākajai šķirai" amerikāņiem. Prof. P. Anstrats runā pauda pārliecību, ka latviešu bērni sevi uzskata pārākus par portorikāņu jauniešiem un ka viņi ir pietiekami inteliģenti, lai bez mazākajām grūtībām runātu divas valodas. „Cīņa par latviešu kultūru jāturpina visu laiku, katru dienu un neatlaidīgi!" savu runu pabeidza filozofijas doktors P. Anstrats.

Čikagas latviešu organizāciju vārdā sarīkojuma dalībniekus un it sevišķi skolas audzēkņus sveica pr-dis V. Landmanis, nododot skolai 25 dol. ziedojumu. Latviešu biedrības pr-ks V. Vīksniņš sveica arī no ALAs kultūras biroja vadītāja Dr. P. Norviļa un nodeva biedrības 20 dol. velti, Sv. Jāņa draudzes pr-ks J. Ruģēns, vēlot turpināt tradicijas, pasniedza skolas atbalstam 110 dol. bet DV apvienības pr-ks U. Vītols 50 dol. Čikagas latviešu katoļu draudzes gans prāv. B. Baginskis salīdzināja skolu ar nākotnes citadeli, bet uzsvēra, ka skolai nepieciešami arī draugi, nododot no tiem 50 dol., bet kā personīgu pateicību no sevis un kollēgām otrus 50 dol. Korporāciju kopa (T. Ozoliņš) skolu atbalstīja ar 20 dol., Čikagas latviešu akadēmiskās vienības (A. Tolks) ar 10, LKSA Dzintars (L. Lāčplēse) ar 25, Konkordiju kopa ar 10, J. Vilciņš, sen. ar 10 un A. Roze ar 10 dol., bet grāmatas ziedoja O. Krolls un T. Ozoliņš.

Par sarīkojuma priekšnesumiem, kuŗus bija sakārtojusi Anna Tolka, sniedzam atsevišķu rakstu. Nobeiguma runu teica skolas pārzinis prof. A. Grotāns, bet Latviešu biedrības valdes loceklis V. Dzelme 16 tautskolas un 9 ģimnazijas abitūrientu klases audzēkņiem pasniedza biedrības dāvinātās absolventu klašu nozīmes.

Z. K.

☆

Pēc prof. Dr. P. Anstrata uzrunas par Draudzīgā aicinājuma nozīmi trimdā un organizāciju pārstāvju vēlējumiem sākās Kr. Barona skolas bijušo un pašreizējo audzēkņu priekšnesumu virkne. Programmu ievadīja Māra Kārkliņa ar H. Reinholda „Impromptu, op. 18" klavierēm, apliecinot technisku maņu un labu gaumi. Sekoja Ilzes Kļaviņas pikolo flautas solo ar J. S. Bacha „Badinage", otrā daļā sniedzot Masnē „Meditāciju" flautai. Jaunā flautiste labi pārvalda šos pūšamos instrumentus, un abi atskaņojumi guva atsaucīgu atzinību. Solisti piekļāvīgi pavadīja Māra Kārkliņa.

Pēc Valža Aistara nodeklamētās K. Skalbes „Jaunietim" Fr. Šopēna „Variācijas klavierēm, op.12" izteiksmīgi atskaņoja Marta Borgiela. Sekoja Māris Līdaka ar C. Boma un R. Vēbera kompozijām vijolei. Viņa lociņa un pirkstu technikai tomēr vēl vajadzīgs rūpīgāks slīpējums. Jauno vijolnieku veikli pavadīja Vija Tolka.

Maigi, klusināti izskanēja Irisas Šīmanes kokles solo ar divām tautmelodijām. Apsveicami, ka šo tautas instrumentu ceļ godā. Skolas meiteņu dubultkvartets R. Birkenas vadībā saskanīgi nodziedāja vairākas tautas dziesmas P. Jurjāna, J. Graubiņa un J. Kalniņa iekārtojumā. Iepriecināja labā balsu saliedēšanās, noteiktais ritms un pievilcīgi klusinātie toņi. Pāris dziesmu dzirdējām klavieŗu pavadījumā, kuŗas spēlēja dubultkvarteta vadītāja.

Programmas otrā daļā auditorijas interesi saistīja trīs baleta priekšnesumi. Dace Dindone deju kustībās tēloja skatus no Čaikovska „Apburtās princeses" un dejoja Glazunova „Donkichota valsi". Kristīne Jeremko uzstājās ar Popp—Kūra baleta skatu „Zilā mīla", bet Ieva Možnija ar akrobatisku „Dejojošais kaķis". Dejās izpaudās vieglums un grācija. Aplausi bija kupli. Deju mūziku bilstošu sākumu.

atskaņoja no magnetofona lentēm, un tā ne katrreiz sniedza at-

Pēc skatuves pārkārtošanas atkal sākās solistu priekšnesumi. Laura Birkena iepriecināja ar I. Fīna „Kamenes lidojumu" klavierēm, bet Daina Borgiela graciozi nospēlēja J. Vītola „Variācijas par latviešu tautmelodijām" un izvilkumu no Musorgska „Izstādes gleznas", apliecinot izkoptu techniku un labu gaumi. Viegli un kontrastaini raisījās arī Inta Renigera klavieŗu solo, īpaši Fr. Šopēna „Noktirnē" un „Etīdē op. 25".

Programmu pabeidza V. Dzelmes bērnu deju grupa ar „Krusta deju", „Alsungas četru pāŗu deju" un „Jautro pāri". Rūpīgi sagatavotās dejas atstāja patīkamu iespaidu. To nozīmi cēla kokļu mūzikas pavadījumi.

Eduards Ramats

35 gadi Kristus darbā

Vašingtonā 12. februārī uz 35 gadiem draudzes darbā un mācītāja amatā atskatīsies viens no mūsu aktīvākajiem un redzamākajiem ev.-lut. baznīcas garīdzniekiem — Latviešu ev.-lut. draudžu apvienības Amerikā pārvaldes priekšnieks prāvests Aleksandrs Veinbergs. Atceroties viņa ilgos kalpošanas gadus, gribas tos raksturot ar Jāņa apokalipses vārdiem un teikt, ka „viņa pēdējie darbi ir bijuši lielāki nekā pirmie" (Jāņa apokal. 2, 19).

Pēc Latvijas universitātes teoloģijas fakultātes beigšanas jaunais, enerģiskais un dziļas ticības apgarotais mācītājs A. Veinbergs aizgāja uz Alojas draudzi Ziemeļvidzemē. Draudze bija liela, darba daudz. Bet māc. A.Veinbergs, draudzes gana pienākumus veicot, raudzījās pēc iespējām padziļināt kristīgo dzīves ziņu, kalpot, mudināt, rosināt. Šo ceļu staigājot, māc. Veinbergs sapņoja par reliģiskās dzīves atmodu, kādu Vidzemes ziemeļos reiz bija izraisījusi Brāļu draudze, kuŗas garīgā gaisotnē viņš bija ieaudzis jau studiju gados Rīgā, piedalīdamies Brāļu draudzes sanāksmēs un dievkalpojumos.

Nopietno, pašaizliedzīgo darbu Alojas draudzē pārtrauca karš un bēgļu gaitas, kuŗas māc. Veinbergu beidzot aizveda ASV galvaspilsētā Vašingtonā. Un te sākās ražena darba cēliens, kuŗu atcerēsies visi, kas reiz rakstīs par Latvijas ev.-lut. baznīcu trimdā, ārpus Latvijas robežām.

Ar lielu dedzību un neatlaidību prāv. A. Veinbergs stājās pie Vašingtonas latviešu ev.-lut. draudzes celšanas un veidošanas darba. Viens no viņa darba skaistākajiem sasniegumiem ir draudzes jau samērā agri iegūtais un latviskā stilā izrotātais Dieva nams. Liekas, tā nebija tikai nejaušība, ka šajā dievnamā amatā iesvētīja archibīskapu prof. Kārli Kundziņu, kuŗš mūsu baznīcas vadības mitekli no Eiropas pārnesa uz Amerikas kontinentu.

Vislielākie nopelni prāv. A. Veinbergam tomēr ir mūsu kopbaznīcas darbā, proti — Latviešu ev.-lut. draudžu apvienības Amerikā izveidošanā. Zināmā mērā viņš uzskatāms pat par šīs apvienības idejisko tēvu, jo vienmēr atskārtis, ka tikai vienoti mēs varēsim pastāvēt un izpildīt to sūtību, kuŗa mums svešumā uzticēta. Šī sūtība prāv. A. Veinberga izpratnē nav tikai reliģiska, bet arī nacionālpolītiska satura. To veicot, prāv. A. Veinbergs kļuvis no Dieva vārda sludinātāja par cīnītāju, kas lieto visus Dieva dotos garīgos ieročus, lai pasaulei liecinātu par mūsu tēvzemes postu, kuŗu radījusi bezdievīga vara.

Šai sakarā ļoti bieži prāv. A. Veinbergs runājis „Amerikas Balss" raidījumos, vairākkārt ASV senātā, 18. novembŗa rīta lūgšanu skaitot, atgādinājis ASV likumdevējiem mūsu tautas likteni. Rūpīgi jau gadiem ilgi prāv. A. Veinbergs krājis materiālus par ev.-lut. baznīcu mūsu tēvzemē, strādājot pie plašāka darba angļu valodā, kāds mums ļoti nepieciešams, lai pareizi informētu svešiniekus par grūtībām, kādas Latvijā jāpanes tiem, kas seko Kristus aicinājumam.

Kad 1963. gadā Helsinkos, Somijā, notika Luterāņu pasaules apvienības lielsanāksme, archibīskaps T. Grīnbergs uzticēja prāv. A. Veinbergam mūsu baznīcas delegācijas vadību šai vēsturiski nozīmīgajā kristiešu sanāksmē, un tā prāv. A. Veinbergam radās izdevība runāt par Latviju forumā, kuŗam līdzīgu pašreizējos apstākļos mums grūti būs iedomāties.

Jau kopš universitātes beigšanas prāv. A. Veinbergs publicējis daudzus apcerējumus par garīga rakstura problēmām. Kaut plašākiem darbiem un pētījumiem vienmēr pietrūcis laika, viņa raksti vienmēr bijuši kodolīgi, pārdomāti un ierosinājumiem bagāti.

Visi, kam rūp mūsu baznīcas nākotne, pateicībā atcerēsies čaklo darbinieku, lūdzot, lai Dievs viņam arī turpmāk dod veselību un spēku, draudzes un kopbaznīcas darbu strādājot.

Arnolds Lūsis

PAREDZĒTAS LIELĀKAS SUMMAS PALĪDZĪBAI

VAI ŠOGAD AUSTRĀLIJĀ VIESOSIES ANTONINA VAIVODE UN OSVALDS URŠTEINS

Austrālijas latviešu kultūras dienu laikā Adelaidē notika arī Daugavas Vanagu delegātu sapulce, piedaloties 9 nodaļu 25 pārstāvjiem. Zemes valdes pr-dis V. Māliņš savā ziņojumā minēja iespēju, ka šāgada maijā Austrālijas DV valdes iniciātīvā koncertturnejā Austrālijā ierodas ASV latviešu dziedātāja — A. Kaktiņa balvas laureāte kontralts Antonina Vaivode. Valde uzsākusi sarunas arī ar režisoru Osvaldu Uršteinu Vašingtonā par iespējamu viesošanos Austrālijā.

Kā ziņo „Austrālijas Latvietis", aizvadītajā gadā ziedojumu akcijā savākti 8891,18 dol. Iekavās minot šai darbības gadā paredzēto summu, kuŗa gandrīz visur ir lielāka nekā pērn, izdevumi bijuši šādi: palīdzībai Latvijā un izsūtījumā — 1055 (1400) dol., palīdzībai Austrālijā — 250 (400), palīdzībai Vācijā — 0 (450), palīdzībai Austrijā 400 (400), informācijai 695 (800), kultūrālo pasākumu atbalstam — 0 (800), jaunatnes audzināšanai — 880 (1320), veco ļaužu mītnei — 2662 (1056) dol.; budžeta atlikums bijis 9019 dol., bet šāgada beigās kalkulēts 9165 dol.

Bez ziedotajiem līdzekļiem valdes rīcībā ir vēl t.s. organizācijas vai operātīvie līdzekļi, kuŗus veido iemaksas no nodaļu biedru naudām. Še ienākumos bijuši 890,30 dol., kas kopā ar iepriekšējā gada atlikumu un noguldījuma procentiem devuši 1645,88 dol. No šīs summas segti maksājumi organizācijas centrālajai valdei, administrātīvie izdevumi u. c., izmantojot šīm vajadzībām 1073,02 dol. Atlikums 572,86 dol.

Informācijas centrs, kuŗā sadarbojas Latviešu apvienības Austrālijā un DV informācijas nozares A. Baltiņa vadībā, 1968. gadā paredzējis radioraidījumu atbalstam no Vācijas uz okupēto Latviju 200 dol., baltiešu konvencijas noorganizēšanai Adelaidē 400 dol., Latvijas valstssvētku konsulārajai pieņemšanai Melburnā 100 dol., kopsummā izdevumos ieplānojot ap 1200 dol.

Nozīmīgs notikums Austrālijas DV dzīvē aizvadītajā gadā bija ASV DV zemes valdes priekšsēža un DV centrālās valdes vicepriekšsēža un ideoloģiskās nozares vadītāja Viļa Hazners viesošanās. Viņa ceļa izdevumu iztrūkumu, kas bija ap 800 dol., delegātu sapulce vienojās segt no nodaļu līdzekļiem.

Austrālijas DV 9 nodaļās aizvadītajā gadā bija apvienoti 1375 biedri, par 15 mazāk nekā 1966. gadā. Vislielākā nodaļa darbojas Adelaidē ar 427 biedriem, apvienojot gandrīz vienu trešo daļu no visiem organizācijas piederīgajiem Austrālijā. Pie visām nodaļām, izņemot Kanberu, pastāv vanadžu sekcija, Adelaidē un Balaratā arī jaunatnes sekcijas, 4 nodaļās darbojas drāmatiskās kopas, bet pie vienas nodaļas tautas deju kopa un dubultkvartets, pie citas — pūtēju orķestris ar 14 mūziķiem. Nodaļās aizvadītajā gadā kopskaitā notikuši ap 100 sarīkojumu.

Austrālijas DV zemes valdē darbojas priekšsēdis V. Māliņš, viņa vietnieks B. Andersons, 1. sekretārs O. Jefimovs, 2. sekretārs K. Lakstīgala, kasieris L. Kukurs, vanadžu referente I. Dance, jaunatnes nozares vadītājs I. Ozols, kultūras nozares vadītājs M. Bumbieris un aprūpes nozares vadītājs V. Voitkus.

A. L.

STOKHOLMIEŠI GODINA JĀNI TEPFERU

Sakarā ar 70 mūža gadiem Latvijas diplomātisko pārstāvi Zviedrijā Jāni Tepferu, klātesot ap 100 tautiešiem, apsveic Stokholmas latviešu ev.-lut. draudzes pārstāvis J. Kreicburgs. Gavilnieku rakstveidā sumināja visi mūsu diplomātiskā korpusa locekļi, Latvijas ev.-lut. baznīcas archibīskaps A. Lūsis un daudzi citi.

Foto: K. Elksnis

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

ČIKAGA

● Architektes V. Goldmanes priekšlasījums par latviešu gleznotājiem 14. janvārī Latviešu namā šoreiz bija veltīts vidējai paaudzei, kuŗa mākslas dzīvē sāka ieaugt vēl neatkarīgajā Latvijā, bet briedumu sasniegusi svešumā. Referentes vērtējumā šīs paaudzes liktenis ir vistraģiskākais un savdabīgākais: svešās varas padzīti no tēvzemes, vēl nenobriedušiem māksliniekiem grūti iekļauties jaunā vidē, tie jūtas it kā saskaldīti. Ar laiku tomēr arī vidējās paaudzes gleznotāji izveidojuši savu īpatu seju un māksliniecisko valodu. Ar V. Goldmanes stāstījumu un krāsu diapozitīvu starpniecību klausītāji 30 referātā pieminēto mākslinieku vidū iepazina dažus jaunus, bet jo patīkama bija „atkalredzēšanās" ar vecajiem draugiem.

KLIVLENDA

● Pēc 28. janvāŗa dievkalpojuma Apvienotās latviešu ev.-lut. draudzes skolas rīkoto kultūras dienas aktu atklāja skolas pārzinis M. Grīns. Pēc Klīvlendas draudžu un organizāciju padomes pr-ža J. Bunga runas risinājās koncerta daļa. Bija ļoti interesanti apskatīt M. Āboliņas gaumīgi iekārtotās vitrīnas, tāpat aplūkot grāmatu, periodisko izdevumu un daiļamatniecības klāstu.

● Latviešu ev.-lut. Miera draudze 28. janvārī kultūras dienu ietvaros bija rīkojusi dziedones Antoninas Vaivodes koncertu, kuŗu ievadīja māc. K. Sautiņš ar liturģiju. Programmā bija Čaikovska, Guno, Bizē, Skultes, Baštika, Spīka u.c. darbi. Dziedone programmu veica atzīstami labi. Koncerts bija labi apmeklēts, to pabeidza māc. K. Sautiņš ar svētīšanu.

● ASV latviešu 4. vispārējo dziesmu svētku rīcības komiteja 11. februārī Apvienotās draudzes namā laikā no plkst. 1—3 dienā uzsāks ieejas karšu pārdošanu Klīvlendas tautiešiem visiem svētku sarīkojumiem. Būtu tomēr ļoti vēlams, lai arī pašu kolonijas tautieši ieejas kartes pasūtinātu pa pastu. Pieprasījuma lapas ievietotas laikrakstu sludinājumos, tās varēs saņemt arī no rīcības komitejas locekļiem.

● Latviešu pensionāru apvienības biedri 31. janvāŗa gada sapulcē pēc valdes un revīzijas komisijas ziņojumiem pieņēma aizvadītā gada pārskatu un valdes izstrādāto budžetu. Apvienības līdzšinējo pārvaldi sapulce ar aklamāciju atstāja amatā.

GRAND RAPIDI

● Latviešu kreditsabiedrības gada sapulci 28. janvārī vadīja pr-dis T. Zeltiņš, protokolēja P. Zāģeris. Priekšsēdis sniedza vispusīgu darbības ziņojumu, pieskaŗoties ne tikai kreditsabiedrības darbībai, bet raksturojot tās augšanu un nostiprināšanos arī citu vidū. Sevišķi iepriecināja tas, ka valde saimniekojusi ar lielu uzmanību un piesardzību, rēķinoties, ka nākotnē var gadīties arī „liesāki gadi", kad peļņa var mazināties. Ka darbība augusi četrkārtīgi vai pat pieckārtīgi, to raksturoja sekojoši skaitļi. Pirmajā darbības gadā (1964.) noguldījumos bija 56.000 dol., aizdevumos 38.000 dol., bilance 57.000 dol., bet uz šāgada 1. janvāri šie paši posteņi rakstāmi ar šādiem cipariem: 234.462 dol., 204.340 dol. un 252. 150 dol. Rezerves fondā uzkrāti 6082 dol., biedru skaits no sākotnēji 193 pieaudzis uz 389. Ziņojumus vēl sniedza sekretārs P. Zāģeris, kasieris V. Tarbunas, Kalamazū nodaļas pārstāvis J. Venners, kreditkomisijas loceklis H. Ritums u.c. Revīzijas komisijas atzinumu deva V. Valts, konstatējot, ka sabiedrības finanču stāvoklis ir drošs un stabils. Debatēs piedalījās J. Sproģis, H. Ritums, J. Jansons, A. Meiers, A. Unglenieks u.c., pēc tam visus pārskatus pieņēma vienbalsīgi, tāpat vienojās par tekošo un turpmāko darbību. Pilnvaru laiks valdē bija izbeidzies P. Zāģerim un T. Zeltiņam, kreditkomisijā P. Eriņam un revīzijas komisijā A. Riekstam, kuŗus visus ar aklamāciju ievēlēja no jauna. Sapulce apstiprināja arī valdes ieteikumu par atlikuma sadalīšanu, ziedojot 100 dol. Latvijas dibināšanas 50 gadu jubilejas fondam un 25 dol. Minsteres latviešu ģimnazijai Vācijā. No 1966. gada atlikuma neizlietoti vēl 100 dol., kas bija piešķirti jauniešu braucienam uz Divreizdivi nometni. Sapulcē piedalījās 40 dalībnieku. Tās nobeigumā priekšsēdis pateicās saimniecēm B. Valtai un A. Kalniņai, kuŗas bija gādājušas par kafiju, cepumiem un pīrādziņiem.

V. Z.

SĀKUŠĀS KULTŪRAS DIENAS ASV

Latviešu kultūras dienas ASV šogad paredzētas no februāŗa līdz prīlim, bet daudzos centros tās jau ievadīja ar Draudzīgā aicinājuma atceres aktiem un cita veida sarīkojumiem. Centrālās kultūras dienas paredzētas 16. un 17. martā Sheraton Atlantic viesnīcā Ņujorkā, kur atklās arī ALAs organizēto ceļojošo izstādi. Šo dienu norisē paredzēts svinīgs akts, kuŗā piedalīsies ALAs priekšsēdis prof. P. Lejiņš, un konferences zinātņu, mākslu, audzināšanas un organizāciju jautājumos. Latviešu mūzikas koncerts toties notiks jau 23. februārī Taunhallē, Manhatenā.

Ceļojošo izstādi atklās 16. martā Ņujorkā. Tā būs atvērta līdz 20. martam, tad ceļos uz Toronto (aprīļa beigās), Čikagu (no 26. maija līdz 1. jūnijam), Mineapoli (jūnija otrā pusē), Klīvlendu (dziesmu svētku laikā no 30. augusta līdz 2. septembrim), Vašingtonu (ALAs kongresa laikā oktobŗa vidū) un Trentonu (novembrī). Garākajās laika atstarpēs būtu iespējams šo izstādi skatīt arī citās vietās, ja rastos tās iekārtotāji.

Kaut atklāšanas laiks vairs nav tālu, izstādes iekārtošanā vēl daudz darāmā. Ir jau izstrādāti iekārtojuma meti, bet vēl jāsagatavo visas izstādes iekārtojums, kuŗu tad pārvestu no vienas vietas uz otru. Transporta un apdrošināšanas izdevumi jāsedz izstādes rīkotājiem. Vēl iespējams pieprasīt tuvāku informāciju par izstādes iekārtošanu citās vietās no ALAs kultūras biroja vadītāja Dr. P. Norviļa (2343 Valentine Ave., Bronx, N. Y. 10458).

Kultūras birojā, biedrību un sarīkojumu sekcijas vadītājam A. Ritumam jāpieteic organizāciju pārstāvji. Turpat iesūtāmas arī ziņas par organizāciju sarīkojumiem aizvadītajā gadā.

—be

Vai Jūsu „Latvija Amerikā" abonements jau pagarināts?

TOWN & COUNTRY
REAL ESTATE LTD.
V. PALMA PĀRSTĀVIS
377 Glengarry Ave., Toronto 12, tel. 782-7246

NEMAKSĀJIET VELTĪ ĪRI. IZMANTOJIET MŪSU IZDEVĪGO KREDITĒŠANOS UN MAZĀS IEMAKSAS. IEPĒRCIET PAŠI SAVUS ĪPAŠUMUS!

St. Clair — O'Connor Dr.: Atsevišķa 6 istabu dubultķieģeļu māja ar pagrabā izbūvētu atpūtas telpu; privāts iebraucamais ceļš. Cena $22.500.

Danforth — Logan: 8 istabu dubultķieģeļu māja, 2 virtuves, moderna apkure. Cena $22.900.

Danforth — Broadview: 9 istabu māja, 2 virtuves, eļļas apkure. Cena $21.000, iemaksa $2.000.

UZTICAMIEM MĀJU PIRCĒJIEM PALĪDZAM IZTRŪKSTOŠO VAI VISU NAUDU IEMAKSAI SAGĀDĀT BEZ GALVINIEKIEM UZ 6 GADIEM UZ VISIZDEVĪGĀKIEM NOTEIKUMIEM. ZVANIET MUMS NESAISTOŠAI INFORMĀCIJAI. MĀJAS LIELĀ IZVĒLĒ VISĀ PILSĒTĀ.

Meklē
SIEVIETI
ģimenē ar divām meitenēm
(3 un 4½ gadu v.)
Sava istaba un laba alga.
Zvanīt vakaros Toronto,
755-8907.

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

Pa ziemas sezonu, ja atļaus sniega apstākļi, katru sestdienu un svētdienu Happy Hills parkā un Ērgļu ligzdā notiks slēpošana un braukšana ar motorkamanām.

10. februārī — pl. 7.30 DV Toronto nod. namā, 125 Broadview Ave. Toronto, DV nodaļas masku balle „Zem lielgabaliem".

16. februārī — pl. 8 vak. Columbus zālē (Linden - Sherbourn) mākslinieku vienības Latvis slēgts gadskārtējais karnevāls „Skurbulis mēness burbulī".

17. februārī — plkst. 7 vakarā Meteņu vakars ar raibu programmu V. Pukata vadībā Sv. Jāņa baznīcas telpās. Dāmu komitejas sarīkojums.

18. februārī — pl. 4 pēcpusdienā Latviešu namā Rīgas skautu unGaujas gaidu vienību 17. gadasvētki.

22. februārī — pl. 8.30 vak. Latviešu namā koncertapvienības otrais koncerts: Antonina Vaivode — kontralts, ar Editi Timermani pie klavierēm.

2. martā — pl. 7 vakarā Plkv. O. Kalpaka bataljona piemiņas balle Inn on the Park telpās.

3. martā — pl. 4 p.p. svētbrīdis pie kalpakiešu kapiem Jorkas kapsētā.

3. martā — pl. 6 vakarā Plkv. O. Kalpaka bataljona piemiņas dievkalpojums Sv. Jāņa baznīcā.

5. oktobrī — Amerikas latviešu teātra Vašingtonas ansambļa viesizrāde — Eaton auditorijā.

9. martā — pl. 8 vakarā Latviešu namā TLB tradicionālais kostīmu vakars „L.S.D.".

23. martā — DV Toronto nodaļas biedru vakars pašu namā.

HAMILTONA

10. februārī — pl. 7 vak. Latviešu namā, 16 Queen St. N. L. Caukas referāts Aspazijas 100 gadu atcerei. Programmā dziesmas un deklamācijas ar Aspazijas tekstiem. Rīko HLB dāmu komiteja.

16. martā — pl. 5.30 Holiday Inn Imperial Palace zālē, 150 King E., Latviešu - kanadiešu draudzības vakars ar vakariņām, koncertu: DV koris, soliste Astra Kalniņa un dejotāja Vija Vētra ar sekojošu balli, spēlēs P. Diamond slavenā deju kapella.

Apmeklējiet
DV
grāmatnīcu Toronto.

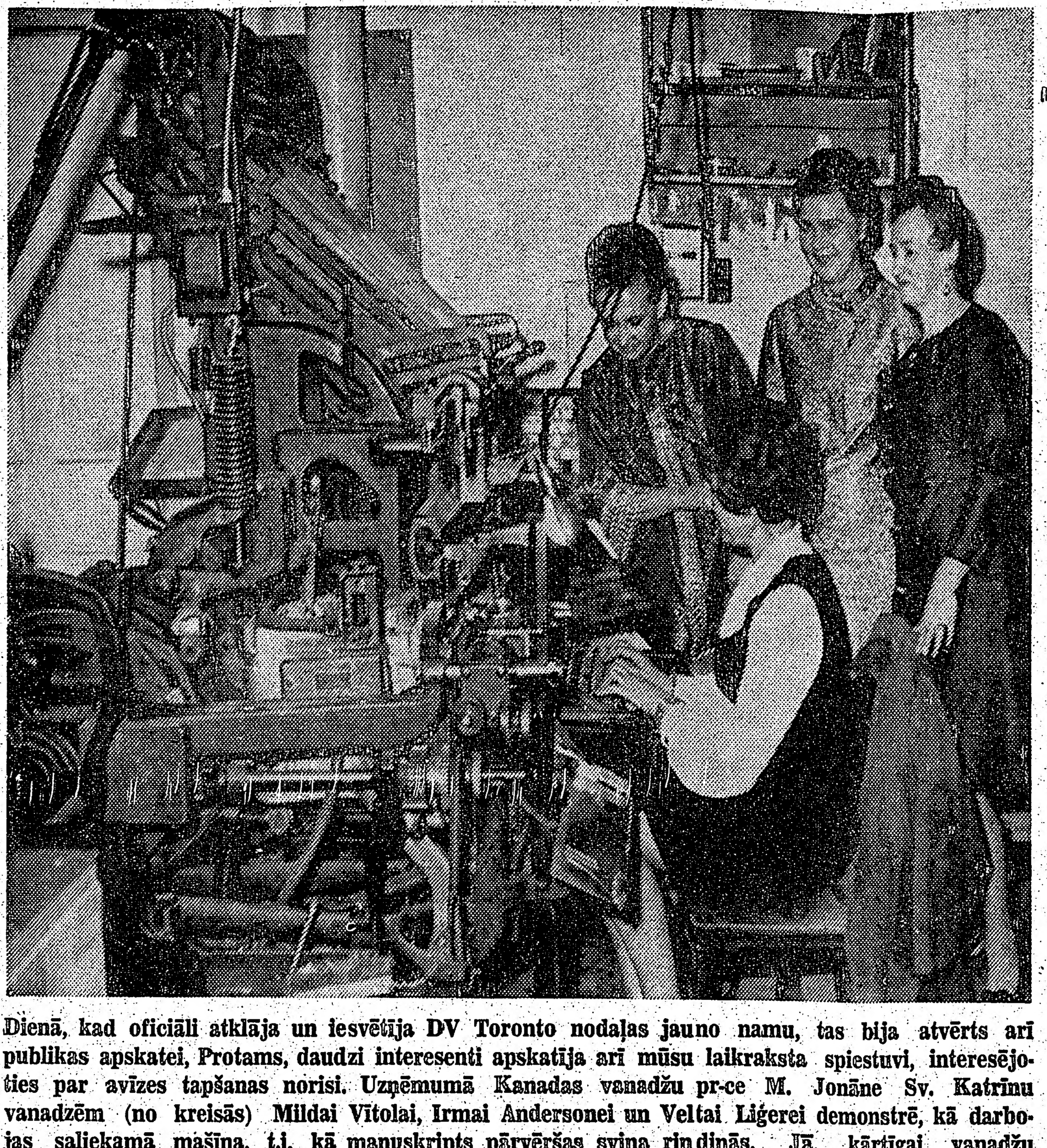

Dienā, kad oficiāli atklāja un iesvētīja DV Toronto nodaļas jauno namu, tas bija atvērts arī publikas apskatei, Protams, daudzi interesenti apskatīja arī mūsu laikraksta spiestuvi, interesējoties par avīzes tapšanas norisi. Uzņēmumā Kanadas vanadžu pr-ce M. Jonāne Sv. Katrīnu vanadzēm (no kreisās) Mildai Vītolai, Irmai Andersonei un Veltai Liģerei demonstrē, kā darbojas saliekamā mašīna, t.i. kā manuskripts pārvēršas svina rindiņās. Jā, kārtīgai vanadžu priekšniecei jāprot izskaidrot visu... Foto: J. Liģers

Aiz miera kustību kulisēm

KAM KANADAS SIMTGADES KOMISIJA PIEŠĶIRA PABALSTUS

I

Brīdī, kad brīvā pasaule atrodas nopietnā konfrontācijā ar komūnistu agresiju, kā sēnes pēc ražena lietus parādījušās dažādas „miera kustības". Vai šīs kustības, — vienalga, aiz kādiem vārdiem maskējušās, — ir komūnistu t. s. piektās kolonnas? Vai šo kustību īstenie mērķi patiešām ir cīņa par mieru, vai arī plānota rīcība demokratijas iznīcināšanai?

Atbildi uz šiem jautājumiem mēģinājis rast pazīstamais kanadiešu žurnālists Pīters Vortingtons, laikrakstā „The Telegram" publicējot objektīvu rakstu seriju. Tajā vispusīgi apskatītas dažādās „miera kustību" organizācijas un to vadošās personas. Ar lielo aktuālitāti šis temats dod atzītu pamatojumu arī latviešu politiskajai aktīvitātei, kas vienmēr izpaudusies patiesības sludināšanā par briesmām, kuŗas apdraud demokratiju.

Neviens prātīgs cilvēks nemudinās uz kaŗu. Arī mēs to nedarām. Zīmīgākā parādība šajās t. s. miera kustībās ir tieši tā, ka katru, kas iedrošinās tās kritizēt vai apšaubīt deklarētos motīvus, tūlīt apzīmē par kaŗa kūdītāju, ja ne par asiņainu fašistu.

Būtu aplami apgalvot, ka visi „miera kustību" sludinātāji ir tikai komūnistu partijas biedri, bet tikpat aplami domāt, ka viņi cīnās vienīgi par kaŗa izbeigšanu Vietnamā. Ir tiesa, pašreiz „miera apustuļu" runas un darbi galvenokārt vērsti pret ASV, konkrētajā gadījumā pret amerikāņu centieniem aizstāvēt Dienvidvietnamu. Kad Karš Vietnamā būs beidzies, tad, droši vien, radīsies citi saukļi. Ir zināms, ka jau tagad „miera kustības" slepeni perina jaunus lozungus, un nākošais sauklis būs veltīts Dienvidamerikas „paglābšanai" no demokratijas nostiprināšanās tās valstīs.

Kas īsti ir tie, kas tagad tik karsti demonstrē par mieru un nosoda kaŗu? Katrā „miera" demonstrantu pūlī redzami bārdaini hipiji, naīvas namamātes, garīdznieki kopā ar komūnistiem, apgaismoti profesori kopā ar nenobriedušiem studentiem, viens otrs ideālists un arī vienkārši aušas. Tā varētu likties, ka „miera kustībai" spontāni pievienojušās jo plašas sabiedrības aprindas. Bet vai tā tiešām ir? Kas patiesībā stāv aiz šīs raibās demonstrētāju fasādes?

Uz to zināmā mērā atbild Kanadas komūnistu partijas vadītāja Kaštana deklarācija pasaules komūnistu kongresā 1965. gadā Prāgā: „Kanadā pamazām attīstas miera kustības, dažreiz arī spontānas. Mūsu partijai jādod šīm kustībām pareizie saukļi, jāpalīdz šīm kustībām piešķirt vajadzīgais virziens."

„Palīdzība" komūnistu izpratnē nav nekas cits, kā nodrošināt kontroli pār šīm kustībām. Zināmā mērā pēc 2½ gadiem tas panākts, jo miera un pretkaŗa kustības tagad visumā jau pārvalda galēji kreisā spārna radikāļi. Pagājušajā gadā Toronto pretamerikāņu masu demonstrāciju plānoja 37 dažādas „miera grupas", bet divām trešdaļām tām jau bija komūnistu partijas, trockistu vai citu kreisā spārna radikāļu vadoņi.

Būt komūnistam vai piederēt pie kādas citas kreisā virziena grupas Kanadā nav pretlikumīgs nodarījums. Tādēļ fakts, ka kreisie elementi atrodami arī „miera kustībās" nav sagadīšanās, jo tas, loģiski domājot, bija gaidāms. Svarīgāk ir noskaidrot, vai tie, kas iejaukti visās „pret" kustībās, ir vairāk ieinteresēti pašā miera idejā, vai arī viņu nolūks ir sēt šķelšanos, traucēt mieru un kārtību, demorālizēt sabiedrību un pretoties tai politiskajai iekārtai, kuŗā mēs dzīvojam.

Būtu aplami apgalvot, ka tikai komūnisti demonstrētu par mieru. Patiesībā pazīstami komūnistu vadoņi paliek paslēpušies dažādo „miera grupu" aizkulisēs. Kanadas komūnistu vadītāja Kaštana un viņa tuvāko palīgu vārdus reti atklāti piemin „miera demonstrāciju" organizēšanā un atbalstīšanā. Tā ir ļoti zīmīga taktika. Lai neradītu aizdomas un šaubas godīgos pilsoņos un ideālistos, pazīstami marksisti šķietami paliek ārpus miera kustībām.

Pagājušajā novembrī Toronto notika slepena komūnistu jaunatnes konference. Tās galvenais uzdevums bija „pārrunāt miera kustības un iespējas šīs kustības stiprināt". Komūnistu terminoloģijā vārds „stiprināt" nozīmē pārņemt kontroli.

Dažādo miera kustību vidū ir arī Jauno trockistu sociālistu forums. Šie jaunie trockisti protestē pret kaŗu Vietnamā, bet tai pašā laikā kūda Kanadas indiāņus uz nemieriem. Indiāņu spēkiem Kanadā esot jāapvienojas ar nēģeŗu spēku ASV. Mūsdienu sabiedrību jaunie trockisti vērtē šādi: „Skolās, kas līdzīgas cietumiem, mums māca par demokratiju... Mēs dzīvojam sabiedrībā, kas deklarējusi, ka cilvēciskas jūtas ir grēcīgas, un kas liekulīgi aizliedz tiesības nodoties bez bailēm mīlestībai.. Mēs dzīvojam sabiedrībā, kas pieliek cenu katrai lietai. Pat dzejniekiem, rakstniekiem un māksliniekiem jāveido sava māksla tā, kā vēlas bagātie un privilēģētie."

Kāds ir rakstnieku, dzejnieku un mākslinieku liktenis valstīs, kuŗās pastāv cita politiska iekārta, par to jaunie trockisti nerunā... Prasmē piešķirt dažiem vārdiem melīgu iztulkojumu komūnisti ir nepārspējami. Vārdiem — miers, demokratija, brīvība, koeksistence un atbrīvošana — komūnistu leksikonā ir pavisam citi jēdzieni nekā Rietumos.

Viens no vadošajiem komūnistu partijas vīriem Toronto ir Stenlijs Reiersons, žurnāla „Marksistu Ceturksnis", kas tagad pārdēvēts mierīgākā vārdā „Horizonts", redaktors. Ļoti zīmīgs ir šajā žurnālā paustais jēdziena koeksistence definējums: „Koeksistence nozīmē iespēju radīt tādus apstākļus, kuŗos vēl mūsu laika vēstures posmā nekas nevarētu apturēt visu cilvēku atbrīvošanu un sociālisma uzvaru." Turpat vēl piebilsts, ka, panākot vienošanos ar „ienaidnieku", jāizmanto katra iespēja, katrs politiskā iespaida veids, lai virzītu kustību uz priekšu".

Tas atsauc atmiņā Ļeņina frazi: „Ir iespējams uzvarēt katru spēcīgāko ienaidnieku, ja lietpratīgi izmanto kaut niecīgākās ienaidnieka interešu pretišķības, mazāko šķelšanos, katru sīkāko izdevību." Reiersons, acīm redzot, neakceptē Kanadas politisko iekārtu, tādēļ tā ir „ienaidnieks".

Vadoties no Ļeņina un Reiersona mēraukIām, varam iedomāties, cik daudz „iespēju" un „šķelšanās" savā labā var izmantot kreisie elementi Vietnamas kaŗa gadījumā.

Pad. savienības komūnistu partijas oficiālā deklarācija miermīlīgai koeksistencei ir šāda: „Mobilizēt masas un sākt drosmīgu akciju pret miera ienaidniekiem. Valstu miermīlīga koeksistence nenozīmē šķiru cīņas izbeigšanu. Miermīlīgas koeksistences apstākļos rodas labvēlīgas izdevības attīstīt šķiru cīņu un nacionālās atbrīvošanas kustības kapitālistu zemēs." Amerikāņu komūnistu vadītājs G. Hols (Hall) par koeksistenci savukārt teicis: „Koeksistence nav pamatota uz pašreizēja status quo atzīšanu pasaulē. Tā ir bijusi un būs aktīvs ierocis cīņā, kuŗā jālieto abas rokas!"

Kad 1949. gadā sākās komūnistu „miera" lielofensīva, Pad. savienības komūnistu partija deva savus norādījumus: „Sevišķa uzmanība jāveltī, lai miera kustībās iesaistītu ardobiedrības, jaunatnes, sieviešu, sporta, kultūras, izglītības, reliģiskās un citas organizācijas. Tāpat šajās kustībās jāiesaista zinātnieki, rakstnieki, žurnālisti, kultūras darbinieki, strādnieki, parlamenta locekļi un citi politiski un sabiedriski darbinieki, kas iestājas par miera aizstāvēšanu un nostājas pret kaŗu."

No šiem nedaudzajiem citējumiem varam spriest, uz kurieni savus piekritējus mēģina virzīt „miera kustības".

Šī raksta nobeigumā vēl jāatgriežas pie komūnistu žurnāla „Horizonts" redaktora Reiersona. Atzīmējot Kanadas konfederācijas 100 gadu jubileju, valdība radīja īpašu simtgades komisiju, kuŗa cita vidū aicināja Kanadas rakstniekus un žurnālistus atzīmēt šo jubileju ar piemērotām publikācijām. Komisija solīja autoriem piešķirt arī atbalstu. Latviešu žurnālists A. Kundrāts, kas savā laikā publicēja grāmatas veidā pirmo aprakstu par Kanadas latviešiem, iesniedza šai komisijai piedāvājumu uzrakstīt angļu valodā grāmatu „Latvian Canadians". Viņa projektu, uzņemoties goda protektora pienākumus, atbalstīja ministru prezidents L. Pīrsons un opozīcijas vadītājs Dž. Dīfenbēkers. Uz savu iesniegumu A. Kundrats pēc laika saņēma Simtgades komisijas laipnu atbildi, ka viņa projekts pelnot visu atzinību, un jācer, ka tas reālizēšoties, bet, diemžēl, daudzo iesniegumu un ierobežoto līdzekļu dēļ latviešu autora grāmatai pagaidām financiālu atbalstu piešķirt nevarot, lai cik žēl tas arī būtu. Šīs vēstules oriģināls nodots LNAK valdes priekšsēdim J. Niedram.

Tikpat laipnas noraidījuma vēstules saņēma arī vairāki citu tautību rakstnieki, kas bija iecerējuši Kanadas 100 gadu jubilejā publicēt manuskriptus par savām etniskajām grupām. Bet tai pašā laikā simtgades komisija kā vienam no pirmajiem autoriem piešķīra 2000 dol. atbalstu komūnistu žurnālistam G. Reiersonam Kanadas vēstures sarakstīšanai... Kad Reiersonam jautāja, kā tas gadījies, ka tieši viņam piešķirts komisijas atbalsts, viņš likās pārsteigts un atbildēja, ka viņa darbs, kas tagad tuvojas nobeigumam, taču būšot Kanadas vēsture marksistu skatījumā...

AL

Turpinājumā lasiet: Miera kustību anatomija.

PĀRSŪTĀM
naudu uz
LATVIJU
US $10.- pret 9 jauniem rubļiem Sūtīšanas izdevumi $3.50 līdz $35.-, pārējām summām 10%. Saņemšana 14—21 dienu laikā. Sūtījumi apdrošināti.
DV SAIMNIECĪBAS NODAĻA,
491 College St., Toronto 4, Ont.

SĪKĀS ZIŅAS

● Pēc 10 gadu pārtraukuma Rietumvācija atjaunojusi ar Dienvidslaviju diplomātiskos sakarus, abu valstu delegācijām pēc vienas nedēļas ilgām sarunām parakstot attiecīgu līgumu Parīzē. Rietumvācija diplomātiskās attieksmes bija pārtraukusi 1958. gadā, Dienvidslavijai atzīstot Austrumvācijas komūnistisko režīmu, Arī Čechoslovakija atļāvusi Rietumvācijai atvērt Prāgā misiju ar pilnu diplomātisko personālu. Oficiāli tā nodarbosies galvenokārt ar tirdzniecības jautājumu kārtošanu, darbinieki tomēr baudīs diplomātisko statusu, darbojoties arī konsulārajai sekcijai. Rietumvācija pēc oficiālas misijas Prāgā centās jau vairāk nekā trīs gadus. Nākošais solis būtu — pārvērst misiju pilna mēroga vēstniecībā. Šis ir pirmais jaunā čechu partijas vadītāja Dubčeka diplomātiskais solis liberālizācijas politikā.

● No Seulas saņemtas ziņas par drīzu sarunu sākšanu starp ASV un Ziemeļkoreju par „Pueblo" un tās 83 vīru apkalpes atbrīvošanu. Tas liecina, ka slepenajā diplomātijā sākusies jauna faze. Amerikāņu admirālis Džons Smits tiecies ar Ziemeļkorejas armijas ģenerālmajoru Pakčungkuku jau divas reizes kopš „Pueblo" nolaupīšanas.

● Sakarā ar „Pueblo" nolaupīšanu, Japānas jūrā tagad apgrozas liels skaits amerikāņu un padomju kuģu. Pie Dienvidkorejas krastiem amerikāņu iznīcinātājs „Rowan" sadūries ar padomju kuģi „Vislobokov". Amerikāņu iznīcinātājam iesists 3 pēdu liels caurums virs ūdens līmeņa, bet padomju kuģis signālizējis: „Postījumi pakaļgalā 2 metri garumā, palīdzība nav vajadzīga!" 3500 tonnu lielais „Rowan" kuģoja austrumu virzienā, pa labi no „Vislobokov", kas brauca dienvidu virzienā. „Rowan" ir 350 pēdu garš, bet „Vislobokov" — 511 pēdu garš un 10.000 tonnu liels. Abiem kuģiem bojājumi tomēr radušies pretējā attiecībā to lielumam.

O'KEEFE CENTRE
FOR THE PERFORMING ARTS
FRONT & YONGE — EM 3-6633
TIKAI DIVAS NEDĒĻAS
NO 12. — 24. FEBRUĀRIM
Signe Hasso, Leo Fuchs, Melissa Hart
CABARET
ar Robert Salvio
Catherine Gaffigan, David Round
un Gene Rupert
Kase atvērta no 11 — 9 vak. pirmd. — sestd.
VAKARIŅOJIET TEĀTRĪ PIRMS IZRĀDES
Vakariņas $4 (iesk. apkalpošanu)
Rezervācijai zvaniet — 366-8484

Ellen
PETERSON
COUTURIERE
Tel: 221-3807 un 222-4533

ATKAL DABŪJAMA
Labā iespiedumā uz plastikas - mazgājama
P. Mantnieka
LATVIJAS KARTE $8.00
Izsūtām arī pa pastu speciālā iesaiņojumā, cena $9.00
DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCA
491 College Street, Toronto 4, Ont. Canada.

Stop!
Business opportunity
Rapidly expanding Canadian Company offers a unique and profitable financial future to men and women with drive, desire for independence, and the ability to organize and communicate with people.
Incomes in excess of $1,000, 3,000, 5,000 per month are quite realistic, depending on a part or full time effort.
Full training is provided, but success depends ultimately on yourself.
Do YOU have the confidence and initiative to phone
JURIS BIKŠA 481-5496

PIEDĀVĀJAM AUGSTĀKĀS KVALITĀTES AUTOMAŠĪNAS
CHEVROLET CHEVELLE
CAMARO
OLDSMOBILE CHEVY II
ROBERTSON MOTORS
1515 DANFORTH AVE., TORONTO
Sazinieties ar mūsu firmas latviešu pārstāvi — Hans PLAUDE
Tel. HO 6-1131

...PASI SAVUS ĪPAŠUMUS!

...adview: 9 istabu māja, 2 virtuves, ... $21.000, iemaksa $2.000.

...NIEKIEM UZ 6 GADIEM UZ ...LĀ IZVĒLĒ VISĀ PILSĒTĀ.

...kulisēm

...PIEŠĶIRA PABALSTUS

...brīvošanu un sociālisma uzvaru." Turpat vēl piebilsts, ka, panākot vienošanos ar „ienaidnieku", jā-izmanto katra iespēja, katrs politiskā iespaida veids, lai virzītu kustību uz priekšu".

Tas atsauc atmiņā Ļeņina frazi: „Ir iespējams uzvarēt katru spēcīgāko ienaidnieku, ja lietpratīgi izmanto kaut niecīgākās ienaidnieka interešu pretišķības, mazāko šķelšanos, katru sīkāko izdevību." Reiersons, acīm redzot, neakceptē Kanadas politisko iekārtu, tādēļ tā ir „ienaidnieks".

Vadoties no Ļeņina un Reiersona mēraukIām, varam iedomāties, cik daudz „iespēju" un „šķelšanās" savā labā var izmantot kreisie elementi Vietnamas kaŗa gadījumā.

Pad. savienības komūnistu partijas oficiāla deklarācija miermīlīgai koeksistencei ir šāda: „Mobilizēt masas un sākt drosmīgu akciju pret miera ienaidniekiem. Valstu miermīlīga koeksistence nenozīmē šķiru cīņas izbeigšanu. Miermīlīgas koeksistences apstākļos rodas labvēlīgas izdevības attīstīt šķiru cīņu un nacionālas atbrīvošanas kustības kapitālistu zemēs." Amerikāņu komūnistu vadītājs G. Hols (Hall) par koeksistenci savukārt teicis: „Koeksistence nav pamatota uz pašreizēja status quo atzīšanu pasaulē. Tā ir bijusi un būs aktīvs irocis cīņā, kuŗā jālieto abas rokas!"

Kad 1949. gadā sākās komūnistu „miera" lielofensīva, Pad. savienības komūnistu partija deva savus norādījumus: „Sevišķa uzmanība jāvelti, lai miera kustībās iesaistītu ardobiedrības, jaunatnes, sieviešu, sporta, kultūras, izglītības, reliģiskās un citas organizācijas. Tāpat šajās kustībās jāiesaista zinātnieki, rakstnieki, žurnālisti, kultūras darbinieki, strādnieki, parlamenta locekļi un citi politiski un sabiedriski darbinieki, kas iestājas par miera aizstāvēšanu un nostājas pret kaŗu."

No šiem nedaudzajiem citējumiem varam spriest, uz kurieni savus piekritējus mēģina virzīt „miera kustības".

Šī raksta nobeigumā vēl jāatgriežas pie komūnistu žurnāla „Horizonts" redaktora Reiersona. Atzīmējot Kanadas konfederācijas 100 gadu jubileju, valdība radīja īpašu simtgades komisiju, kura cita vidū aicināja Kanadas rakstniekus un žurnālistus atzīmēt šo jubileju ar piemērotām publikācijām. Komisija solīja autoriem piešķirt arī atbalstu. Latviešu žurnālists A. Kundrāts, kas savā laikā publicēja grāmatas veidā pirmo aprakstu par Kanadas latviešiem, iesniedza šai komisijai piedāvājumu uzrakstīt angļu valodā grāmatu „Latvian Canadians". Viņa projektu, uzņemoties goda protektora pienākumus, atbalstīja ministru prezidents L. Pīrsons un opozicijas vadītājs Dž. Dīfenbēkers. Uz savu iesniegumu A. Kundrats pēc laika saņēma Simtgades komisijas laipnu atbildi, ka viņa projekts pelnot visu atzinību, un jācer, ka tas reālizēšoties, bet, diemžēl, daudzo iesniegumu un ierobežoto līdzekļu dēļ latviešu autora grāmatai pagaidām finanсiālu atbalstu piešķirt nevarot, lai cik žēl tas arī būtu. Šīs vēstules oriģināls nodots LNAK valdes priekšsēdim J. Niedram.

Tikpat laipnas noraidījuma vēstules saņēma arī vairāki citu tautību rakstnieki, kas bija iecerējuši Kanadas 100 gadu jubilejā publicēt manuskriptus par savām etniskajām grupām. Bet tai pašā laikā simtgades komisija kā vienam no pirmajiem autoriem piešķīra 2000 dol. atbalstu komūnistu žurnālistam G. Reiersonam Kanadas vēstures sarakstīšanai... Kad Reiersonam jautāja, kā tas gadījies, ka tieši viņam piešķirts komisijas atbalsts, viņš likās pārsteigts un atbildēja, ka viņa darbs, kas tagad tuvojas nobeigumam, taču būšot Kanadas vēsture marksistu skatījumā...

AL

Turpinājumā lasiet: Miera kustību anatomija.

I g a u ņ u
CEĻOŠANAS AĢENTŪRA
Tempo Travel
592 Mount Pleasant Rd. Toronto 7.
Zvanīt birojā 481-7722; mājās — 757-5080. Mēs izkārtojam ceļojumus ar gaisa satiksmi, kuģiem, pa dzelzceļu vai ar autobusiem.

NOTĀRS
O S K A R S P E R R O
pieņem klientus katrā laikā iepriekš pieteicoties pa tālr. LE 5-5555, Toronto

---

Speciāli uz Latviju
Visvairāk pieprasītās vērtīgās dāvanas
ITALIEŠU LIETUSMĒTEĻUS
Kungu vai dāmu — tumši zilā, tumši zaļā vai tumši brūnā krāsā. Cenā ieskaitīts viss, tā ka jūsu piederīgiem nekas nav jāpiemaksā.
1 lietusmētelis ....US $ 23.40
2 lietusmēteļi .... US $ 36.30
3 lietusmēteļi .... US $ 51,20

Garšīgi pārtikas saiņi — vienmēr gaidīta dāvana.
Labākie amerikāņu produkti.
IT — 505 .... US $ 25.90
4,5 mārc. cukurs, 4,5 m. rīsi, 4,5 m. žāvēts bekons, 4,5 m. kviešu milti, 2,5 m. cūku tauki.
TYPE 417 .... $ 34.90
10 mārc. cukurs, 10 mārc. kviešu milti, 10 mārc. rīsi, 10 mārc. cūku tauki.
DELICIOUS .... $ 39.50
1,25 mārc. grauzdēta kafija, 1 m. šokolāde, 10 unc. tēja, 2,5 m. cukurs, 1,25 m eļļa, 1,25 m. siers, 2,5 m kviešu milti, 2,5 m. rīsi, 2,5 m. jaukti žāv. augļi, 1,25 m žāvēts bekons, 1,25 m. žāvēts šķiņķis, 1,25 m. rozīnes, 2,25 m. labākie biskvīti un vafeles, 10 unc. pipari.
Pieprasiet MŪSU JAUNO CENRĀDI.
PASŪTINIET TAGAD TIKAI CAUR INERTRADE EXPRESS CORP.
125 East 23rd. Street, New York, N.Y. 10010

Mūžīgā mierā aizgājusi mūsu mīļā māmiņa, vecmāmiņa un māsa

Alida Niedra
dzim. ROCIS

dz. 1891. g. 5. oktobrī Jaunrozes pag., mirusi 1968. g. 29. janvārī Apē.

Viņu mīlestībā piemin
MEITA AR ĢIMENI KANADĀ,
MĀSAS ASV UN LATVIJĀ

Tavs prāts lai notiek . . .

KRISTINA RĀCENIS

dzimusi 1900. gada 29. aprīlī,
mirusi 1968. gada 31. janvārī Montreālā

Sv. Jāņa ev.-lut. latviešu draudzes Toronto
PALĪDZĪBAS FONDS

DV CIKAGAS APV. UN JAUNATNES PULCIŅŠ RĪKO
š. g. 17. febr. pl. 8 vakarā N. Park hotelī,
1936 N. Clark Ave., pātikamā Park Terrace zālē
GADSKĀRTĒJO KARNEVĀLU

VĒL JAU VISS NAV PAGALAM

Labs deju orķestris. Bufete. Ieeja maskām: $2.—
Vanadžu rik. uzkožamo galds Pārējiem $3.50
Labāko masku godalgošana. APMEKLĒT LŪDZ RĪKOTĀJI

L A I K R A K S T A
„LATVIJA AMERIKĀ"
atsevišķi numuri dabūjami Toronto latviešu veikalos

Vai esat nokārtojuši abonementu?

Turner & Porter
APBEDĪŠANAS BIROJS
Roncesvalles Chapel
436 Roncesvalles Ave.
LE 3-7954
Yorke Chapel
2357 Bloor St. W
RO 7-3153
Parkošana abās bēŗu mājās

L A T V I E Š U N A M S
izīrē telpas
sarīkojumiem un viesībām
Birojs atvērts katru dienu no pl. 11—1 p.p. un 6—8 vak. Sestd. no pl. 11—1 p.p. un 4—6 vak.
Uz vēlēšanos nama dāmu komiteja rīko arī godību galdus.
TELEFONS 922—2931
491 College St. Toronto.

UZ LATVIJU
sūtiet visvairāk pieprasītās dāvanas
DĀVANU CERTIFIKĀTUS
TIKAI DĀVANU CERTIFIKĀTI
dos jūsu piederīgiem četras reizes lielāku vērtību skaidrā naudā. To jums piederīgie apliecinās.
TIKAI PAR DĀVANU CERTIFIKĀTIEM
jūsu piederīgie var iegādāties visu ko vēlas — pārtiku, apģērbu, tekstilijas, apavus un daudzas citas lietas — amerikāņu un rietumeiropiešu, kā arī vietējos ražojumus speciālos Vneshposyltorg dolaru veikalos par pazeminātām cenām. To jums piederīgie apliecinās.
Pilnīga GARANTIJA
BEZ PIEMAKSAS
Par šiem pakalpojumiem nav jāpiemaksā ne sūtītājam, ne arī saņēmējam, jo visus izdevumus sedz Vneshposyltorgs.
PASŪTINIET TAGAD
TIKAI CAUR
INTERTRADE
EXPRESS CORP.
125 East 23rd. Street
New York, N.Y. 10010 USA.
Pieprasiet jaunāko bezmaksas katalogu

ASV dolaru certifikāti uz Latviju

Kā mums ziņo Intertrade Express Corp. firma, tagad ir ļoti izdevīgi sūtīt ASV dolaru certifikātus uz Latviju, jo, par tiem jūsu piederīgie var iegādāties pat četreiz vairāk nekā par rubļiem speciālos Vneshposyltorg veikalos. Šie veikali iekārtoti visās lielākās pilsētās, tajos dabūjami amerikāņu, rietumeiropiešu un vietējie ražojumi. Tāpēc jums ir iespēja par dolariem jūsu piederīgajiem iegādāties preces, kas nesalīdzināmi lētāk nekā par rubļiem. Tāpēc sūtiet ASV dolaru certifikātus caur INTERTRADE EXPRESS CORP. 125 East 23rd. Street, New York, N.Y. 10010.

Toronto Window MFG Co. Ltd
165 CENTRE ST. E., RICHMOND HILL, ONT.
Piedāvā augstākās kvalitātes alumīnija logus un durvis.
Izdara dažādus logu pārbūvju darbus.
LABS DARBS. MĒRENAS CENAS.
Nesaistošai informācijai zvanīt
darbā 889-1471, mājās BA 5-5314.
Edvardam vai Aldonai S P R O G I S

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD.
TELEPHONE 924-1408 • 467 SHERBOURNE STREET, TORONTO 5 ONTARIO
RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU
IZKĀRTOŠANA

VALUTE
LATVISKAS ROTAS
DIMANTI · PULKSTEŅI
Z e l t k a l e s
Aldonas KIVLENIEKS
VEIKALĀ UN DARBNĪCĀ 964½ Bloor St. W., Toronto 4
Ont., tālr. 533—2887 Pautiešiem atlaide

Venus
PUĶU VEIKALS
Ziedi un ziedu sakārtojumi visām vajadzībām
Piegādā Lieltoronto robežās un pārsūta uz visām pilsētām brīvajā pasaulē. 231 Roncesvalles Ave., tālr. LE 4—4645, Toronto, pēc darba LE 3—4037.
A. PUTNIŅŠ

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St., W., pie Grace, Toronto. LE 5-6792

KAS? KUR? KO? TORONTO

R. G. Balodis, D.C.
Ārsts — chiropraktiķis
Ārstēju muguras, kāju un galvas sāpes. 928 A Kingston Rd. Toronto 13, Ont. tālr. 699-3584.
Pieņemu Hamiltonā: 2 reizes nedēļā, otrdienās un sestdienās, 191 James St., tālr. JA 2-4713

BROADVIEW DELIKATEŠU veikals
105 DANFORTH AVE. (pie Broadview).
Tel.: HO 5-9905. AUSMA MIĶELSONS.

Ādolfa Kristapsona gaļas un desu veikals - darbnīca HO 6-5152
1095 QUEEN ST. E.

Pavasara delikatešu veikals un konditoreja LE 1-7353
361 RONCESVALLES AVE. Īpašnieks ST. ČUKULS

789-1511
Alfred Stikuts Realtor
Diplomēts Kanadas Realtoru Institūta biedrs
A. STIKUTS, FRI.
2889 Dufferin St. 789-3949

BĒRZIŅŠ Realty Ltd.
Arnolds Bērziņš
316 Harbord St. LE 4-8447
NEKUSTAMI ĪPAŠUMI — visos pilsētas rajonos.
APDROŠINĀŠANA — auto, mēbeles, mājas un dzīvību.
OBLIGĀCIJAS — māju un auto aizdevumi.
NOTĀRS — līgumi, noraksti, tulkojumi.

CREST FLORISTS HU 7-0491
567 MOUNT PLEASANT RD. (pie Belsize Dr.)
Ziedi katrai vajadzībai. A. Nulīša, V. Reinholda un G. Tiltiņa gleznas.
Latviskās rotas lietas. ELMĀRA GULBIS

KRĀSU UN MELNBALTĀS FILMAS
■ attīstīšana ■ palielinājumi ■ duplikāti ■
■ citi darbi ■ izcilus kvalitāte ■ atlaide ■
BENJAMIŅA FILMU LABORATORIJA
247 Richmond St. E., Toronto 2, Ont.
Tel. 363—6496

Atstājiet savas krāsainās un melnbaltās filmas attīstīšanai un kopēšanai
DV Grāmatnīcā, 491 College St., Toronto 4, Ont.

E L Z A P Ē R K O N E
Sejas un matu kopšana. Preparāti. Matu veidošana, krāsošana, ilgviļņi. Ik dienas.
DEBORAH — ANN'S Beauty Salon.
1 A Browning Ave. HO 3-5198, Toronto.

A. E G L Ī T I S — TV RENTAL
17" — $ 8.- mēnesī
21" — $ 9.- mēnesī
23" — $10.- mēnesī
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1401

MĒS IESPIEŽAM
■ *Laulību un iesvētību ielūgumu kartes*
■ *Vizītkartes*
■ *Dokumentus biedrību vajadzībām*
■ *Koncertu programmas*
■ *Sarīkojumu biļetes*
■ *Plakātus, dziesmu lapiņas*
■ *Vēstuļu veidlapas, aploksnes*
■ *Grāmatas, žurnālus*

Labs darbs. — Mērenas cenas.
PASŪTINĀJUMUS LŪDZAM NODOT LAIKUS.
Latvija Amerikā
491 College St., Toronto 4, Ont.
Canada.
TEL.: 921-7121 (Code 416)

Sūtiet naudu uz Latviju
NAUDA, KO SŪTA
GRAMERCY
tiek piegādāta kā
N A U D A
caur ārlietu tirdzniecības banku
Piegāde 2 nedēļās
SAŅĒMĒJS VAR NAUDU IZLIETOT KATRAI VAJADZĪBAI
NEKĀDI ATVILKUMI
JŪS ESIET DROŠS TIKAI AR LICENCĒTU FIRMU.
NEKĀDI STARPNIEKI.
NEKĀDAS PASLĒPTAS PIEMAKSAS.
Vairāk kā 20 gadu PIEREDZE NODROŠINA JŪSU APMIERINĀTĪBU.
Visi sūtījumi pilnīgi garantēti un apdrošināti. Licencēti pie bankas un apdrošināšanas departamenta.
Nodrošināti par 20.000.00.
Oficiālas USSR kvītes ar saņēmēja parakstu.
Tarifs: 9 rubļi par $10.00
Komisija.
līdz $30.00 — $2.75
pāri par $30.00 — 10%
GRAMERCY SHIPPING Inc.
744 Broad St., Newark, N.Y.
Sūtiet U.S. dolaru dāvanu certifikātu pirkšanai speciālos dolaru veikalos.
Nekāda maksa par šo pakalpojumu.
Pieprasiet brīvo katalogu ar elektriskām ierīcēm, tekstilijām un pārtiku.
GRAMERCY
(dib. 1945. g.)
118 E. 28 St., New York, N.Y.

IEGĀDĀJIETIES UN DĀVINIET
A. BERZIŅA
THE TWO FACES OF CO-EXISTENCE $6.00
GRĀMATA, KAS PALĪDZĒS JŪSU DRAUGIEM APGAISMOT MŪSU CĪŅU PRET KOMŪNISMU.
Dabūjama DV Grāmatnīcā, 491 College Street, Toronto 4, Ont. Canada.

Cik maksā labs padoms?

Īstā brīdī — nesamaksājams, un citās reizēs tas pasarga no „dārgas maksāšanas" nezināšanas vai vieglprātīgas taupības dēļ. Lietpratīgs padoms, vairāk nekā 17 gadu pieredzes asināts, bez maksas nāk līdz un vienmēr pavada katru apdrošināšanas darījumu, ko Jūs labā nokārtojis

VALD. BEBRIS
apdrošināšanas speciālists
759 — 0266

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
491 College Street, Toronto 4, Ont.

Lūdzu sūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKA
līdz .... uz .... mēnešiem uz šādu adresi:
Mr., Mrs., Miss. ....
Adrese: ....
....
Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $..................
.... abonementa uzsākšanai/pagarināšanai
(Nevajadzīgo svītrot)
Paraksts ....

Abonēšanas maksa: $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn., $8.56 par 6 mēn., $16.00 par gadu.

AUGĻU FARMA

50 akru, 900 ābeļu, 3 jūdzes no Collingwood, pie 24. ceļa. Gada peļņa 6.000 dol. Ļoti izdevīgs un vienreizējs pirkums, jo jāpārdod šomēnesī.

Iemaksa 3—5000 dol., ar 1 obligāciju par atlikumu.

Tuvākai informācijai lūdz zvanīt

I JANKOVSKIS
R E A L T O R
533-8553 vai Collingwood 112 · 705 · 445-2800

UNO MANKIN REALTOR
Member Toronto Real Estate Board Ont. Association of Real Estate Boards.
KONST. KĀRKLIŅŠ
392 Danforth Ave., Toronto 6
Birojā HO 1-1114 mājās 691-3873

Danforth — Greenwood: Ziemeļos no Danforth — 7 istabu dubultķieģeļu māja, silta gaisa apkure, liela moderna virtuve, vannas istaba, iebraucamais ceļš un vieta garāžai. Cena $ 21.900. —

Kingston Rd. — Woodbine: Astoņus gadus veca 6 istabu atsevišķa dubultķieģeļu māja, eļļas apkure, 2 modernas virtuves, 2 vannas istabas, iebraucamais ceļš un garāža. Pagrabā izbūvēta atpūtas telpa un moderni iekārtota sutas pirts (sauna). Lielas telpas. Īpašums labi uzturēts. Cena $ 31.000.—

Yonge — Eglinton: 4 istabu dubultķieģeļu bungalovs. Īpašums labi uzturēts. Cena $ 21.000.—

SAGĀDĀJAM AIZDEVUMUS IEMAKSĀM KĀ ARĪ ZKĀRTOJAM OBLIGĀCIJAS BEZ ATLĪDZĪBAS

SPORTS

LATVIEŠU SPORTISTU PANĀKUMI UN NEVEIKSMES KANADĀ

Abās aizvadītajās nedēļās Kanadas latviešu sportisti bijuši īsti rosīgi: notikušas Toronto un apkārtnes līgas spēles volejbolā un galda tenisā vienībām, līgas meistarsacīkstes galda tenisā vienspēlēs un divspēlēs, kā arī starptautiskais Ontario volejbola turnīrs sievietēm.

Līgas spēlēs sieviešu volejbolā Toronto LSK pieveica Hamiltonas Spartu ar 15—11, 6—15, 15—6 rezultātu, bet pēc tam zaudēja Ontario meistarvienībai Toronto Blues, kuras sastāvā spēlē arī latviete Inese Dobele, ar 15—11, 5—15, 2—15, 10—15. Hamiltonas Sparta otrā spēlē pieveica Scorboro ar 15—6, 15—4, 15—9. Toronto LSK virknējumā spēlēja Alberta, Viškere, Ādmine, Grebže, Endzelina, Ozoliņa un jaunā, augumā garā Ilona Krūmiņa, kura uzskatāma par „nākotnes cerību". Hamiltonas Spartas krāsas pārstāvēja Kraukle, Richtere, Žulpa, Morusa, Šūlmane un kanadiete Prakere.

Starptautiskais Ontario volejbola turnīrs sievietēm notika jaunajā Jorkas universitātes Toronto lieliskajā vingrotavā un priekšzīmīgā izkārtojumā. Iedalītas 2 grupās (6 vienības katrā), vienības spēlēja katra ar katru 2 setus. Jau pēc pirmajām spēlēm amerikānietes skaidri apliecināja, ka volejbolā ir pārākas par kanadietēm, vēlāk arī izcīnot abas pirmās vietas turnīrā un atstājot 3. vietā Toronto Blues virknējumu.

Toronto LSK vienība, kurā spēlēja Viškere, Alberta, Ādmine, Krūmiņa, Enzelīna, Ozoliņa un Ceļdoma, savā grupā ierindojās 4. vietā, panākot šādus rezultātus: pret Ball Band 1—15, 2—15; pret Londonu 15—13, 4—15; pret Plast 5—15, 15—8; pret Toronto Blues 15—12, 15—5 un pret Ročestras Reds 15—4, 15—6.

Arī Hamiltonas Sparta savā grupā ierindojās 4. vietā ar šādiem rezultātiem: pret Čikagu 1—15, 3—15; pret Scarboro 7—15, 11—15; pret Ročestras Blues 15—3, 15—0; pret Klīvlendas lietuvietēm 15—9, 13—15 un pret Toronto Reds 15—1, 15—2. Hamiltonas Spartas sastāvā bija Leja, Žulpa, Richtere, Morusa, Šūlmane, Kraukle un Parkere.

Par spīti sacensību raitajai norisei bija grūti no plkst. 10 rītā līdz 9 vakarā pēc jau nospēlētiem 10 setiem vēl demonstrēt labu sniegumu...

*

Toronto un apkārtnes līgas spēlēs galda tenisā vienībām „lielo laimestu" 1. klases konkurencē izvilka Kičeneras Latvians komplektējums, ar 6—4 rezultātu pārspējot tabulas 1. vietā esošo Sokol Masarik virknējumu. Latviešu vienībā lieliski spēlēja M. Žulps, kas vienspēlēs pieveica visus pretiniekus — Salpeteru, Sorosu un 9-kārtējo Kanadas eksmeistaru M. Marinko. I. Kūlītis un L. Eichvalds guva katrs pa uzvarai pret Salpeteru, bet divspēlē Žulps ar Eichvaldu pārspēja Marinko un Salpeteru.

Ar šo panākumu latviešu vienība 1. klases tabulā izvirzījusies vadībā ar 20—2 punktiem, bet Sokol Masarik trijnieks atkritis 2. vietā ar 19—3 punktiem.

*

Arī 4. februārī notikušajās līgas meistarsacīkstēs galda tenisā vienspēlēs un divspēlēs latvieši guva labus panākumus, sacensībās piedaloties 1. un 2. klases spēlētājiem. Kanadas meistars M. Žulps 1. klases vienspēlēs ar uzvarām pret Bundžu (21—16, 21—16), Kerru (11—21, 21—14, 21—9) un Džuelu iekļuva finālā, kur stājās pretim vairākkārtējam Kanadas eksmeistaram M. Marinko, šoreiz gan piedzīvojot 21—14, 13—21, 9—21 zaudējumu.

L. Eichvalds pēc divām uzvarām ceturtdaļfinālā zaudēja vēlākajam turnīra uzvarētājam Marinko, J. Kuga bija neveiksmīgs jau 1. kārtas sacensībā, bet Velta Ādmine bija spiesta izstāties no konkurences spēļu 2. kārtā.

2. klases latviešu spēlētājiem neveicās. Vienīgi L. Bundža spēja uzvarēt vienu spēli, bet V. Ādmine un Z. Marinko zaudēja jau pirmajās sacensībās.

1. klases divspēļu turnīrā to[illegible] skaistu panākumu guva mūsu pāris Žulps un Eichvalds, finālā pieveicot Kerru un Salpeteru ar 21—17, 21—15 rezultātu. Ivars Kūlītis ar savu partneri zaudēja jau 1. spēļu kārtā. — 2. klasē līdz pusfinālam nokļuva latvietes V. Ādmine un Z. Marinko, tomēr tad viņu veiksme beigusies.

*

Juris Pūce, kas tikko izturējis pārbaudījumus universitātē, pēdējās sacīkstēs Oklendā, Kalifornijā, lodes grūšanā iespējis 18,30 m rezultātu. Nākošajās sacīkstēs piedalīties Sietlā, lai pēc tam dotos uz Toronto, kur ielūgts piedalīties lodes grūšanā laikraksta „The Telegram" rīkotajās vieglatlētikas sacīkstēs telpās. Juris Pūce pašreiz censas „audzēt" svaru, jo tas ir „tikai" 241 mārciņu, — tā ka par maz labāka rezultāta sasniegšanai...

V. T.

OTRA FRONTE — KOREJA

Arvien vairāk nostiprinās pārliecība, ka amerikāņu izlūkkuģa „Pueblo" nolaupīšana atrodas ciešā sakarā ar komūnistu ofensīvu Vietnamā, kur drīz pēc tam sākās niknas cīņas. Neviens vairs nešaubās, ka starpgadījums Korejas piekrastē bijis jau iepriekš rūpīgi izplānots, jābrīnas tikai, ka amerikāņu acīgajam pretizlūkošanas dienestam šī gatavošanās palikusi nepamanīta. Par komūnistu gaisa un jūras pirātēriju liecinājuši jau raksturīgi notikumi nesenā pagātnē, bez tam ziemeļkorejiešu bruņotās ātrlaivas jau dienām ilgi riņķoja ap „Pueblo", kas bīstami tuvu bija piepeldējis 12 jūdžu Ziemeļkorejas territoriālo ūdeņu joslai, no kuras to šķīra tikai 3.3 jūdzes.

Uz „Pueblo" nolaupīšanu ASV prezidents Džonsons reaģēja ātri un asi, piedraudot ar militāru pretakciju, bet piepildījās tas, par ko Maskava bija pārliecināta: „Pueblo" dēļ vien amerikāņi jaunu kaŗu nesāks. Tā bija bīstama spekulācija, jo tūlīt pēc starpgadījuma amerikāņu bazes kuģis „Enterprise" ar 100 vismodernākā tipa kaujas lidmašīnām uzņēma straujų kursu uz Ziemeļkorejas krastiem, kur atrodas sardzē vēl tagad. Arī divi citi amerikāņu bazes kuģi, „Yorktown" un „Ranger", kas vajadzīgi Vietnamas cīņās, tagad kuģo pa Japānas jūru. Tā bez jauna kaŗa uzsākšanas amerikāņiem Korejā tomēr radusies otra fronte, kuŗa ievērojami mazinās to kaujas spējas Vietnamā.

Vietkongi, protams, starplaikā negulēja, bet uz amerikāņu nosvērto un apdomīgo diplomātisko aktīvitāti atbildēja ar pastiprinātu ieroču uguni, ielaužoties Saigonā un uzbrūkot amerikāņu bazēm. Ziemeļvietnamai bija radīts atslogojums — otra fronte Korejā, bet bez īstas frontes darbības, kas taupa Ziemeļkorejas spēkus, bet pavairo amerikāņu militāro piepūli pie šīs nedrošās un nemierīgās pussalas. Jau tagad Dienvidkorejā stacionēti 50.000 amerikāņu kaŗavīru, bet prezidents Džonsons plāno jaunu kājnieku rezervistu iesaukšanu šo spēku pastiprinājumam. Bailēs no Ziemeļkorejas invāzijas, Dienvidkorejas valdība lūgusi pastiprināt amerikāņu apsardzību.

Izprovocētā otrā fronte Korejā, kuŗa pašreiz gan ir tikai „fronte" vārda pēc, ASV budžetā iesitīs jaunu robu. Prezidents Džonsons iesniedzis kongresam jauno budžeta projektu, kas uzrāda rekordsummu — 186,1 bilj. dolaru. Prezidents savā 556 lappušu garajā budžeta ziņojumā uzsvēris nepieciešamību par 10% paaugstināt nodokļus: sākot ar 1. aprīli individuālajiem maksātājiem, bet atpakaļ ejot ar 1. janvāri sabiedrībām u.c. uzņēmumiem. Prezidents norādīja, ka bez nodokļu paaugstināšanas federālais valsts deficits sasniegtu 20 bilj. dolaru jau otru gadu pēc kārtas. Pēc jaunā budžeta projekta šis deficits 1969. fiskalgadā būs tikai 8 bilj. dolaru. Vietnamas kaŗa izdevumiem jaunajā budžetā paredzēts 25,8 bilj. dolaru, par 1,3 bilj. vairāk salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu. Četros saimniecības gados ASV ieguldījusi kaŗā pavisam 75 bilj. dolaru. Prezidents aicināja saprast šos izdevumus, kuŗi nepieciešami kaŗā pret komūnismu ārzemēs un drošībai pašu zemē. No paredzētajiem 76,7 biljoniem aizsardzībai vienu trešo daļu paņem kaŗš Vietnamā.

Amerikāņu sabiedrībā pēc pastiprinātiem vietkongu uzbrukumiem Dienvidvietnamā un ASV sūtniecības Saigonā izpostīšanas vairojas bezcerība uz kaŗa novešanu līdz uzvarai. Saigonā aizvadītajā nedēļā nepārtraukti turpinājās ielu cīņas. Visvairāk nodarbinātā iedzīvotāju šķira bija zārku gatavotāji un kapŗači. Ienaidnieku kritušos vienkārši sameta masu kapos bez zārkiem. No ziemeļiem veļas jauni uzbrucēju viļņi, un pašreiz neviens nevar paredzēt, kad tie apstāsies un vai tos vispār būs iespējams lokālizēt vietējās apvidus cīņās. ASV valdība bija „uzzīmējusi" pārāk optimistisku ainu par militāro un politisko stāvokli Dienvidvietnamā. Aizvadītās nedēļas uzbrukumi apliecināja, ka pat lielākās pilsētas un ASV sūtniecība nav droša.

Pirms gada ASV militārā vadība Dienvidvietnamā apgalvoja, ka milzīgās amerikāņu pūles piespiedušas ienaidnieku atmest plānus par lielāka apmēra stratēģiskām cīņām un pāriet uz partizānu kaŗu. Ja līdz šim nežēlīgas kaujas risinājās demilitārizētajā joslā starp abām Vietnamām, tad tagad smagas cīņas veidojas jau amerikāņu bažu tuvumā, piemēram — Kesanā, kur uzbrucēju skaitu vērtē uz 40.000 vīriem.

Komūnisti pašreiz cīnās trīs veidos: to galvenie spēki izvērtušies plašā ofensīvā, bez tam notiek apvidus cīņas un partizānu darbība. Vietkongi cīnās ietekmīgi un ar fanātismu, kaut amerikāņu stratēģiskie gaisa uzbrukumi ir stiprāki nekā otrā pasaules kaŗā. Tie tomēr nav spējuši aizkavēt ziemeļvietnamiešus pievilkt jaunas cīnītāju un materiālu rezerves. Pašreiz sarkanie iefiltrējušies Dienvidvietnamā vairāk nekā jebkad.

Salīdzinot amerikāņu cilvēku un materiālu zaudējumus ar gūtiem panākumiem, pūles nav attaisnojušās. Ap 500.000 kaŗavīru ar pārākumu ugunsieročos un kaujas spējās, par spīti kaŗā ieguldītajiem 30 biljoniem dolaru gadā, praktiski nav sasnieguši nekā. Ap 12.000 kritušu amerikāņu un vairāk nekā 1000 iznīcinātu lidmašīnu bijusi kopīgā cena, kuŗu ASV samaksājušas gada laikā, lai atvairītu komūnisma agresiju.

Utants devies uz Maskavu

Sakarā ar Apvienoto nāciju ģenerālsekretara Utanta paziņojumu, ka nākošajā nedēļā dosies uz Maskavu un tālāk uz Londonu, atkal sāk mosties cerība uz jaunas Ženevas konferences sasaukšanu. Pad. savienība un Anglija bija šīs konferences priekšsēdes, kad nokārtoja Indoķīnas kaŗu, un abas šīs valstis konferenci var atkal sasaukt.

Pagājušās nedēļas sākumā Utants vispirms devās uz Ženēvu, no kurienes svētdien ieradīsies Maskavā, lai apspriestos ar Kosīginu un citiem padomju vadīrasvīriem. Paredzams, ka apspriedēs skars arī amerikāņu „Pueblo apkalpes atbrīvošanas jautājumu, kuŗā Utants centīsies parādīt savu ietekmi. Atceļā no Maskavas Utants otrdien ieradīsies Londonā uz sarunām ar angļu premjēru Vilsonu un ārlietu ministru Braunu.

Daudzas valstis tic, ka jaunā Ženēvas konference varētu kļūt par Vietnamas miera sarunu forumu. Brauns apliecinājis angļu gatavību iedarbināt šo forumu iespējami drīzā laikā. Līdz šim Pad. savienība pret jaunu Ženēvas konferenci izturējās vēsi, jo tajā piedalīties nevēlējās Ziemeļvietnama. Daudzas AN valstis tomēr ļoti ieinteresētas šādā konferences sasaukšanā, lai runātu par pašreizējo situāciju Vietnamā.

Kamēr pasaules galvaspilsētās briest diplomātiskas sarunas, Vietnamā kaŗa darbība turpinās ar neatslābstošu spēku. Vietkongi pēc iebrukuma ASV sūtniecībā tagad Saigonā nodedzinājuši policijas galveno mītni. Vecajā galvaspilsētā Hue ielu cīņas jau turpinās septīto dienu. Dienvidvietnamas viceprezidents Kijs izteicies, ka ieroči būtu izdalāmi visiem lojālajiem pavalstniekiem, lai tie cīnītos pret vietkongu iebrukumiem ,tikai jānodrošinoties, lai ieroči nenokļūtu vietkongu piekritēju rokās. Liekas, ka pēdējie to vien tikai gaida, lai ar pašu dienvidvietnamiešu ieročiem padzītu Saigonas valdību. Galvaspilsētas 9 iecirkņos vietkongi atkal „iztīrīti", bet tie vēl pretojas priekšpilsētās.

Vietkongu un ziemeļvietnamiešu ofensīva turpinās jau trešo nedēļu, mainoties uzbrukumiem ar pretuzbrukumiem. Desmitiem tūkstošu pārbiedētu bēgļu no cīņu apgabaliem plūst uz Saigonu, pametot savas trūcīgās mītnes ar visu iedzīvi. Bezpajumtnieku skaits jau sasniedzis 200.000, no tiem ap 60.000 kaŗa bēgļu klīst pa Saigonu vien. Bēgļu problēma var izraisīt smagas sekas visā turpmākajā Vietnamas kaŗa gaitā.

No Dienvidvietnamas ziemeļu sektora saņemtas ziņas par jauniem komūnistu uzbrukumiem, iesaistot cīņās lielas kājnieku masas un artileriju. Smagas kaujas norisinās ap Danangu. Amerikāņu spēku vadība ziņo par 22.000 kritušiem komūnistiem pēdējo 7 dienu cīņās. Tā būtu vairāk nekā trešdaļa no 60.00 vīru lielā komūnistu kaŗaspēka, kas iesaistīts iebrukumos pilsētās. Amerikāņi savus zaudējumus tai pašā laikā lēš uz 1729 kritušiem un 7185 ievainotiem, ieskaitot arī sabiedrotos.

SKAISTĀS AMERIKĀNIETES „VAINĪGAS"

Maskavai ļoti nepatīkama vairāku padomju zinātnieku pārbēgšana pie amerikāņiem. Valdības oficiozs „Izvestija" tagad atradis tam izskaidrojumu: zinātnieki sajūsminoties un iemīloties amerikāņu kollēgu skaistajās sievās, kuras esot varens ierocis amerikāņu spiegošanas arsenālā. Lai brīdinātu no šarmantajām amerikānietēm, „Izvestija" minējusi piemēru ar padomju fiziķi, kas iepazinies ar kāda amerikāņu kollēgas sievu zinātnieku kongresā Pad. savienībā un Eiropā. Fiziķis noticējis, ka amerikāniete viņā iemīlējusies. Konferences laikā Vīnē amerikāniete viņu pierunājusi griezties pie ASV sūtniecības un lūgt patvēruma tiesības. Amerikāniete pēc tam pazudusi, bet padomju fiziķis aizvests uz Rietumvāciju, kur to iztaujājuši amerikāņu spiegi. Pievīlies mīlestībā, fiziķis atgriezies Pad. savienībā. „Laiks tagad to pateikt," pabeidz „Izvestija" savu rakstu, brīdinot visus karstasinīgos krievus no amerikāņu sieviešu šarma.

ATKAL SPIEGU TĪKLI

No Karlsrūes ziņo, ka apcietinātas vairākas personas, kas spiegojušas Austrumu bloka interesēs. Reichenbachā apcietināts inž. Heins Mende, viņa sieva un pieaugušais dēls. Kāda cita ģimene, kas dzīvojusi tikai dažu jūdzu attālumā, par spiegošanu apcietināta nedēļu iepriekš. Nav vēl galīgi noskaidrots, vai abi šie spiegu apļi sadarbojušies, vai strādājuši katrs atsevišķi. Inž. Mende atstājis Austrumvāciju 1961. gadā, lai apmestos uz dzīvi Rietumvācijā.

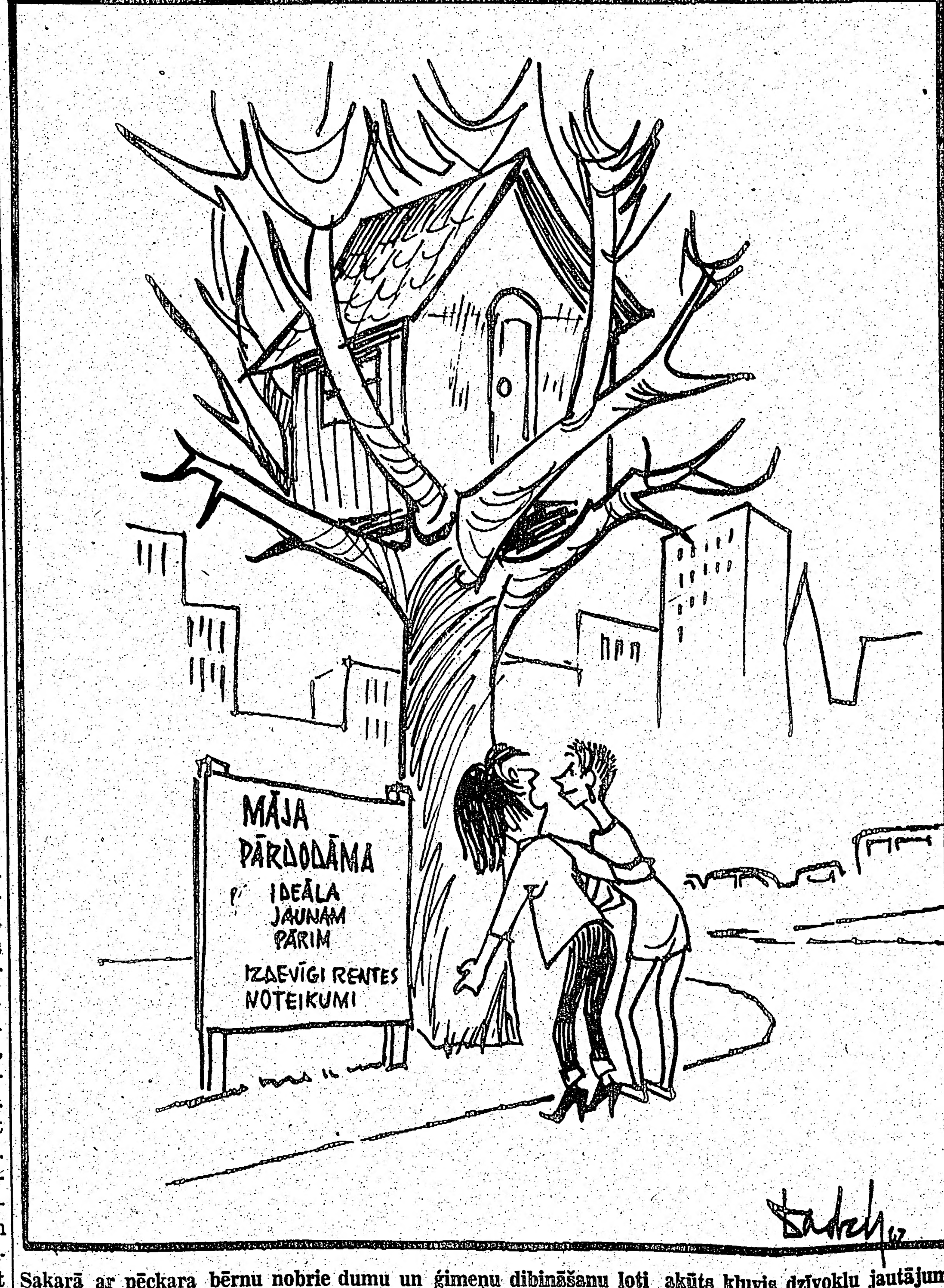

Sakarā ar pēckara bērnu nobriedumu un ģimeņu dibināšanu ļoti akūts kļuvis dzīvokļu jautājums kā Toronto, tā arī citās Kanadas pilsētās. Dadža karikatūra

Cietusi amerikāņu diplomātija

Apvienotajās nācijās Ņujorkā valda ieskats, ka amerikāņu izlūkkuģa „Pueblo" starpgadījums nelabvēlīgi iespaidojis diplomātus un mazinājis ticamību amerikāņu diplomātijai. Ļoti neērtā situācijā atrodas ASV sūtnis Apvienotajās nācijās Goldbergs, kas drošības padomes sēdē atkārtoti uzsvēra, ka „Pueblo" vienmēr atradies ārpus Ziemeļkorejas territoriālajiem ūdeņiem. Goldbergs nepielaida nekādu iespējamu kļūdīšanos, bet kartē rādīja kuģa kursu līdz laikam, kad tas pārtrauca savus raidījumus nolaupīšanas brīdī.

ASV aizsardzības ministrs Maknamara, kas vēl nav nodevis amata pienākumus savam jau izraudzītajam pēcniekam Kliffordam, kādā televīzijas intervijā izteicās, ka notikumu nevar aplūkot „bez šaubu ēnas" un strikti pastāvēt, ka „Pueblo" visā kuģošanas laikā nebūtu kļūdījies attieksmē uz Ziemeļkorejas territoriālās robežas šķērsošanu. Novērotāji pieņem, ka gadījumā, ja „Pueblo" būtu iebraucis Ziemeļkorejas ūdeņos, tas varēja notikt vienīgi ar kuģa kapteiņa pavēli vai arī apkalpes nolaidības dēļ.

„Pueblo" kuģoja gar Korejas pussalas krastu ar līmeņa pētīšanas radaru, kas pārbauda horizontu un noteic krasta līniju un kuģa atrašanās vietu. Viens radara ekrāns atradās „Pueblo" informācijas centrā, kur to varēja novērot navigātors, bet otrs — uz komandtilta virsnieka novērošanai, kas kuģi stūrē.

Sakarā ar stāvokļa jauno attīstību pastāv zīlējumi par sūtņa Artura Goldberga atsaukšanu no Apvienotajām nācijām.

Ziņas, kas saņemtas no Dienvidkorejas, vēstī, ka „Pueblo" apkalpes atbrīvošana paredzama visai drīz, jo par to pašreiz jau notiek ASV un Ziemeļkorejas pārstāvju sarunas Panmunjonā.

AKTUĀLAIS KANADĀ

★ Kvebekas nākamā gada budžetā paredzams 1 bilj. dol. iztrūkums, ja provinces valdība nesamazinās savus izdevumus vai nepaaugstinās tirdzniecības nodokļi. Kredita iespējām sašaurinoties, palīdzēt spēj vienīgi federālā valdība Otavā... Domā, ka premjers Džonsons varētu paaugstināt nodokļus, uzveļot vainu federālajai valdībai, ja tā nepiešķirtu Kvebekai lielāku atbalstu, un pieprasīt Kvebekai patstāvību, lai province savus ienākumus varētu izmantot pilnībā.

★ Kandidējošais Kvebekas liberāļu federācijas priekšsēdis Ēriks Kierans, kuŗš arī kandidē uz Kanadas liberāļu partijas līdeŗa amatu, deklarējis savu viedokli ārpolitikā, kas krasi atšķiras no Kanadas pašreizējām vadlīnijām. Kierana ievēlēšanas gadījumā Kanada izstātos no NATO un Ziemeļamerikas gaisa aizsardzības pakta, kā arī pārtrauktu citus nolīgumus, kas Kanadu saista ar kādas otras valsts vēsturi un problēmām.

★ Psīchologam Dr. Goldsmenam uzaususi atziņa, ka 6 gadus veci bērni vēl nav sasnieguši tādu muskuļu attīstību, kad viegli var iemācīties veidot burtus. Tādēļ kādā Montrealas pamatskolā 25 pirmās klases skolēniem māca mašīnrakstu, cerībā, ka tas viņiem atvieglinās arī burtošanu, aritmetiku un veicinās vispārējo inteliģenci. Šo izmēģinājuma skolēnu sekmes salīdzinās ar pārējo skolēnu veikumu parastās klasēs. Dr. Goldmens un viņa kollēgas Sir George Williams universitātē domā, ka nav nozīmes 1. pamatskolas klases skolēniem mācīt rakstīšanu, jo tai vecumā tas esot pārāk agri... Rakstāmmašīnas taustiņu manipulācija sešgadīgajiem grūtības nesagādājot.

BREŽŅEVS DUSMOJAS . . .

(Pārnesums no 1. lpp.)

Spānijā, militārismu Grieķijā un rasismu ASV, bet lāgā nesaredzat, kas notiek šeit pie mums un ar mums, uz kuŗiem jūs liekat tik lielas cerības."

Opozicijas protesti, kā liekas, pamazām tomēr būs sadrupinājuši arī vecās gvardes pretestību. Puslīdz droši paredzams, ka jau tuvākajā laikā pie malas nostums arī pārējos Novotnija vīrus — vai nu kā antireformistus, vai arī, vienkārši, kā savu laiku pārdzīvojušus partijas funkcionārus. Uz to bez cita norāda arī šāds teikums Prāgas komūnistu centrālorgānā „Rude Pravo": „Nedrīkst pietrūkt drosmes tad, kad labākus vīrus liks to cilvēku vietās, kuŗi vairs nespēj vai negrib saprast jaunā laika prasības, vai arī nav vairs spējīgi veikt jaunos uzdevumus."

Par vienu lietu tomēr jābūt skaidrībā: jaunsāktais ceļš Čechoslovakijā paredzamajā nākotnē var virzīties vienīgi pa komūnistiskās iekārtas līkloču labirintu. Vismaz pagaidām tas necik daudz neattālināsies no Pad. savienības un pārējām komūnistu valstīm.

P. R.